

大方广佛华严经

(八十卷：第十七卷至第二十卷)

唐于阗国三藏沙门实叉难陀译

南無本師釋迦牟尼佛

说 明

本简体注音版《大方广佛华严经》电子书，是根据《乾隆大藏经》大乘华严部，第 0084 部，唐于阗国三藏沙门实叉难陀译《大方广佛华严经》（80 卷）影印本校正注音的。读诵仪轨取自福建莆田广化寺《大方广佛华严经》印本，华严字母根据柏林禅寺《华严字母》印本校正，标点符号及注音仅供参考。

为了便于读诵，本电子书按顺序每四卷合为一册，共二十册。若每天读一册，可二十天读完。

本电子书是免费结缘品。特此说明。

仁慧草堂

二〇一八年三月

目 录

起诵仪	- 1 -
香赞	- 1 -
开经偈	- 1 -
大方广佛华严经卷第十七	- 2 -
梵行品第十六	- 2 -
初发心功德品第十七	- 5 -
补阙真言	- 35 -
举赞	- 35 -
举字母赞	- 35 -
华严字母	- 36 -
回向偈	- 37 -
大方广佛华严经卷第十八	- 38 -
明法品第十八	- 38 -
补阙真言	- 57 -
举赞	- 57 -
举字母赞	- 57 -
华严字母	- 58 -
回向偈	- 59 -
大方广佛华严经卷第十九	- 60 -
升夜摩天宫品第十九	- 60 -
夜摩宫中偈赞品第二十	- 63 -
十行品第二十一之一	- 76 -
补阙真言	- 91 -
举赞	- 91 -
举字母赞	- 91 -
华严字母	- 92 -
回向偈	- 93 -
大方广佛华严经卷第二十	- 94 -
十行品第二十一之二	- 94 -
补阙真言	- 119 -
举赞	- 119 -
举字母赞	- 119 -
华严字母	- 120 -
回向偈	- 121 -

● 起诵仪

xiāngzàn

香赞

(一遍)

lú xiāngzhà ruò fǎ jiè méngxūn zhū fó hǎi huì xī yáowén suí chù jié
炉香乍爇.法界蒙薰.诸佛海会悉遥闻.随处结

xiángyún chéng yì fāng yīn zhū fó xiànuánshēn
祥云.诚意方殷.诸佛现全身.

ná mó xiāngyún gài pú sà mó hē sà
南无香云盖菩萨摩诃萨 (合掌三称)

ná mó běn shī shì jiā móu ní fó
南无本师释迦牟尼佛 (合掌三称)

kāi jīng jì

开经偈

(一遍)

wú shàng shèn shēn wēi miào fǎ bǎi qiān wàn jié nán zāo yù
无上甚深微妙法 百千万劫难遭遇

wǒ jīn jiàn wén dé shòu chí yuàn jiě rú lái zhēn shí yì
我今见闻得受持 愿解如来真实义

ná mó dà fāng guǎng fó huā yán jīng
南无大方广佛华严经 (合掌三称)

ná mó huā yán hǎi huì fó pú sà
南无华严海会佛菩萨 (合掌三称)

ná mó běn shī shì jiā móu ní fó
南无本师释迦牟尼佛 (合掌三称)

dà fāngguǎng fó huā yán jīng juàn dì shí qī
大方广佛华严经卷第十七

táng yú tiánguósānzàngshāmén shí chānántuó yì
唐于阗国三藏沙门实叉难陀译

fàn xíng pǐn dì shí liù
梵行品第十六

ěr shí zhèngniàntiān zǐ bó fǎ huì pú sà yán fó zǐ
尔时，正念天子白法慧菩萨言：“佛子！

yī qiè shì jiè zhū pú sà zhòng yī rú lái jiào rǎn yī chū jiā yún hé
一切世界诸菩萨众，依如来教，染衣出家。云何

ér dé fàn xíng qīng jìng cóng pú sà wèi dài yú wú shàng pú tí zhī
而得梵行清净，从菩萨位逮于无上菩提之

dào ? ”

fǎ huì pú sà yán
法慧菩萨言：

fó zǐ pú sà mó hē sà xiū fàn xíng shí yīng yǐ shí fǎ ér
“佛子！菩萨摩诃萨修梵行时，应以十法而

wéi suǒ yuán zuò yì guān chá suǒ wèi shēn shēn yè yǔ yǔ
为所缘，作意观察。所谓：身、身业、语、语

yè yì yì yè fó fǎ sēng jiè yīng rú shì guān wéi
业、意、意业、佛、法、僧、戒。应如是观：为

shēn shì fàn xíng yé nǎi zhì jiè shì fàn xíng yé ruò shēn shì fàn xíng zhě
身是梵行耶？乃至戒是梵行耶？若身是梵行者，

dāng zhī fàn xíng zé wéi fēi shàn zé wéi fēi fǎ zé wéi hún zhuó zé
当知梵行则为非善、则为非法、则为浑浊、则

wéi chòu è zé wéi bú jìng zé wéi kě yàn zé wéi wéi nì zé wéi
为臭恶、则为不净、则为可厌、则为违逆、则为

zá rǎn zé wéi sǐ shī zé wéi chóng jù ruò shēn yè shì fàn xíng zhě
杂染，则为死尸、则为虫聚。若身业是梵行者，

fàn xíng zé shì xíng zhù zuò wò zuǒ yòu gù shì qū shēn fǔ yǎng ruò yǔ
梵行则是行住坐卧、左右顾视、屈伸俯仰。若语

shì fàn xíng zhě fàn xíng zé shì yīn shēng fēng xī chún shé hóu wǎn tǔ
是梵行者，梵行则是音声风息、唇舌喉吻、吐

nà yì zòng gāo dī qīngzhuó ruò yǔ yè shì fàn xíng zhě fàn xíng zé
纳抑纵、高低清浊。若语业是梵行者，梵行则
shì qǐ jū wèn xùn lüè shuō guǎng shuō yù shuō zhí shuō zàn
是起居问讯、略说、广说、喻¹说、直说、赞
shuō huǐ shuō ān lì shuō suí sú shuō xiǎn liǎo shuō ruò yì shì
说、毁说、安立说、随俗说、显了说。若意是
fàn xíng zhě fàn xíng zé yīng shì jué shì guān shì fēn bié shì zhǒng
梵行者，梵行则应是觉、是观、是分别、是种
zhǒng fēn bié shì yì niàn shì zhǒng zhǒng yì niàn shì sī wéi shì
种分别、是忆念、是种种忆念、是思惟、是
zhǒng zhǒng sī wéi shì huàn shù shì mián mèng ruò yì yè shì fàn xíng
种种思惟、是幻术、是眠梦。若意业是梵行
zhě dāng zhī fàn xíng zé shì sī xiǎng hán rè jī kě kǔ lè
者，当知梵行则是思想、寒热、饥渴、苦乐、
yōu xǐ ruò fó shì fàn xíng zhě wéi sè shì fó yé shòu shì fó yé
忧喜。若佛是梵行者，为色是佛耶？受是佛耶？
xiǎng shì fó yé xíng shì fó yé shí shì fó yé wéi xiàng shì fó
想是佛耶？行是佛耶？识是佛耶？为相是佛
yé hǎo shì fó yé shéntōng shì fó yé yè xíng shì fó yé guǒ
耶？好是佛耶？神通是佛耶？业行是佛耶？果
bào shì fó yé ruò fǎ shì fàn xíng zhě wéi jì miè shì fǎ yé niè
报是佛耶？若法是梵行者，为寂灭是法耶？涅
pán shì fǎ yé bù shēng shì fǎ yé bù qǐ shì fǎ yé bù kě
槃是法耶？不生是法耶？不起是法耶？不可
shuō shì fǎ yé wú fēn bié shì fǎ yé wú suǒ xíng shì fǎ yé bù
说是法耶？无分别是法耶？无所行是法耶？不
hé jí shì fǎ yé bù suí shùn shì fǎ yé wú suǒ dé shì fǎ yé
合集是法耶？不随顺是法耶？无所得是法耶？
ruò sēng shì fàn xíng zhě wéi yù liú xiàng shì sēng yé yù liú guǒ shì
若僧是梵行者²，为预流向是僧耶？预流果是
sēng yé yī lái xiàng shì sēng yé yī lái guǒ shì sēng yé bù huán
僧耶？一来向是僧耶？一来果是僧耶？不还
xiàng shì sēng yé bù huán guǒ shì sēng yé ā luó hàn xiàng shì sēng
向是僧耶？不还果是僧耶？阿罗汉向是僧

¹ 大正藏：谕

² 大正藏：不合集是法耶？若僧是梵行者

yé ā luó hàn guǒ shì sēng yé sān míng shì sēng yé liù tōng shì
耶？阿罗汉果是僧耶？三明是僧耶？六通是
sēng yé ruò jiè shì fàn xíng zhě wéi tán chǎng shì jiè yé wèn qīng
僧耶？若戒是梵行者，为坛场是戒耶？问清
jìng shì jiè yé jiào wēi yí shì jiè yé sān shuō jié mó shì jiè yé
净是戒耶？教威仪是戒耶？三说羯磨是戒耶？
hé shàng shì jiè yé ā shé lí shì jiè yé tì fà shì jiè yé
和尚是戒耶？阿阇梨是戒耶？剃³发是戒耶？
zhuó jiā shā yī shì jiè yé qǐ shí shì jiè yé zhèng mìng shì jiè yé
著袈裟衣是戒耶？乞食是戒耶？正命是戒耶？
rú shì guān yǐ yú shēn wú suǒ qǔ yú xiū wú suǒ zhuó yú fǎ wú
如是观已，于身无所取，于修无所著，于法无
suǒ zhù guò qù yǐ miè wèi lái wèi zhì xiàn zài kōng jì wú zuò yè
所住；过去已灭，未来未至，现在空寂；无作业
zhě wú shòu bào zhě cǐ shì bù yí dòng bǐ shì bù gǎi biàn cǐ
者，无受报者；此世不移动，彼世不改变。此
zhōng hé fǎ míng wéi fàn xíng fàn xíng cóng hé chù lái shéi zhī suǒ yǒu
中何法名为梵行？梵行从何处来？谁之所有？
tǐ wéi shì shéi yóu shéi ér zuò wéi shì yǒu wéi shì wú wéi shì sè
体为是谁？由谁而作？为是有，为是无？为是色，
wéi fēi sè wéi shì shòu wéi fēi shòu wéi shì xiǎng wéi fēi xiǎng
为非色？为是受，为非受？为是想，为非想？
wéi shì xíng wéi fēi xíng wéi shì shí wéi fēi shí rú shì guān chá
为是行，为非行？为是识，为非识？如是观察，
fàn xíng fǎ bù kě dé gù sān shì fǎ jiē kōng jì gù yì wú qǔ zhuó gù
梵行法不可得故，三世法皆空寂故，意无取著故，
xīn wú zhàng ài gù suǒ xíng wú èr gù fāng biàn zì zài gù shòu wú
心无障碍故，所行无二故，方便自在故，受无
xiàng fǎ gù guān wú xiàng fǎ gù zhī fó fǎ píng děng gù jù yī qiè
相法故，观无相法故，知佛法平等故，具一切
fó fǎ gù rú shì míng wéi qīng jìng fàn xíng
佛法故，如是名为清净梵行。

fù yīng xiū xí shí zhǒng fǎ hé zhě wéi shí suǒ wèi chù fēi
“复应修习十种法。何者为十？所谓：处非

chù zhì guò xiàn wèi lái yè bào zhì zhū chán jiě tuō sān mèi zhì zhū gēn
处智、过现未来业报智、诸禅解脱三昧智、诸根

³ 大正藏：髻

shèng liè zhì zhǒngzhǒng jiě zhì zhǒngzhǒng jiè zhì yī qiè zhì chù
胜劣智、种种解智、种种界智、一切至处
dào zhì tiānyǎn wú ài zhì sù mìng wú ài zhì yǒngduàn xí qì zhì
道智、天眼无碍智、宿命无碍智、永断习气智。
yú rú lái shí lì yī yī guānchá yī yī lì zhōng yǒu wú liàng yì
于如来十力，一一观察；一一力中，有无量义，
xī yīng zī wèn wén yǐ yīng qǐ dà cí bēi xīn guāncházhòngshēng
悉应咨问。闻已，应起大慈悲心，观察众生
ér bù shě lí sī wéizhū fǎ wú yǒu xiū xī xíng wú shàng yè bù
而不舍离；思惟诸法，无有休息；行无上业，不
qiú guǒ bào liǎo zhī jìng jiè rú huàn rú mèng rú yǐng rú xiǎng yì rú
求果报；了知境界如幻如梦，如影如响，亦如
biànhuà ruò zhū pú sà néng yǔ rú shì guānxíngxiāngyìng yú zhū fǎ
变化。若诸菩萨能与如是观行相应，于诸法
zhōng bù shēng èr jiě yī qiè fó fǎ jí dé xiànrán chū fā xīn shí jí
中不生二解，一切佛法疾得现前，初发心时即
dé ā nòuduō luó sānmiǎosān pú tí zhī yī qiè fǎ jí xīn zì xìng
得阿耨多罗三藐三菩提，知一切法即心自性，
chéng jiù huì shēn bù yóu tā wù
成就慧身，不由他悟。”

chū fā xīn gōng dé pǐn dì shí qī 初发心功德品第十七

ěr shí tiān dì shì bó fǎ huì pú sà yán fó zǐ pú sà
尔时，天帝释白法慧菩萨言：“佛子！菩萨
chū fā pú tí zhī xīn suǒ dé gōng dé qí liàng jǐ hé ? ”
初发菩提之心，所得功德，其量几何？”
fǎ huì pú sà yán
法慧菩萨言：

cǐ yì shènshēn nánshuō nánzhī nánfēnbié nánxìn
“此义甚深，难说、难知、难分别、难信
jiě nánzhèng nánxíng nántōngdá nán sī wéi nán dù liáng
解、难证、难行、难通达、难思惟、难度量、
nán qù rù suī rán wǒ dāng chéng fó wēishén zhī lì ér wèi rǔ shuō
难趣入。虽然，我当承佛威神之力而为汝说。

fó zǐ jiǎ shǐ yǒurén yǐ yī qiè lè jù gòngyǎngdōng
“佛子！假使有人以一切乐具，供养东

fāng ā sēng qí shì jiè suǒ yǒu zhòng shēng jīng yú yī jié rán hòu jiào lìng
方阿僧祇世界所有众生，经于一劫，然后教令
jìng chí wǔ jiè nán xī běi fāng sì wéi shàng xià yì
净持五戒；南、西、北方，四维、上、下，亦
fù rú shì fó zǐ yú rǔ yì yún hé cǐ rén gōng dé nìng wéi duō
复如是。佛子！于汝意云何，此人功德宁为多
fǒu
不？”

tiān dì yán fó zǐ cǐ rén gōng dé wéi fó néng zhī qí
天帝言：“佛子！此人功德，唯佛能知，其
yú yī qiè wú néng liáng zhě
余一切无量者。”

fǎ huì pú sà yán
法慧菩萨言：

fó zǐ cǐ rén gōng dé bǐ pú sà chū fā xīn gōng dé bǎi
“佛子！此人功德比菩萨初发心功德，百
fēn bù jí yī qiān fēn bù jí yī bǎi qiān fēn bù jí yī rú shì
分不及一，千分不及一，百千分不及一；如是，
yì fēn bǎi yì fēn qiān yì fēn bǎi qiān yì fēn nà yóu tā yì fēn
亿分、百亿分、千亿分、百千亿分、那由他亿分、
bǎi nà yóu tā yì fēn qiān nà yóu tā yì fēn bǎi qiān nà yóu tā yì fēn
百那由他亿分、千那由他亿分、百千那由他亿分、
shù fēn gē luó fēn suàn fēn yù fēn yōu bō ní shā tuó fēn yì
数分、歌罗分、算分、喻⁴分、优波尼沙陀分，亦
bù jí yī
不及一。

fó zǐ qiě zhì cǐ yù jiǎ shǐ yǒu rén yǐ yī qiè lè jù
“佛子！且置此喻⁵。假使有人以一切乐具，
gòng yǎng shí fāng shí ā sēng qí shì jiè suǒ yǒu zhòng shēng jīng yú bǎi jié
供养十方十阿僧祇世界所有众生，经于百劫，
rán hòu jiào lìng xiū shí shàn dào rú shì gòng yǎng jīng yú qiān jié jiào
然后教令修十善道；如是供养，经于千劫，教
zhù sì chán jīng yú bǎi qiān jié jiào zhù sì wú liàng xīn jīng yú yì
住四禅；经于百千劫，教住四无量心；经于亿

⁴ 大正藏：谕

⁵ 大正藏：谕（后同）

jié jiàozhù sì wú sè dìng jīng yú bǎi yì jié jiàozhù xū tuóhuánguǒ
劫，教住四无色定；经于百亿劫，教住须陀洹果；
jīng yú qiān yì jié jiàozhù sī tuóhánguǒ jīng yú bǎiqiān yì jié jiào
经于千亿劫，教住斯陀含果；经于百千亿劫，教
zhù ā nà hánguǒ jīng yú nà yóu tā yì jié jiàozhù ā luóhànguǒ
住阿那含果；经于那由他亿劫，教住阿罗汉果；
jīng yú bǎiqiān nà yóu tā yì jié jiàozhù pì zhī fó dào fó zǐ yú
经于百千那由他亿劫，教住辟支佛道。佛子！于
yì yún hé shì rén gōng dé níng wéi duō fǒu
意云何，是人功德宁为多不？”

tiān dì yán fó zǐ cǐ rén gōng dé wéi fó néng zhī
天帝言：“佛子！此人功德，唯佛能知。”

fǎ huì pú sà yán
法慧菩萨言：

fó zǐ cǐ rén gōng dé bǐ pú sà chū fā xīn gōng dé bǎi
“佛子！此人功德比菩萨初发心功德，百
fēn bù jí yì qiānfēn bù jí yì bǎiqiānfēn bù jí yì nǎi zhì yōu
分不及一，千分不及一，百千分不及一，乃至优
bō ní shā tuó fēn yì bù jí yì hé yǐ gù fó zǐ yī qiè zhū fó
波尼沙陀分亦不及一。何以故？佛子！一切诸佛
chū fā xīn shí bú dàn wèi yǐ yī qiè lè jù gòng yǎng shí fāng shí ā
初发心时，不但为以一切乐具，供养十方十阿
sēng qí shì jiè suǒ yǒuzhòngshēng jīng yú bǎi jié nǎi zhì bǎiqiān nà yóu
僧祇世界所有众生，经于百劫，乃至百千那由
tā yì jié gù fā pú tí xīn bú dàn wèi jiào ěr suǒ zhòngshēng lìng
他亿劫故，发菩提心；不但为教尔所众生，令
xiū wǔ jiè shí shàn yè dào jiàozhù sì chán sì wú liàng xīn sì
修五戒、十善业道，教住四禅、四无量心、四
wú sè dìng jiào dé xū tuóhuánguǒ sī tuóhánguǒ ā nà hánguǒ
无色定，教得须陀洹果、斯陀含果、阿那含果、
ā luóhànguǒ pì zhī fó dào gù fā pú tí xīn wèi lìng rú lái zhǒng
阿罗汉果、辟支佛道故，发菩提心；为令如来种
xìng bú duàn gù wèi chōng biàn yī qiè shì jiè gù wèi dù tuō yī qiè shì
性不断故，为充遍一切世界故，为度脱一切世
jiè zhòngshēng gù wèi xī zhī yī qiè shì jiè chéng huài gù wèi xī zhī
界众生故，为悉知一切世界成坏故，为悉知
yī qiè shì jiè zhōngzhòngshēng gòu jìng gù wèi xī zhī yī qiè shì jiè zì
一切世界中众生垢净故，为悉知一切世界自

xìngqīngjìng gù wèi xī zhī yī qiè zhòngshēng xīn yào fán nǎo xí qì gù
性清净故，为悉知一切众生心乐烦恼习气故，
wèi xī zhī yī qiè zhòngshēng sǐ cǐ shēng bǐ gù wèi xī zhī yī qiè
为悉知一切众生生死此生彼故，为悉知一切
zhòngshēng zhū gēn fāng biàn gù wèi xī zhī yī qiè zhòngshēng xīn xíng gù
众生诸根方便故，为悉知一切众生心行故，
wèi xī zhī yī qiè zhòngshēng sān shì zhì gù wèi xī zhī yī qiè fó jìng jiè
为悉知一切众生三世智故，为悉知一切佛境界
píngděng gù fā yú wú shàng pú tí zhī xīn
平等故，发于无上菩提之心。

fó zǐ fù zhì cǐ yù jiǎ shǐ yǒu rén yú yī niàn qǐng
“佛子！复置此喻。假使有人，于一念顷，
néng guò dōng fāng ā sēng qí shì jiè niàn niàn rú shì jìn ā sēng qí jié
能过东方阿僧祇世界；念念如是，尽阿僧祇劫，
cǐ zhū shì jiè wú yǒu néng dé zhī qí biān jì yòu dì èr rén yú yī
此诸世界无有能得知其边际。又第二人，于一
niàn qǐng néng guò qián rén ā sēng qí jié suǒ guò shì jiè rú shì yì
念顷，能过前人阿僧祇劫所过世界；如是，亦
jìn ā sēng qí jié cì dì zhǎn zhuǎn nǎi zhì dì shí nán xī
尽阿僧祇劫。次第展转，乃至第十。南、西、
běi fāng sì wéi shàng xià yì fù rú shì fó zǐ cǐ shí
北方，四维、上、下，亦复如是。佛子！此十
fāng zhōng fán yǒu bǎi rén yī yī rú shì guò zhū shì jiè shì zhū shì
方中，凡有百人，一一如是过诸世界，是诸世
jiè kě zhī biān jì pú sà chū fā ā nòu duō luó sān miào sān pú tí xīn
界可知边际；菩萨初发阿耨多罗三藐三菩提心
suǒ yǒu shàngēn wú yǒu néng dé zhī qí jì zhě hé yǐ gù fó zǐ
所有善根，无有能得知其际者。何以故？佛子！
pú sà bù qí xiàn dàn wèi wǎng ěr suǒ shì jiè dé liǎo zhī gù fā pú tí
菩萨不齐限，但为往尔所世界得了知故，发菩提
xīn wèi liǎo zhī shí fāng shì jiè gù fā pú tí xīn suǒ wèi yù liǎo
心；为了知十方世界故，发菩提心。所谓：欲了
zhī miào shì jiè jí shì cū shì jiè cū shì jiè jí shì miào shì jiè yǎng
知妙世界即是粗世界，粗世界即是妙世界；仰
shì jiè jí shì fù shì jiè fù shì jiè jí shì yǎng shì jiè xiǎo shì jiè jí
世界即是覆世界，覆世界即是仰世界；小世界即
shì dà shì jiè dà shì jiè jí shì xiǎo shì jiè guǎng shì jiè jí shì xiá
是大世界，大世界即是小世界；广世界即是狭

shì jiè xiá shì jiè jí shì guǎng shì jiè yī shì jiè jí shì bù kě shuō
世界，狭世界即是广世界；一世界即是不可说
shì jiè bù kě shuō shì jiè jí shì yī shì jiè bù kě shuō shì jiè rù yī
世界，不可说世界即是一世界；不可说世界入一
shì jiè yī shì jiè rù bù kě shuō shì jiè huì shì jiè jí shì jìng shì jiè
世界，一世界入不可说世界；秽世界即是净世界，
jìng shì jiè jí shì huì shì jiè yù zhī yī máoduānzhōng yī qiè shì jiè
净世界即是秽世界。欲知一毛端中，一切世界
chā bié xìng yī qiè shì jiè zhōng yī máoduān yī tǐ xìng yù zhī yī
差别性；一切世界中，一毛端一体性。欲知一
shì jiè zhōng chū shēng yī qiè shì jiè yù zhī yī qiè shì jiè wú tǐ xìng
世界中出生一切世界，欲知一切世界无体性。
yù yǐ yī niàn xīn jìn zhī yī qiè guǎng dà shì jiè ér wú zhàng ài gù
欲以一念心尽知一切广大世界而无障碍故，
fā ā nòuduō luó sān miǎosān pú tí xīn
发阿耨多罗三藐三菩提心。

fó zǐ fù zhì cǐ yù jiǎ shǐ yǒu rén yú yī niàn qǐng
“佛子！复置此谕。假使有人，于一念顷，
néng zhī dōng fāng ā sēng qí shì jiè chéng huài jié shù niàn niàn rú shì
能知东方阿僧祇世界成坏劫数；念念如是，
jìn ā sēng qí jié cǐ zhū jié shù wú yǒu néng dé zhī qí biān jì yǒu
尽阿僧祇劫，此诸劫数无有能得知其边际。有
dì èr rén yú yī niàn qǐng néng zhī qián rén ā sēng qí jié suǒ zhī jié
第二人，于一念顷，能知前人阿僧祇劫所知劫
shù rú shì guǎng shuō nǎi zhì dì shí nán xī běi fāng sì
数。如是广说，乃至第十。南、西、北方，四
wéi shàng xià yì fù rú shì fó zǐ cǐ shí fāng ā sēng qí
维、上、下，亦复如是。佛子！此十方阿僧祇
shì jiè chéng huài jié shù kě zhī biān jì pú sà chū fā ā nòuduō luó
世界成坏劫数，可知边际；菩萨初发阿耨多罗
sān miǎosān pú tí xīn gōng dé shàngēn wú yǒu néng dé zhī qí jì zhě
三藐三菩提心功德善根，无有能得知其际者。
hé yǐ gù pú sà bú qí xiàn dàn wèi zhī ěr suǒ shì jiè chéng huài jié
何以故？菩萨不齐限，但为知尔所世界成坏劫
shù gù fā ā nòuduō luó sān miǎosān pú tí xīn wèi xī zhī yī qiè shì
数故，发阿耨多罗三藐三菩提心；为悉知一切世
jiè chéng huài jié jìn wú yú gù fā ā nòuduō luó sān miǎosān pú tí
界成坏劫尽无余故，发阿耨多罗三藐三菩提

xīn suǒ wèi zhī cháng jié yǔ duǎn jié píngděng duǎn jié yǔ cháng
心。所谓：知长劫与短劫平等，短劫与长
jié píngděng yī jié yǔ wú shù jié píngděng wú shù jié yǔ yī jié píng
劫平等；一劫与无数劫平等，无数劫与一劫平
děng yǒu fó jié yǔ wú fó jié píngděng wú fó jié yǔ yǒu fó jié píng
等；有佛劫与无佛劫平等，无佛劫与有佛劫平
děng yī fó jié zhōng yǒu bù kě shuō fó bù kě shuō fó jié zhōng yǒu
等；一佛劫中有不可说佛，不可说佛劫中有
yī fó yǒu liàng jié yǔ wú liàng jié píngděng wú liàng jié yǔ yǒu liàng jié
一佛；有量劫与无量劫平等，无量劫与有量劫
píngděng yǒu jìn jié yǔ wú jìn jié píngděng wú jìn jié yǔ yǒu jìn jié
平等；有尽劫与无尽劫平等，无尽劫与有尽劫
píngděng bù kě shuō jié yǔ yī niàn píngděng yī niàn yǔ bù kě shuō
平等；不可说劫与一念平等，一念与不可说
jié píngděng yī qiè jié rù fēi jié fēi jié rù yī qiè jié yù yú yī
劫平等；一切劫入非劫，非劫入一切劫。欲于一
niàn zhōng jìn zhī qián jì hòu jì jí xiàn zài yī qiè shì jiè chéng huài
念中尽知前际、后际，及现在一切世界成坏
jié gù fā ā nòu duō luó sān miǎo sān pú tí xīn shì míng chū fā
劫故，发阿耨多罗三藐三菩提心，是名：初发
xīn dà shì zhuāng yán liǎo zhī yī qiè jié shén tōng zhì
心大誓庄严了知一切劫神通智。

fó zǐ fù zhì cǐ yù jiǎ shǐ yǒu rén yú yī niàn qǐng
“佛子！复置此喻。假使有人，于一念顷，
néng zhī dōng fāng ā sēng qí shì jiè suǒ yǒu zhòng shēng zhǒng zhǒng chā bié
能知东方阿僧祇世界所有众生种种差别
jiě niàn niàn rú shì jìn ā sēng qí jié yǒu dì èr rén yú yī niàn
解；念念如是，尽阿僧祇劫。有第二人，于一念
qǐng néng zhī qián rén ā sēng qí jié suǒ zhī zhòng shēng zhū jiě chā bié
顷，能知前人阿僧祇劫所知众生诸解差别；
rú shì yì jìn ā sēng qí jié cì dì zhǎn zhuǎn nǎi zhì dì shí
如是，亦尽阿僧祇劫。次第展转，乃至第十。
nán xī běi fāng sì wéi shàng xià yì fù rú shì fó
南、西、北方，四维、上、下，亦复如是。佛
zǐ cǐ shí fāng zhòng shēng zhǒng zhǒng chā bié jiě kě zhī biān jì pú
子！此十方众生种种差别解，可知边际；菩
sà chū fā ā nòu duō luó sān miǎo sān pú tí xīn gōng dé shàn gēn wú yǒu
萨初发阿耨多罗三藐三菩提心功德善根，无有

néng dé zhī qí jì zhě hé yǐ gù fó zǐ pú sà bú qí xiàn dàn
能得知其际者。何以故？佛子！菩萨不齐限，但
wèi zhī ěr suǒ zhòng shēng jiě gù fā ā nòu duō luó sān miǎo sān pú tí
为知尔所众生解故，发阿耨多罗三藐三菩提
xīn wèi jìn zhī yī qiè shì jiè suǒ yǒu zhòng shēng zhǒng zhǒng chā bié jiě
心；为尽知一切世界所有众生种种差别解
gù fā ā nòu duō luó sān miǎo sān pú tí xīn suǒ wèi yù zhī yī qiè
故，发阿耨多罗三藐三菩提心。所谓：欲知一切
chā bié jiě wú biān gù yī zhòng shēng jiě wú shù zhòng shēng jiě píng
差别解无边故，一众生解、无数众生解平
děng gù yù dé bù kě shuō chā bié jiě fāng biàn zhì guāng míng gù yù
等故；欲得不可说差别解方便智光明故；欲
xī zhī zhòng shēng hǎi gè gè chā bié jiě jìn wú yú gù yù xī zhī guò
悉知众生海各各差别解，尽无余故；欲悉知过、
xiàn wèi lái shàn bú shàn zhǒng zhǒng wú liàng jiě gù yù xī zhī
现、未来，善、不善种种无量解故；欲悉知
xiāng sì jiě bù xiāng sì jiě gù yù xī zhī yī qiè jiě jí shì yī jiě
相似解不相似解故；欲悉知一切解即是一解，
yī jiě jí shì yī qiè jiě gù yù dé rú lái jiě lì gù yù xī zhī yǒu
一解即是一切解故；欲得如来解力故；欲悉知有
shàng jiě wú shàng jiě yǒu yú jiě wú yú jiě děng jiě bù děng
上解、无上解、有余解、无余解、等解、不等
jiě chā bié gù yù xī zhī yǒu yī jiě wú yī jiě gòng jiě bú gòng
解差别故；欲悉知有依解、无依解、共解、不共
jiě yǒu biān jiě wú biān jiě chā bié jiě wú chā bié jiě shàn
解、有边解、无边解、差别解、无差别解、善
jiě bú shàn jiě shì jiān jiě chū shì jiān jiě chā bié gù yù yú yī
解、不善解、世间解、出世间解差别故；欲于一
qiè miào jiě dà jiě wú liàng jiě zhèng wèi jiě zhōng dé rú lái
切妙解、大解、无量解、正位解中，得如来
jiě tuō wú zhàng ài zhì gù yù yǐ wú liàng fāng biàn xī zhī shí fāng yī
解脱无障碍智故；欲以无量方便，悉知十方一
qiè zhòng shēng jiè yī yī zhòng shēng jìng jiě rǎn jiě guǎng jiě
切众生界，一一众生净解、染解、广解、
lūè jiě xì jiě cū jiě jìn wú yú gù yù xī zhī shēn mì jiě
略解、细解、粗解，尽无余故；欲悉知深密解、
fāng biàn jiě fēn bié jiě zì rán jiě suí yīn suǒ qǐ jiě suí yuán
方便解、分别解、自然解、随因所起解、随缘

suǒ qǐ jiě yī qiè jiě wǎng xī wú yú gù fā ā nòuduō luó sānmiǎo
所起解，一切解网悉无余故，发阿耨多罗三藐
sān pú tí xīn
三菩提心。

fó zǐ fù zhì cǐ yù jiǎ shǐ yǒu rén yú yī niànqǐng
“佛子！复置此喻。假使有人，于一念顷，
néng zhī dōngfāng wú shù shì jiè yī qiè zhòngshēng zhū gēn chā bié niàn
能知东方无数世界一切众生诸根差别；念
niàn rú shì jīng ā sēng qí jié yǒu dì èr rén yú yī niànqǐng néng
念如是，经阿僧祇劫。有第二人，于一念顷，能
zhī qián rén ā sēng qí jié niàn niàn suǒ zhī zhū gēn chā bié rú shì guǎng
知前人阿僧祇劫念念所知诸根差别。如是广
shuō nǎi zhì dì shí nán xī běifāng sì wéi shàng xià
说，乃至第十。南、西、北方，四维、上、下，
yì fù rú shì fó zǐ cǐ shí fāng shì jiè suǒ yǒu zhòngshēng zhū gēn
亦复如是。佛子！此十方世界所有众生诸根
chā bié kě zhī biān jì pú sà chū fā ā nòuduō luó sānmiǎo sān pú
差别，可知边际；菩萨初发阿耨多罗三藐三菩
tí xīn gōng dé shàngēn wú yǒu néng dé zhī qí jì zhě hé yǐ gù
提心功德善根，无有能得知其际者。何以故？
pú sà bú qí xiàn dàn wèi zhī ěr suǒ shì jiè zhòngshēng gēn gù fā ā
菩萨不齐限，但为知尔所世界众生根故，发阿
nòuduō luó sānmiǎo sān pú tí xīn wèi jìn zhī yī qiè shì jiè zhōng yī qiè
耨多罗三藐三菩提心；为尽知一切世界中一切
zhòngshēng gēn zhǒng zhǒng chā bié guǎng shuō nǎi zhì yù jìn zhī yī qiè
众生根种种差别，广说乃至，欲尽知一切
zhū gēn wǎng gù fā ā nòuduō luó sānmiǎo sān pú tí xīn
诸根网故，发阿耨多罗三藐三菩提心。

fó zǐ fù zhì cǐ yù jiǎ shǐ yǒu rén yú yī niànqǐng
“佛子！复置此喻。假使有人，于一念顷，
néng zhī dōngfāng wú shù shì jiè suǒ yǒu zhòngshēng zhǒng zhǒng yù yào
能知东方无数世界所有众生种种欲乐；
niàn niàn rú shì jìn ā sēng qí jié cì dì guǎng shuō nǎi zhì dì shí
念念如是，尽阿僧祇劫。次第广说，乃至第十。
nán xī běifāng sì wéi shàng xià yì fù rú shì cǐ
南、西、北方，四维、上、下，亦复如是。此
shí fāng zhòngshēng suǒ yǒu yù yào kě zhī biān jì pú sà chū fā ā nòu
十方众生所有欲乐，可知边际；菩萨初发阿耨

duō luó sānmiǎosān pú tí xīn gōng dé shàngēn wú yǒunéng dé zhī qí
多罗三藐三菩提心功德善根，无有能得知其

jì zhě hé yǐ gù fó zǐ pú sà bú qí xiàn dàn wèi zhī ěr suǒ
际者。何以故？佛子！菩萨不齐限，但为知尔所

zhòngshēng yù yào gù fā ā nòuduō luó sānmiǎosān pú tí xīn wèi jìn
众生欲乐故，发阿耨多罗三藐三菩提心；为尽

zhī yī qiè shì jiè suǒ yǒuzhòngshēngzhǒngzhǒng yù yào guǎngshuō nǎi zhì
知一切世界所有众生种种欲乐，广说乃至，

yù jìn zhī yī qiè yù yào wǎng gù fā ā nòuduō luó sānmiǎosān pú tí
欲尽知一切欲乐网故，发阿耨多罗三藐三菩提

xīn
心。

fó zǐ fù zhì cǐ yù jiǎ shǐ yǒurén yú yī niànrǎng
“佛子！复置此喻。假使有人，于一念顷，

néng zhī dōngfāng wú shù shì jiè suǒ yǒuzhòngshēngzhǒngzhǒng fāngbiàn
能知东方无数世界所有众生种种方便。

rú shì guǎngshuō nǎi zhì dì shí nán xī běifāng sì wéi
如是广说，乃至第十。南、西、北方，四维、

shàng xià yì fù rú shì cǐ shí fāngzhòngshēngzhǒngzhǒng fāngbiàn
上、下，亦复如是。此十方众生种种方便，

kě zhī biān jì pú sà chū fā ā nòuduō luó sānmiǎosān pú tí xīn gōng
可知边际；菩萨初发阿耨多罗三藐三菩提心功

dé shàngēn wú yǒunéng dé zhī qí jì zhě hé yǐ gù fó zǐ pú
德善根，无有能得知其际者。何以故？佛子！菩

sà bú qí xiàn dàn wèi zhī ěr suǒ shì jiè zhòngshēngzhǒngzhǒng fāngbiàn
萨不齐限，但为知尔所世界众生种种方便

gù fā ā nòuduō luó sānmiǎosān pú tí xīn wèi jìn zhī yī qiè shì jiè
故，发阿耨多罗三藐三菩提心；为尽知一切世界

suǒ yǒuzhòngshēngzhǒngzhǒng fāngbiàn guǎngshuō nǎi zhì yù jìn zhī yī
所有众生种种方便，广说乃至，欲尽知一

qiè fāngbiàn wǎng gù fā ā nòuduō luó sānmiǎosān pú tí xīn
切方便网故，发阿耨多罗三藐三菩提心。

fó zǐ fù zhì cǐ yù jiǎ shǐ yǒurén yú yī niànrǎng
“佛子！复置此喻。假使有人，于一念顷，

néng zhī dōngfāng wú shù shì jiè suǒ yǒuzhòngshēngzhǒngzhǒng chā bié xīn
能知东方无数世界所有众生种种差别心。

guǎngshuō nǎi zhì cǐ shí fāng shì jiè suǒ yǒuzhòngshēngzhǒngzhǒng chā
广说乃至，此十方世界所有众生种种差

bié xīn kě zhī biān jì pú sà chū fā ā nòuduō luó sānmiǎosān pú
别心，可知边际；菩萨初发阿耨多罗三藐三菩

tí xīn gōng dé shàngēn wú yǒunéng dé zhī qí jì zhě hé yǐ gù
提心功德善根，无有能得知其际者。何以故？

fó zǐ pú sà bú qí xiàn dàn wèi zhī ěr suǒzhòngshēng xīn gù fā
佛子！菩萨不齐限，但为知尔所众生心故，发

ā nòuduō luó sānmiǎosān pú tí xīn wèi xī zhī jìn fǎ jiè xū kōng
阿耨多罗三藐三菩提心；为悉知尽法界、虚空

jiè wú biānzhòngshēngzhǒngzhǒng xīn nǎi zhì yù jìn zhī yī qiè xīn wǎng
界无边众生种种心，乃至欲尽知一切心网

gù fā ā nòuduō luó sānmiǎosān pú tí xīn
故，发阿耨多罗三藐三菩提心。

fó zǐ fù zhì cǐ yù jiǎ shǐ yǒurén yú yī niànrǎng
“佛子！复置此喻。假使有人，于一念顷，

néng zhī dōngfāng wú shù shì jiè suǒyǒuzhòngshēngzhǒngzhǒngchābié yè
能知东方无数世界所有众生种种差别业。

guǎngshuō nǎi zhì cǐ shí fāngzhòngshēngzhǒngzhǒngchābié yè kě zhī
广说乃至，此十方众生种种差别业，可知

biān jì pú sà chū fā ā nòuduō luó sānmiǎosān pú tí xīn shàngēnbiān
边际；菩萨初发阿耨多罗三藐三菩提心善根边

jì bù kě dé zhī hé yǐ gù fó zǐ pú sà bú qí xiàn dàn
际，不可得知。何以故？佛子！菩萨不齐限，但

wèi zhī ěr suǒzhòngshēng yè gù fā ā nòuduō luó sānmiǎosān pú tí
为知尔所众生业故，发阿耨多罗三藐三菩提

xīn yù xī zhī sān shì yī qiè zhòngshēng yè nǎi zhì yù xī zhī yī qiè
心；欲悉知三世一切众生业，乃至欲悉知一切

yè wǎng gù fā ā nòuduō luó sānmiǎosān pú tí xīn
业网故，发阿耨多罗三藐三菩提心。

fó zǐ fù zhì cǐ yù jiǎ shǐ yǒurén yú yī niànrǎng
“佛子！复置此喻。假使有人，于一念顷，

néng zhī dōngfāng wú shù shì jiè suǒyǒuzhòngshēngzhǒngzhǒngfán nǎo
能知东方无数世界所有众生种种烦恼；

niànniàn rú shì jìn ā sēng qí jié cǐ zhū fán nǎozhǒngzhǒngchābié
念念如是，尽阿僧祇劫，此诸烦恼种种差别，

wú yǒunéng dé zhī qí biān jì yǒu dì èr rén yú yī niànrǎng néng
无有能得知其边际。有第二人，于一念顷，能

zhī qiánrén ā sēng qí jié suǒ zhī zhòngshēng fán nǎochābié rú shì fù
知前人阿僧祇劫所知众生烦恼差别；如是，复

jìn ā sēng qí jié cì dì guǎngshuō nǎi zhì dì shí nán xī
尽阿僧祇劫。次第广说，乃至第十。南、西、
běifāng sì wéi shàng xià yì fù rú shì fó zǐ cǐ shí
北方，四维、上、下，亦复如是。佛子！此十
fāngzhòngshēngfánǎochābié kě zhī biān jì pú sà chū fā ā nòu
方众生烦恼差别，可知边际；菩萨初发阿耨
duō luó sānmiǎosān pú tí xīn shàngēnbiān jì bù kě dé zhī hé yǐ
多罗三藐三菩提心善根边际，不可得知。何以
gù fó zǐ pú sà bú qí xiàn dàn wèi zhī ěr suǒ shì jiè zhòng
故？佛子！菩萨不齐限，但为知尔所世界众
shēngfánǎo gù fā ā nòuduō luó sānmiǎosān pú tí xīn wèi jìn zhī
生烦恼故，发阿耨多罗三藐三菩提心；为尽知
yī qiè shì jiè suǒ yǒuzhòngshēngfánǎochābié gù fā ā nòuduō luó
一切世界所有众生烦恼差别故，发阿耨多罗
sānmiǎosān pú tí xīn suǒ wèi yù jìn zhī qīngfánǎo zhòngfánǎo
三藐三菩提心。所谓：欲尽知轻烦恼、重烦恼、
miánfánǎo qǐ fánǎo yī yī zhòngshēng wú liàngfánǎozhǒngzhǒng
眠烦恼、起烦恼，一一众生无量烦恼种种
chābié zhǒngzhǒng jué guān jìng zhì yī qiè zhū zá rǎn gù yù jìn zhī
差别、种种觉观，净治一切诸杂染故；欲尽知
yī wú míngfánǎo ài xiāngyìngfánǎo duàn yī qiè zhū yǒu qù fánǎo
依无明烦恼、爱相应烦恼，断一切诸有趣烦恼
jié gù yù jìn zhī tān fēn fánǎo chēn fēn fánǎo chī fēn fánǎo
结故；欲尽知贪分烦恼、瞋分烦恼、痴分烦恼、
děngfēn fánǎo duàn yī qiè fánǎogēnběn gù yù xī zhī wǒ fánǎo
等分烦恼，断一切烦恼根本故；欲悉知我烦恼、
wǒ suǒ fánǎo wǒ màn fánǎo jué wù yī qiè fánǎo jìn wú yú gù
我所烦恼、我慢烦恼，觉悟一切烦恼尽无余故；
yù xī zhī cónɡdiāndǎo fēn bié shēnggēnběn fánǎo suí fánǎo yīn shēn
欲悉知从颠倒分别生根本烦恼、随烦恼，因身
jiànshēng liù shí èr jiàn tiáo fú yī qiè fánǎo gù yù xī zhī gài fán
见生六十二见，调伏一切烦恼故；欲悉知盖烦
nǎo zhàngfánǎo fā dà bēi jiù hù xīn duàn yī qiè fánǎowǎng
恼、障烦恼，发大悲救护心，断一切烦恼网，
lìng yī qiè zhì xìngqīngjìng gù fā ā nòuduō luó sānmiǎosān pú tí
令一切智性清净故，发阿耨多罗三藐三菩提
xīn
心。

fó zǐ fù zhì cǐ yù jiǎ shǐ yǒu rén yú yī niànqǐng
“佛子！复置此喻。假使有人，于一念顷，
yǐ zhū zhǒng zhǒng shàng wèi yǐn shí xiāng huā yī fú chuáng fān
以诸种种上味饮食、香华、衣服、幢幡、
sǎn gài jí sēng qié lán shàng miào gōng diàn bǎo zhàng wǎng màn
伞盖，及僧伽蓝、上妙宫殿、宝帐、网幔，
zhǒng zhǒng zhuāng yán shī zǐ zhī zuò jí zhòng miào bǎo gòng yǎng dōng
种种庄严师子之座及众妙宝，供养东
fāng wú shù zhū fó jí wú shù shì jiè suǒ yǒu zhòng shēng gōng jìng zūn
方无数诸佛，及无数世界所有众生，恭敬尊
zhòng lǐ bài zàn tàn qū gōng zhān yǎng xiāng xù bù jué jīng wú
重，礼拜赞叹，曲躬瞻仰，相续不绝，经无
shù jié yòu quàn bǐ zhòng shēng xī lìng rú shì gòng yǎng yú fó zhì
数劫。又劝彼众生，悉令如是供养于佛。至
fó miè hòu gè wèi qǐ tǎ qí tǎ gāo guǎng wú shù shì jiè zhòng bǎo
佛灭后，各为起塔。其塔高广，无数世界众宝
suǒ chéng zhǒng zhǒng zhuāng yán yī yī tǎ zhōng gè yǒu wú shù rú lái
所成种种庄严。一一塔中，各有无数如来
xíng xiàng guāng míng biàn zhào wú shù shì jiè jīng wú shù jié nán
形像，光明遍照无数世界，经无数劫。南、
xī běi fāng sì wéi shàng xià yì fù rú shì fó zǐ
西、北方，四维、上、下，亦复如是。佛子！
yú rǔ yì yún hé cǐ rén gōng dé níng wéi duō fǒu
于汝意云何，此人功德宁为多不？”

tiān dì yán shì rén gōng dé wéi fó nǎi zhī yú wú néng
天帝言：“是人功德，唯佛乃知，余无能
cè 测。”

fó zǐ cǐ rén gōng dé bǐ pú sà chū fā xīn gōng dé bǎi
“佛子！此人功德比菩萨初发心功德，百
fēn bù jí yī qiān fēn bù jí yī bǎi qiān fēn bù jí yī nǎi zhì yōu
分不及一，千分不及一，百千分不及一，乃至优
bō ní shā tuó fēn yì bù jí yī
波尼沙陀分亦不及一。

fó zǐ fù zhì cǐ yù jiǎ shǐ fù yǒu dì èr rén yú yī
“佛子！复置此喻。假使复有第二人，于一
niàn zhōng néng zuò qián rén jí wú shù shì jiè suǒ yǒu zhòng shēng wú shù
念中，能作前人及无数世界所有众生无数

jié zhōnggòngyǎng zhī shì niànniàn rú shì yǐ wú liàngzhǒnggòngyǎng
劫中供养之事；念念如是，以无量种供养
zhī jù gòngyǎng wú liàngzhū fó rú lái jí wú liàng shì jiè suǒyǒuzhòng
之具，供养无量诸佛如来，及无量世界所有众
shēng jīng wú liàng jié qí dì sān rén nǎi zhì dì shí rén jiē yì
生，经无量劫。其第三人，乃至第十人，皆亦
rú shì yú yī niànzhōngnéngzuòqiánrén suǒyǒugòngyǎng niànniàn rú
如是，于一念中能作前人所有供养；念念如
shì yǐ wú biān wú děng bù kě shǔ bù kě chēng bù kě sī
是，以无边、无等、不可数、不可称、不可思、
bù kě liáng bù kě shuō bù kě shuō bù kě shuōgòngyǎng zhī jù gòng
不可量、不可说、不可说不可说供养之具，供
yǎng wú biān nǎi zhì bù kě shuō bù kě shuōzhū fó jí ěr xǔ shì jiè suǒ
养无边乃至不可说不可说诸佛，及尔许世界所
yǒuzhòngshēng jīng wú biān nǎi zhì bù kě shuō bù kě shuō jié zhì fó
有众生，经无边乃至不可说不可说劫。至佛
mièhòu gè wèi qǐ tǎ qí tǎ gāoguǎng nǎi zhì zhù jié yì fù
灭后，各为起塔，其塔高广。乃至住劫，亦复
rú shì fó zǐ cǐ qiángōng dé bǐ pú sà chū fā xīn gōng dé bǎi
如是。佛子！此前功德比菩萨初发心功德，百
fēn bù jí yī qiānfēn bù jí yī bǎiqiānfēn bù jí yī nǎi zhì yōu
分不及一，千分不及一，百千分不及一，乃至优
bō ní shā tuó fēn yì bù jí yī hé yǐ gù fó zǐ pú sà mó hē
波尼沙陀分亦不及一。何以故？佛子！菩萨摩訶
sà bú qí xiàn dàn wèi gòngyǎng ěr suǒ fó gù fā ā nòuduō luó sān
萨不齐限，但为供养尔所佛故，发阿耨多罗三
miǎosān pú tí xīn wèi gòngyǎng jìn fǎ jiè xū kōng jiè bù kě shuō
藐三菩提心；为供养尽法界、虚空界，不可说
bù kě shuō shí fāng wú liàng qù lái xiàn zài suǒyǒuzhū fó gù fā
不可说十方无量去、来、现在所有诸佛故，发
ā nòuduō luó sānmiǎosān pú tí xīn fā shì xīn yǐ néng zhī qián jì
阿耨多罗三藐三菩提心。发是心已，能知前际
yī qiè zhū fó shǐ chéngzhèngjué jí bō niè pán néng xìn hòu jì yī qiè
一切诸佛始成正觉及般涅槃，能信后际一切
zhū fó suǒyǒushàngēn néng zhī xiàn zài yī qiè zhū fó suǒyǒu zhì huì
诸佛所有善根，能知现在一切诸佛所有智慧。
bǐ zhū fó suǒyǒugōng dé cǐ pú sà néng xìn néngshòu néng xiū
彼诸佛所有功德，此菩萨能信、能受、能修、

néng dé néng zhī néngzhèng néngchéng jiù néng yǔ zhū fó píng
能得、能知、能证、能成就，能与诸佛平
děng yī xìng hé yǐ gù cǐ pú sà wèi bú duàn yī qiè rú lái zhǒng
等一性。何以故？此菩萨为不断一切如来种
xìng gù fā xīn wèi chōngbiàn yī qiè shì jiè gù fā xīn wèi dù
性故，发心；为充遍一切世界故，发心；为度
tuō yī qiè shì jiè zhòngshēng gù fā xīn wèi xī zhī yī qiè shì jiè
脱一切世界众生故，发心；为悉知一切世界
chéng huài gù fā xīn wèi xī zhī yī qiè zhòngshēng gòu jìng gù fā
成坏故，发心；为悉知一切众生垢净故，发
xīn wèi xī zhī yī qiè shì jiè sānyǒu qīng jìng gù fā xīn wèi xī zhī
心；为悉知一切世界三有清净故，发心；为悉知
yī qiè zhòngshēng xīn yào fán nǎo xí qì gù fā xīn wèi xī zhī yī qiè
一切众生心乐烦恼习气故，发心；为悉知一切
zhòngshēng sǐ cǐ shēng bǐ gù fā xīn wèi xī zhī yī qiè zhòngshēng
众生死此生彼故，发心；为悉知一切众生
zhū gēn fāng biàn gù fā xīn wèi xī zhī yī qiè zhòngshēng xīn xíng gù
诸根方便故，发心；为悉知一切众生心行故，
fā xīn wèi xī zhī yī qiè zhòngshēng sān shì zhì gù fā xīn yǐ fā
发心；为悉知一切众生三世智故，发心。以发
xīn gù cháng wéi sān shì yī qiè zhū fó zhī suǒ yì niàn dāng dé sān shì
心故，常为三世一切诸佛之所忆念，当得三世
yī qiè zhū fó wú shàng pú tí jí wéi sān shì yī qiè zhū fó yǔ qí miào
一切诸佛无上菩提；即为三世一切诸佛与其妙
fǎ jí yǔ sān shì yī qiè zhū fó tǐ xìng píng děng yǐ xiū sān shì yī qiè
法，即与三世一切诸佛体性平等；已修三世一切
zhū fó zhù dào zhī fǎ chéng jiù sān shì yī qiè zhū fó lì wú suǒ wèi
诸佛助道之法，成就三世一切诸佛力无所畏；
zhuāng yán sān shì yī qiè zhū fó bú gòng fó fǎ xī dé fǎ jiè yī qiè
庄严三世一切诸佛不共佛法，悉得法界一切
zhū fó shuō fǎ zhì huì hé yǐ gù yǐ shì fā xīn dāng dé fó gù
诸佛说法智慧。何以故？以是发心，当得佛故。
yīng zhī cǐ rén jí yǔ sān shì zhū fó tóng děng jí yǔ sān shì zhū fó rú
应知此人即与三世诸佛同等，即与三世诸佛如
lái jìng jiè píng děng jí yǔ sān shì zhū fó rú lái gōng dé píng děng dé
来境界平等，即与三世诸佛如来功德平等，得
rú lái yī shēn wú liàng shēn jiū jìng píng děng zhēn shí zhì huì cái fā xīn
如来一身、无量身究竟平等真实智慧。才发心

shí jí wéi shí fāng yī qiè zhū fó suǒ gòng chēng tàn jí néng shuō fǎ
时，即为十方一切诸佛所共称叹，即能说法
jiào huà tiáo fú yī qiè shì jiè suǒ yǒu zhòng shēng jí néng zhèn dòng yī qiè
教化调伏一切世界所有众生，即能震动一切
shì jiè jí néng guāng zhào yī qiè shì jiè jí néng xī miè yī qiè shì jiè
世界，即能光照一切世界，即能息灭一切世界
zhū è dào kǔ jí néng yán jìng yī qiè guó tǔ jí néng yú yī qiè shì
诸恶道苦，即能严净一切国土，即能于一切世
jiè zhōng shì xiàn chéng fó jí néng lìng yī qiè zhòng shēng jiē dé huān xǐ
界中示现成佛，即能令一切众生皆得欢喜，
jí néng rù yī qiè fǎ jiè xìng jí néng chí yī qiè fó zhǒng xìng jí néng
即能入一切法界性，即能持一切佛种性，即能
dé yī qiè fó zhì huì guāng míng cǐ chū fā xīn pú sà bù yú sān shì
得一切佛智慧光明。此初发心菩萨，不于三世
shǎo yǒu suǒ dé suǒ wèi ruò zhū fó ruò zhū fó fǎ ruò pú sà
少有所得。所谓：若诸佛，若诸佛法；若菩萨，
ruò pú sà fǎ ruò dú jué ruò dú jué fǎ ruò shēng wén ruò shēng
若菩萨法；若独觉，若独觉法；若声闻，若声
wén fǎ ruò shì jiān ruò shì jiān fǎ ruò chū shì jiān ruò chū shì jiān
闻法；若世间，若世间法；若出世间，若出世间
fǎ ruò zhòng shēng ruò zhòng shēng fǎ wéi qiú yī qiè zhì yú zhū
法；若众生，若众生法。唯求一切智；于诸
fǎ jiè xīn wú suǒ zhuó
法界，心无所著。”

ěr shí fó shén lì gù shí fāng gè yī wàn fó chà wēi chén shù
尔时，佛神力故，十方各一万佛刹微尘数
shì jiè liù zhǒng zhèn dòng suǒ wèi dòng biàn dòng děng biàn dòng
世界六种震动。所谓：动、遍动、等遍动，
qǐ biàn qǐ děng biàn qǐ yǒng biàn yǒng děng biàn yǒng zhèn
起、遍起、等遍起，踊⁶、遍踊、等遍踊，震、
biàn zhèn děng biàn zhèn hǒu biàn hǒu děng biàn hǒu jī biàn
遍震、等遍震，吼、遍吼、等遍吼，击、遍
jī děng biàn jī yù zhòng tiān huā tiān xiāng tiān mò xiāng tiān
击、等遍击。雨众天华、天香、天末香、天
huā mán tiān yī tiān bǎo tiān zhuāng yán jù zuò tiān jī yuè fàng
华鬘、天衣、天宝、天庄严具，作天妓乐，放

⁶ 大正藏：涌（后同）

tiānguāngmíng jí tiān yīn shēng
天光明及天音声。

shì shí shí fāng gè guò shí fó chàwēichénshù shì jiè wài yǒu
是时，十方各过十佛刹微尘数世界外，有

wàn fó chàwēichénshù fó tóngmíng fǎ huì gè xiàn qí shēn zài
万佛刹微尘数佛，同名：法慧，各现其身，在

fǎ huì pú sà qiánzuò rú shì yán shàn zāi shàn zāi fǎ huì
法慧菩萨前作如是言：“善哉！善哉！法慧！

rǔ yú jīn zhě néngshuō cǐ fǎ wǒ děng shí fāng gè wàn fó chàwēi
汝于今者，能说此法；我等十方各万佛刹微

chénshù fó yì shuō shì fǎ yī qiè zhū fó xī rú shì shuō rǔ
尘数佛，亦说是法；一切诸佛，悉如是说。汝

shuō cǐ fǎ shí yǒuwàn fó chàwēichénshù pú sà fā pú tí xīn wǒ
说此法时，有万佛刹微尘数菩萨发菩提心。我

děng jīn zhě xī shòu qí jì yú dāng lái shì guò qiān bù kě shuō wú biān
等今者，悉授其记，于当来世过千不可说无边

jié tóng yī jié zhōng ér dé zuò fó chūxīng yú shì jiē hào qīng
劫，同一劫中而得作佛，出兴于世，皆号：清

jìng xīn rú lái suǒ zhù shì jiè gè gè chà bié wǒ děng xī dāng hù chí
净心如来，所住世界各各差别。我等悉当护持

cǐ fǎ lìng wèi lái shì yī qiè pú sà wèi céng wén zhě jiē xī dé wén
此法，令未来世一切菩萨，未曾闻者皆悉得闻。

rú cǐ suǒ pó shì jiè sì tiān xià xū mí dǐng shàng shuō rú shì fǎ lìng zhū
如此娑婆世界四天下须弥顶上说如是法，令诸

zhòng shēng wén yǐ shòu huà rú shì shí fāng bǎi qiān yì nà yóu tā wú shù
众生闻已受化；如是十方百千亿那由他无数、

wú liàng wú biān wú děng bù kě shǔ bù kě chēng bù kě sī
无量、无边、无等、不可数、不可称、不可思、

bù kě liáng bù kě shuō jìn fǎ jiè xū kōng jiè zhū shì jiè zhōng
不可量、不可说，尽法界、虚空界，诸世界中

yì shuō cǐ fǎ jiào huà zhòng shēng qí shuō fǎ zhě tóngmíng fǎ huì
亦说此法教化众生。其说法者，同名：法慧；

xī yǐ fó shén lì gù shì zūn běn yuàn lì gù wèi yù xiǎn shì fó fǎ
悉以佛神力故，世尊本愿力故，为欲显示佛法

gù wèi yǐ zhì guāng pǔ zhào gù wèi yù kāi chǎn shí yì gù wèi lìng
故，为以智光普照故，为欲开阐实义故，为令

zhèng dé fǎ xìng gù wèi lìng zhòng huì xī huān xǐ gù wèi yù kāi shì fó
证得法性故，为令众会悉欢喜故，为欲开示佛

fǎ yīn gù wèi dé yī qiè fó píngděng gù wèi liǎo fǎ jiè wú yǒu èr gù
法因故，为得一切佛平等故，为了法界无有二故，
shuō rú shì fǎ
说如是法。”

ěr shí fǎ huì pú sà pǔ guān jìn xū kōng jiè shí fāngguó tǔ yī
尔时，法慧菩萨普观尽虚空界十方国土一

qiè zhòng huì yù xī chéng jiù zhū zhòng shēng gù yù xī jìng zhì zhū yè
切众会，欲悉成就诸众生故，欲悉净治诸业

guǒ bào gù yù xī kāi xiǎn qīng jìng fǎ jiè gù yù xī bá chú zá rǎngēn
果报故，欲悉开显清净法界故，欲悉拔除杂染根

běn gù yù xī zēng zhǎng guǎng dà xìn jiě gù yù xī lìng zhī wú liàng
本故，欲悉增长广大信解故，欲悉令知无量

zhòng shēng gēn gù yù xī lìng zhī sān shì fǎ píngděng gù yù xī lìng
众生根故，欲悉令知三世法平等故，欲悉令

guān chá niè pán jiè gù yù zēng zhǎng zì qīng jìng shàn gēn gù chéng fó
观察涅槃界故，欲增长自清净善根故；承佛

wēi lì jí shuō sòng yán
威力，即说颂言：

wèi lì shì jiān fā dà xīn qí xīn pǔ biàn yú shí fāng
为利世间发大心 其心普遍于十方

zhòng shēng guó tǔ sān shì fǎ fó jí pú sà zuì shèng hǎi
众生国土三世法 佛及菩萨最胜海

jiū jìng xū kōng děng fǎ jiè suǒ yǒu yī qiè zhū shì jiān
究竟虚空等法界 所有一切诸世间

rú zhū fó fǎ jiē wǎng yì rú shì fā xīn wú tuì zhuǎn
如诸佛法皆往诣 如是发心无退转

cí niàn zhòng shēng wú zàn shě lí zhū nǎo hài pǔ ráo yì
慈念众生无暂舍 离诸恼害普饶益

guāng míng zhào shì wéi suǒ guī shí lì hù niàn nán sī yì
光明照世为所归 十力护念难思议

shí fāng guó tǔ xī qù rù yī qiè sè xíng jiē shì xiàn
十方国土悉趣入 一切色形皆示现

rú fó fú zhì guǎng wú biān suí shùn xiū yīn wú suǒ zhuó
如佛福智广无边 随顺修因无所著

yǒu chà yǎng zhù huò bàng fù cū miào guǎng dà wú liàng zhǒng
有刹仰住或傍覆 粗妙广大无量种

pú sà yī fā zuì shàng xīn xī néng wǎng yì jiē wú ài
菩萨一发最上心 悉能往诣皆无碍

pú sà shèng xíng bù kě shuō jīe qín xiū xí wú suǒ zhù
菩 萨 胜 行 不 可 说 皆 勤 修 习 无 所 住
jiàn yī qiè fó cháng xīn yào pǔ rù yú qí shēn fǎ hǎi
见 一 切 佛 常 欣 乐 普 入 于 其 深 法 海
āi mǐn wǔ qù zhū qún shēng lìng chú gòu huì pǔ qīng jìng
哀 愍 五 趣 诸 群 生 令 除 垢 秽 普 清 净
shào lóng fó zhǒng bú duàn jué cuī miè mó gōng wú yǒu yú
绍 隆 佛 种 不 断 绝 摧 灭 魔 宫 无 有 余
yǐ zhù rú lái píng děng xìng shàn xiū wēi miào fāng biàn dào
已 住 如 来 平 等 性 善 修 微 妙 方 便 道
yú fó jìng jiè qǐ xìn xīn dé fó guàn dǐng xīn wú zhuó
于 佛 境 界 起 信 心 得 佛 灌 顶 心 无 著
liǎng zú zūn suǒ niàn bào ēn xīn rú jīn gāng bù kě jǔ
两 足 尊 所 念 报 恩 心 如 金 刚 不 可 沮
yú fó suǒ xíng néng zhào liǎo zì rán xiū xí pú tí xíng
于 佛 所 行 能 照 了 自 然 修 习 菩 提 行
zhū qù chā bié xiǎng wú liàng yè guǒ jí xīn yì fēi yī
诸 趣 差 别 想 无 量 业 果 及 心 亦 非 一
nǎi zhì gēn xìng zhǒng zhǒng shū yī fā dà xīn xī míng jiàn
乃 至 根 性 种 种 殊 一 发 大 心 悉 明 见
qí xīn guǎng dà děng fǎ jiè wú yī wú biàn rú xū kōng
其 心 广 大 等 法 界 无 依 无 变 如 虚 空
qù xiàng fó zhì wú suǒ qǔ dì liǎo shí jì lí fēn bié
趣 向 佛 智 无 所 取 谛 了 实 际 离 分 别
zhī zhòngshēng xīn wú shēngxiǎng liǎo dá zhū fǎ wú fǎ xiǎng
知 众 生 心 无 生 想 了 达 诸 法 无 法 想
suī pǔ fēn bié wú fēn bié yì nà yóu chà jiē wǎng yì
虽 普 分 别 无 分 别 亿 那 由 刹 皆 往 诣
wú liàng zhū fó miào fǎ zàng suí shùn guān chá xī néng rù
无 量 诸 佛 妙 法 藏 随 顺 观 察 悉 能 入
zhòng shēng gēn xíng mǐ bù zhī dào rú shì chù rú shì zūn
众 生 根 行 靡 不 知 到 如 是 处 如 世 尊
qīng jìng dà yuàn héng xiāng yìng yào gòng rú lái bú tuì zhuǎn
清 净 大 愿 恒 相 应 乐 供 如 来 不 退 转
rén tiān jiàn zhě wú yàn zú cháng wéi zhū fó suǒ hù niàn
人 天 见 者 无 厌 足 常 为 诸 佛 所 护 念
qí xīn qīng jìng wú suǒ yī suī guān shēn fǎ ér bù qǔ
其 心 清 净 无 所 依 虽 观 深 法 而 不 取

rú shì sī wéi wú liàng jié yú sān shì zhōng wú suǒ zhuó
如 是 思 惟 无 量 劫 于 三 世 中 无 所 著
qí xīn jiān gù nán zhì jǔ qù fó pú tí wú zhàng ài
其 心 坚 固 难 制 沮 趣 佛 菩 提 无 障 碍
zhì qiú miào dào chú méng huò zhōu xíng fǎ jiè bú gào láo
志 求 妙 道 除 蒙 惑 周 行 法 界 不 告 劳
zhī yǔ yán fǎ jiē jì miè dàn rù zhēn rú jué yì jiě
知 语 言 法 皆 寂 灭 但 入 真 如 绝 异 解
zhū fó jìng jiè xī shùn guān dá yú sān shì xīn wú ài
诸 佛 境 界 悉 顺 观 达 于 三 世 心 无 碍
pú sà shǐ fā guǎng dà xīn jí néng biàn wǎng shí fāng chà
菩 萨 始 发 广 大 心 即 能 遍 往 十 方 刹
fǎ mén wú liàng bù kě shuō zhì guāng pǔ zhào jiē míng liǎo
法 门 无 量 不 可 说 智 光 普 照 皆 明 了
dà bēi guǎng dù zuì wú bǐ cí xīn pǔ biàn děng xū kōng
大 悲 广 度 最 无 比 慈 心 普 遍 等 虚 空
ér yú zhòng shēng bù fēn bié rú shì qīng jìng yóu yú shì
而 于 众 生 不 分 别 如 是 清 净 游 于 世
shí fāng zhòng shēng xī wèi ān yī qiè suǒ zuò jiē zhēn shí
十 方 众 生 悉 慰 安 一 切 所 作 皆 真 实
héng yǐ jìng xīn bú yì yǔ cháng wéi zhū fó gòng jiā hù
恒 以 净 心 不 异 语 常 为 诸 佛 共 加 护
guò qù suǒ yǒu jiē yì niàn wèi lái yī qiè xī fēn bié
过 去 所 有 皆 忆 念 未 来 一 切 悉 分 别
shí fāng shì jiè pǔ rù zhōng wèi dù zhòng shēng lìng chū lí
十 方 世 界 普 入 中 为 度 众 生 令 出 离
pú sà jù zú miào zhì guāng shàn liǎo yīn yuán wú yǒu yí
菩 萨 具 足 妙 智 光 善 了 因 缘 无 有 疑
yī qiè mí huò jiē chú duàn rú shì ér yóu yú fǎ jiè
一 切 迷 惑 皆 除 断 如 是 而 游 于 法 界
mó wáng gōng diàn xī cuī pò zhòng shēng yì mó xián chú miè
魔 王 宫 殿 悉 摧 破 众 生 翳 膜 咸 除 灭
lí zhū fēn bié xīn bú dòng shàn liǎo rú lái zhī jìng jiè
离 诸 分 别 心 不 动 善 了 如 来 之 境 界
sān shì yí wǎng xī yǐ chú yú rú lái suǒ qǐ jìng xìn
三 世 疑 网 悉 已 除 于 如 来 所 起 净 信
yǐ xìn dé chéng bú dòng zhì zhì qīng jìng gù jiě zhēn shí
以 信 得 成 不 动 智 智 清 净 故 解 真 实

wèi lìng zhòng shēng dé chū lí jìn yú hòu jì pǔ ráo yì
为令众生得出离尽于后际普饶益
cháng shí qín kǔ xīn wú yàn nǎi zhì dì yù yì ān shòu
长时勤苦心无厌乃至地狱亦安受
fú zhì wú liàng jiē jù zú zhòng shēng gēn yù xī liǎo zhī
福智无量皆具足众生根欲悉了知
jí zhū yè xíng wú bú jiàn rú qí suǒ yào wèi shuō fǎ
及诸业行无不见如其所乐为说法
liǎo zhī yī qiè kōng wú wǒ cí niàn zhòng shēng héng bù shě
了知一切空无我慈念众生恒不舍
yī yī dà bēi wēi miào yīn pǔ rù shì jiān ér yǎn shuō
以一大悲微妙音普入世间而演说
fàng dà guāng míng zhǒng zhǒng sè pǔ zhào zhòng shēng chú hēi àn
放大光明种种色普照众生除黑闇
guāng zhōng pú sà zuò lián huā wèi zhòng chǎn yáng qīng jìng fǎ
光中菩萨坐莲华为众阐扬清净法
yú yī máo duān xiàn zhòng chà zhū dà pú sà jiē chōng mǎn
于一毛端现众刹诸大菩萨皆充满
zhòng huì zhì huì gè bù tóng xī néng míng liǎo zhòng shēng xīn
众会智慧各不同悉能明了众生心
shí fāng shì jiè bù kě shuō yī niàn zhōu xíng wú bú jìn
十方世界不可说一念周行无不尽
lì yì zhòng shēng gòng yǎng fó yú zhū fó suǒ wèn shēn yì
利益众生供养佛于诸佛所问深义
yú zhū rú lái zuò fù xiǎng wèi lì zhòng shēng xiū jué xíng
于诸如来作父想为利众生修觉行
zhì huì shàn qiǎo tōng fǎ zàng rù shēn zhì chù wú suǒ zhuó
智慧善巧通法藏入深智处无所著
suí shùn sī wéi shuō fǎ jiè jīng wú liàng jié bù kě jìn
随顺思惟说法界经无量劫不可尽
zhì suī shàn rù wú chù suǒ wú yǒu pí yàn wú suǒ zhuó
智虽善入无处所无有疲厌无所著
sān shì zhū fó jiā zhōng shēng zhèng dé rú lái miào fǎ shēn
三世诸佛家中生证得如来妙法身
pǔ wèi qún shēng xiàn zhòng sè pì rú huàn shī wú bú zuò
普为群生现众色譬如幻师无不作
huò xiàn shǐ xiū shū shèng xíng huò xiàn chū shēng jí chū jiā
或现始修殊胜行或现初生及出家

huò xiàn shù xià chéng pú tí
或现树下成菩提

pú sà suǒ zhù xī yǒu fǎ
菩萨所住希有法

shēn yǔ yì xiǎng jiē yǐ chú
身语意想皆已除

pú sà suǒ dé zhū fó fǎ
菩萨所得诸佛法

zhì rù shí jì xīn wú ài
智入实际心无碍

cǐ yú shì jiān wú yǔ děng
此于世间无与等

suī wèi jù zú yī qiè zhì
虽未具足一切智

yǐ zhù jiū jìng yī shèng dào
已住究竟一乘道

shàn zhī zhòng shēng shí fēi shí
善知众生时非时

fēn shēn biàn mǎn yī qiè chà
分身遍满一切刹

pì rú lóng wáng qǐ dà yún
譬如龙王起大云

guān chá zhòng shēng rú huàn mèng
观察众生如幻梦

dà bēi āi mǐn xián jiù bá
大悲哀愍咸救拔

fó lì wú liàng cǐ yì rán
佛力无量此亦然

wèi lìng zhòng shēng dé jiě tuō
为令众生得解脱

zhǒng zhǒng sī wéi miào gōng dé
种种思惟妙功德

yú zhū shèng xíng héng bù shě
于诸胜行恒不舍

yī shēn shì xiàn wú liàng shēn
一身示现无量身

qí xīn qīng jìng wú fēn bié
其心清净无分别

huò wèi zhòng shēng shì niè pán
或为众生示涅槃

wéi fó jìng jiè fēi èr shèng
唯佛境界非二乘

zhǒng zhǒng suí yí xī néng xiàn
种种随宜悉能现

zhòng shēng sī wéi fā kuáng luàn
众生思惟发狂乱

pǔ xiàn rú lái zì zài lì
普现如来自在力

hé kuàng fù zēng shū shèng xíng
何况复增殊胜行

yǐ huò rú lái zì zài lì
已获如来自在力

shēn rù wēi miào zuì shàng fǎ
深入微妙最上法

wèi lì yì gù xiàn shén tōng
为利益故现神通

fàng jìng guāng míng chú shì àn
放净光明除世闇

pǔ yǔ miào yǔ xī chōng qià
普雨妙雨悉充洽

yǐ yè lì gù cháng liú zhuǎn
以业力故常流转

wèi shuō wú wéi jìng fǎ xìng
为说无为净法性

pì rú xū kōng wú yǒu biān
譬如虚空无有边

yì jié qín xiū ér bú juàn
亿劫勤修而不倦

shàn xiū wú shàng dì yī yè
善修无上第一业

zhuān niàn shēng chéng yī qiè zhì
专念生成一切智

yī qiè shì jiè xī zhōu biàn
一切世界悉周遍

yī niàn nán sī lì rú shì
一念难思力如是

yú zhū shì jiān bù fēn bié yú yī qiè fǎ wú wàng xiǎng
于诸世间不分别 于一切法无妄想
suī guān zhū fǎ ér bù qǔ héng jiù zhòngshēng wú suǒ dù
虽观诸法而不取 恒救众生无所度
yī qiè shì jiān wéi shì xiǎng yú zhōngzhǒngzhǒng gè chà bié
一切世间唯是想 于中种种各差别
zhī xiǎng jìng jiè xiǎn qiě shēn wèi xiàn shén tōng ér jiù tuō
知想境界险且深 为现神通而救脱
pì rú huàn shī zì zài lì pú sà shén biàn yì rú shì
譬如幻师自在力 菩萨神变亦如是
shēn biàn fǎ jiè jí xū kōng suí zhòngshēng xīn mǐ bú jiàn
身遍法界及虚空 随众生心靡不见
néng suǒ fēn bié èr jù lí zá rǎn qīng jìng wú suǒ qǔ
能所分别二俱离 杂染清净无所取
ruò fù ruò jiě zhì xī wàng dàn yuàn pǔ yǔ zhòngshēng lè
若缚若解智悉忘 但愿普与众生乐
yī qiè shì jiān wéi xiǎng lì yǐ zhì ér rù xīn wú wèi
一切世间唯想力 以智而入心无畏
sī wéi zhū fǎ yì fù rán sān shì tuī qiú bù kě dé
思惟诸法亦复然 三世推求不可得
néng rù guò qù bì qián jì néng rù wèi lái bì hòu jì
能入过去毕前际 能入未来毕后际
néng rù xiàn zài yī qiè chù cháng qín guān chá wú suǒ yǒu
能入现在一切处 常勤观察无所有
suí shùn niè pán jì miè fǎ zhù yú wú zhēng wú suǒ yī
随顺涅槃寂灭法 住于无诤无所依
xīn rú shí jì wú yǔ děng zhuān xiàng pú tí yǒng bú tuì
心如实际无与等 专向菩提永不退
xiū zhū shèng xíng wú tuì qiè ān zhù pú tí bú dòng yáo
修诸胜行无退怯 安住菩提不动摇
fó jí pú sà yǔ shì jiān jìn yú fǎ jiè jiē míng liǎo
佛及菩萨与世间 尽于法界皆明了
yù dé zuì shèng dì yī dào wéi yī qiè zhì jiě tuō wáng
欲得最胜第一道 为一切智解脱王
yīng dāng sù fā pú tí xīn yǒng jìn zhū lòu lì qún shēng
应当速发菩提心 永尽诸漏利群生
qù xiàng pú tí xīn qīng jìng gōng dé guǎng dà bù kě shuō
趣向菩提心 清净功德广大不可说

wèi lì zhòngshēng gù chēng shù rǔ děng zhū xián yīng shàn tīng
为利众生故称述 汝等诸贤应善听
wú liàng shì jiè jìn wéi chén yī yī chén zhōng wú liàng chà
无量世界尽为尘 一一尘中无量刹
qí zhōng zhū fó jiē wú liàng xī néng míng jiàn wú suǒ qǔ
其中诸佛皆无量 悉能明见无所取
shàn zhī zhòngshēng wú shēngxiǎng shàn zhī yán yǔ wú yǔ xiǎng
善知众生无生想 善知言语无语想
yú zhū shì jiè xīn wú ài xī shàn liǎo zhī wú suǒ zhuó
于诸世界心无碍 悉善了知无所著
qí xīn guǎng dà rú xū kōng yú sān shì shì xī míng dá
其心广大如虚空 于三世事悉明达
yī qiè yí huò jiē chú miè zhèng guān fó fǎ wú suǒ qǔ
一切疑惑皆除灭 正观佛法无所取
shí fāng wú liàng zhū guó tǔ yī niàn wǎng yì xīn wú zhuó
十方无量诸国土 一念往诣心无著
liǎo dá shì jiān zhòng kǔ fǎ xī zhù wú shēng zhēn shí jì
了达世间众苦法 悉住无生真实际
wú liàng nán sī zhū fó suǒ xī wǎng bǐ huì ér jìn yè
无量难思诸佛所 悉往彼会而覲谒
cháng wéi shàng shǒu wèn rú lái pú sà suǒ xiū zhū yuàn xíng
常为上首问如来 菩萨所修诸愿行
xīn cháng yì niàn shí fāng fó ér wú suǒ yī wú suǒ qǔ
心常忆念十方佛 而无所依无所取
héng quàn zhòngshēng zhòngshàn gēn zhuāng yán guó tǔ lìng qīng jìng
恒劝众生种善根 庄严国土令清净
yī qiè qù⁷ shēng sān yǒu chù yǐ wú ài yǎn xián guān chá
一切趣⁷生三有处 以无碍眼咸观察
suǒ yǒu xí xìng zhū gēn jiě wú liàng wú biān xī míng jiàn
所有习性诸根解 无量无边悉明见
zhòngshēng xīn yào xī liǎo zhī rú shì suí yí wèi shuō fǎ
众生心乐悉了知 如是随宜为说法
yú zhū rǎn jìng jiē tōng dá lìng bǐ xiū zhì rù yú dào
于诸染净皆通达 令彼修治入于道
wú liàng wú shù zhū sān mèi pú sà yī niàn jiē néng rù
无量无数诸三昧 菩萨一念皆能入

⁷ 大正藏：众

yú zhōng xiǎng zhì jí suǒ yuán xī shàn liǎo zhī dé zì zài
于 中 想 智 及 所 缘 悉 善 了 知 得 自 在
pú sà huò cǐ guǎng dà zhì jí xiàng pú tí wú suǒ ài
菩 萨 获 此 广 大 智 疾 向 菩 提 无 所 碍
wèi yù lì yì zhū qún shēng chù chù xuān yáng dà rén fǎ
为 欲 利 益 诸 群 生 处 处 宣 扬 大 人 法
shàn zhī shì jiān cháng duǎn jié yī yuè bàn yuè jí zhòu yè
善 知 世 间 长 短 劫 一 月 半 月 及 昼 夜
guó tǔ gè bié xìng píng děng cháng qín guān chá bú fàng yì
国 土 各 别 性 平 等 常 勤 观 察 不 放 逸
pǔ yì shí fāng zhū shì jiè ér yú fāng chù wú suǒ qǔ
普 诣 十 方 诸 世 界 而 于 方 处 无 所 取
yán jìng guó tǔ xī wú yú yì bù céng shēng jìng fēn bié
严 净 国 土 悉 无 余 亦 不 曾 生 净 分 别
zhòng shēng shì chù ruò fēi chù jí yǐ zhū yè gǎn bào bié
众 生 是 处 若 非 处 及 以 诸 业 感 报 别
suí shùn sī wéi rù fó lì yú cǐ yī qiè xī liǎo zhī
随 顺 思 惟 入 佛 力 于 此 一 切 悉 了 知
yī qiè shì jiān zhǒng zhǒng xìng zhǒng zhǒng suǒ xíng zhù sān yǒu
一 切 世 间 种 种 性 种 种 所 行 住 三 有
lì gēn jí yǔ zhōng xià gēn rú shì yī qiè xián guān chá
利 根 及 与 中 下 根 如 是 一 切 咸 观 察
jìng yǔ bú jìng zhǒng zhǒng jiě shèng liè jí zhōng xī míng jiàn
净 与 不 净 种 种 解 胜 劣 及 中 悉 明 见
yī qiè zhòng shēng zhì chù xíng sān yǒu xiāng xù jiē néng shuō
一 切 众 生 至 处 行 三 有 相 续 皆 能 说
chán dìng jiě tuō zhū sān mèi rǎn jìng yīn qǐ gè bù tóng
禅 定 解 脱 诸 三 昧 染 净 因 起 各 不 同
jí yǐ xiān shì kǔ lè shū jìng xiū fó lì xián néng jiàn
及 以 先 世 苦 乐 殊 净 修 佛 力 咸 能 见
zhòng shēng yè huò xù zhū qù duàn cǐ zhū qù dé jì miè
众 生 业 惑 续 诸 趣 断 此 诸 趣 得 寂 灭
zhǒng zhǒng lòu fǎ yǒng bù shēng bìng qí xí zhǒng xī liǎo zhī
种 种 漏 法 永 不 生 并 其 习 种 悉 了 知
rú lái fán nǎo jiē chú jìn dà zhì guāng míng zhào yú shì
如 来 烦 恼 皆 除 尽 大 智 光 明 照 于 世
pú sà yú fó shí lì zhōng suī wèi zhèng dé yì wú yí
菩 萨 于 佛 十 力 中 虽 未 证 得 亦 无 疑

pú sà yú yī máo kǒng zhōng
菩 萨 于 一 毛 孔 中

huò yǒu zá rǎn huò qīng jìng
或 有 杂 染 或 清 净

yī wēi chén zhōng wú liàng chà
一 微 尘 中 无 量 刹

zhū chà gè bié wú zá luàn
诸 刹 各 别 无 杂 乱

yú yī máo kǒng jiàn shí fāng
于 一 毛 孔 见 十 方

wú yǒu yī chù kōng wú fó
无 有 一 处 空 无 佛

yú máo kǒng zhōng jiàn fó chà
于 毛 孔 中 见 佛 刹

sān shì liù qù gè bù tóng
三 世 六 趣 各 不 同

rú shì dà zhì zhū pú sà
如 是 大 智 诸 菩 萨

yú fó suǒ zhù shùn sī wéi
于 佛 所 住 顺 思 惟

pú sà fēn shēn wú liàng yì
菩 萨 分 身 无 量 亿

shén tōng biàn xiàn shèng wú bǐ
神 通 变 现 胜 无 比

wú liàng fó suǒ jiē zuān yǎng
无 量 佛 所 皆 钻 仰

jiàn fó wén fǎ qín xiū xíng
见 佛 闻 法 勤 修 行

yǐ huò rú lái shèng sān mèi
已 获 如 来 胜 三 昧

xìn xīn bú dòng rú xū mí
信 心 不 动 如 须 弥

cí xīn guǎng dà biàn zhòng shēng
慈 心 广 大 遍 众 生

ér héng wú zhuó wú yī chù
而 恒 无 著 无 依 处

āi mǐn zhòng shēng guǎng dà zhì
哀 愍 众 生 广 大 智

pǔ xiàn shí fāng wú liàng chà
普 现 十 方 无 量 刹

zhǒng zhǒng yè zuò jiē néng liǎo
种 种 业 作 皆 能 了

wú liàng zhū fó jí fó zǐ
无 量 诸 佛 及 佛 子

rú yī yī qiè xī míng jiàn
如 一 一 切 悉 明 见

jìn xū kōng jiè zhū shì jiān
尽 虚 空 界 诸 世 间

rú shì fó chà xī qīng jìng
如 是 佛 刹 悉 清 净

fù jiàn yī qiè zhū zhòng shēng
复 见 一 切 诸 众 生

zhòu yè yuè shí yǒu fù jiě
昼 夜 月 时 有 缚 解

zhuān xīn qù xiàng fǎ wáng wèi
专 心 趣 向 法 王 位

ér huò wú biān dà huān xǐ
而 获 无 边 大 欢 喜

gòng yǎng yī qiè zhū rú lái
供 养 一 切 诸 如 来

fó suǒ xíng chù jiē néng zhù
佛 所 行 处 皆 能 住

suǒ yǒu fǎ zàng xī dān wèi
所 有 法 藏 悉 耽 味

rú yǐn gān lù xīn huān xǐ
如 饮 甘 露 心 欢 喜

shàn rù zhū fǎ zhì zēng zhǎng
善 入 诸 法 智 增 长

pǔ zuò qún shēng gōng dé zàng
普 作 群 生 功 德 藏

xī yuàn jí chéng yī qiè zhì
悉 愿 疾 成 一 切 智

lí zhū fán nǎo dé zì zài
离 诸 烦 恼 得 自 在

pǔ shè yī qiè tóng yú jǐ
普 摄 一 切 同 于 己

zhī kōng wú xiàng wú zhēn shí ér xíng qí xīn bú xiè tuì
知空无相无真实而行其心不懈退
pú sà fā xīn gōng dé liàng yì jié chēng yáng bù kě jìn
菩萨发心功德量亿劫称扬不可尽
yǐ chū yī qiè zhū rú lái dú jué shēng wén ān lè gù
以出一切诸如来独觉声闻安乐故
shí fāng guó tǔ zhū zhòng shēng jiē xī shī ān wú liàng jié
十方国土诸众生皆悉施安无量劫
quàn chí wǔ jiè jí shí shàn sì chán sì děng zhū dìng chù
劝持五戒及十善四禅四等诸定处
fù yú duō jié shī ān lè lìng duàn zhū huò chéng luó hàn
复于多劫施安乐令断诸惑成罗汉
bǐ zhū fú jù suī wú liàng bù yǔ fā xīn gōng dé bǐ
彼诸福聚虽无量不与发心功德比
yòu jiào yì zhòng chéng yuán jué huò wú zhēng xíng wēi miào dào
又教亿众成缘觉获无诤行微妙道
yǐ bǐ ér jiào pú tí xīn suàn shù pì yù wú néng jí
以彼而校菩提心算数譬喻无能及
yī niàn néng guò chén shù chà rú shì jīng yú wú liàng jié
一念能过尘数刹如是经于无量劫
cǐ zhū chà shù shàng kě liáng fā xīn gōng dé bù kě zhī
此诸刹数尚可量发心功德不可知
guò qù wèi lái jí xiàn zài suǒ yǒu jié shù wú biān liàng
过去未来及现在所有劫数无边量
cǐ zhū jié shù yóu kě zhī fā xīn gōng dé wú néng cè
此诸劫数犹可知发心功德无能测
yǐ pú tí xīn biàn shí fāng suǒ yǒu fēn bié mǐ bù zhī
以菩提心遍十方所有分别靡不知
yī niàn sān shì xī míng dá lì yì wú liàng zhòng shēng gù
一念三世悉明达利益无量众生故
shí fāng shì jiè zhū zhòng shēng yù jiě fāng biàn yì suǒ xíng
十方世界诸众生欲解方便意所行
jí yǐ xū kōng jì kě cè fā xīn gōng dé nán zhī liàng
及以虚空际可测发心功德难知量
pú sà zhì yuàn děng shí fāng cí xīn pǔ qià zhū qún shēng
菩萨志愿等十方慈心普洽诸群生
xī shǐ xiū chéng fó gōng dé shì gù qí lì wú biān jì
悉使修成佛功德是故其力无边际

zhòng shēng yù jiě xīn suǒ yào
众 生 欲 解 心 所 乐

yú yī niàn zhōng xī liǎo zhī
于 一 念 中 悉 了 知

yī qiè zhòng shēng zhū huò yè
一 切 众 生 诸 惑 业

cǐ zhū biān jì shàng kě zhī
此 诸 边 际 尚 可 知

fā xīn néng lí yè fán nǎo
发 心 能 离 业 烦 恼

yè huò jì lí xiāng xù duàn
业 惑 既 离 相 续 断

yī niàn gòng yǎng wú biān fó
一 念 供 养 无 边 佛

xī yǐ xiāng huā jí miào mán
悉 以 香 华 及 妙 鬘

měi shí zhēn zuò jīng xíng chù
美 食 珍 座 经 行 处

pí lú zhē nà miào bǎo zhū
毗 卢 遮 那 妙 宝 珠

niàn niàn rú shì chí gòng yǎng
念 念 如 是 持 供 养

qí rén fú jù suī fù duō
其 人 福 聚 虽 复 多

suǒ shuō zhǒng zhǒng zhòng pì yù
所 说 种 种 众 譬 喻

yǐ zhū sān shì rén zhōng zūn
以 诸 三 世 人 中 尊

fā xīn wú ài wú qí xiàn
发 心 无 碍 无 齐 限

yī qiè zhì zhì shì bì chéng
一 切 智 智 誓 必 成

fā xīn guǎng dà děng xū kōng
发 心 广 大 等 虚 空

suǒ xíng pǔ biàn rú wú yì
所 行 普 遍 如 无 异

yī qiè fǎ mén wú bú rù
一 切 法 门 无 不 入

zhū gēn fāng biàn xíng gè bié
诸 根 方 便 行 各 别

yī qiè zhì zhì xīn tóng děng
一 切 智 智 心 同 等

sān yǒu xiāng xù wú zàn duàn
三 有 相 续 无 暂 断

fā xīn gōng dé nán sī yì
发 心 功 德 难 思 议

gòng yǎng yī qiè zhū rú lái
供 养 一 切 诸 如 来

pǔ yú sān shì dé jiě tuō
普 于 三 世 得 解 脱

yì gòng wú shù zhū zhòng shēng
亦 供 无 数 诸 众 生

bǎo chuáng fān gài shàng yī fú
宝 幢 幡 盖 上 衣 服

zhǒng zhǒng gōng diàn xī yán hǎo
种 种 宫 殿 悉 严 好

rú yì mó ní fā guāng yào
如 意 摩 尼 发 光 耀

jīng wú liàng jié bù kě shuō
经 无 量 劫 不 可 说

bù jí fā xīn gōng dé dà
不 及 发 心 功 德 大

wú yǒu néng jí pú tí xīn
无 有 能 及 菩 提 心

jiē cóng fā xīn ér dé shēng
皆 从 发 心 而 得 生

yù qiú qí liàng bù kě dé
欲 求 其 量 不 可 得

suǒ yǒu zhòng shēng jiē yǒng dù
所 有 众 生 皆 永 度

shēng zhū gōng dé tóng fǎ jiè
生 诸 功 德 同 法 界

yǒng lí zhòng zhū fó píng děng
永 离 众 著 佛 平 等

yī qiè guó tǔ xī néng wǎng
一 切 国 土 悉 能 往

yī qiè zhì jìng xián tōng dá
一切智境咸通达

yī qiè gōng dé jiē chéng jiù
一切功德皆成就

yī qiè néng shě héng xiāng xù
一切能舍恒相续

jìng zhū jiè pǐn wú suǒ zhuó
净诸戒品无所著

jù zú wú shàng dà gōng dé
具足无上大功德

cháng qín jīng jìn bú tuì zhuǎn
常勤精进不退转

rù shēn chán dìng héng sī wéi
入深禅定恒思惟

guǎng dà zhì huì gòng xiāng yìng
广大智慧共相应

cǐ shì pú sà zuì shèng dì
此是菩萨最胜地

chū shēng yī qiè pǔ xián dào
出生一切普贤道

sān shì yī qiè zhū rú lái
三世一切诸如来

mǐ bú hù niàn chū fā xīn
靡不护念初发心

xī yǐ sān mèi tuó luó ní
悉以三昧陀罗尼

shéntōngbiànhuàgòngzhuāngyán
神通变化共庄严

shí fāng zhòng shēng wú yǒu liàng
十方众生无有量

shì jiè xū kōng yì rú shì
世界虚空亦如是

fā xīn wú liàng guò yú bǐ
发心无量过于彼

shì gù néng shēng yī qiè fó
是故能生一切佛

pú tí xīn shì shí lì běn
菩提心是十力本

yì wéi sì biàn wú wèi běn
亦为四辩无畏本

shí bā bú gòng yì fù rán
十八不共亦复然

mò bù jiē cóng fā xīn dé
莫不皆从发心得

zhū fó sè xiàng zhuāng yán shēn
诸佛色相庄严身

jí yǐ píng děng miào fǎ shēn
及以平等妙法身

zhì huì wú zhuó suǒ yīng gòng
智慧无著所应供

xī yǐ fā xīn ér dé yǒu
悉以发心而得有

yī qiè dú jué shēng wén shèng
一切独觉声闻乘

sè jiè zhū chán sān mèi lè
色界诸禅三昧乐

jí wú sè jiè zhū sān mèi
及无色界诸三昧

xī yǐ fā xīn zuò qí běn
悉以发心作其本

yī qiè rén tiān zì zài lè
一切人天自在乐

jí yǐ zhū qù zhǒng zhǒng lè
及以诸趣种种乐

jìn dìng gēn lì děng zhòng lè
进定根力等众乐

mǐ bù jiē yóu chū fā xīn
靡不皆由初发心

yī yīn fā qǐ guǎng dà xīn
以因发起广大心

zé néng xiū xíng liù zhǒng dù
则能修行六种度

quàn zhū zhòng shēng xíng zhèng xíng
劝诸众生行正行

yú sān jiè zhōng shòu ān lè
于三界中受安乐

zhù fó wú ài shí yì zhì suǒ yǒu miào yè xián kāi chǎn
住佛无碍实义智 所有妙业咸开阐

néng lìng wú liàng zhū zhòng shēng xī duàn huò yè xiàng niè pán
能令无量诸众生 悉断惑业向涅槃

zhì huì guāng míng rú jìng rì zhòng xíng jù zú yóu mǎn yuè
智慧光明如净日 众行具足犹满月

gōng dé cháng yíng pì jù hǎi wú gòu wú ài tóng xū kōng
功德常盈譬巨海 无垢无碍同虚空

pǔ fā wú biān gōng dé yuàn xī yǔ yī qiè zhòng shēng lè
普发无边功德愿 悉与一切众生乐

jìn wèi lái jì yī yuàn xíng cháng qín xiū xí dù zhòng shēng
尽未来际依愿行 常勤修习度众生

wú liàng dà yuàn nán sī yì yuàn lìng zhòng shēng xī qīng jìng
无量大愿难思议 愿令众生悉清净

kōng wú xiàng yuàn wú yī chù yǐ yuàn lì gù jiē míng xiǎn
空无相愿无依处 以愿力故皆明显

liǎo fǎ zì xìng rú xū kōng yī qiè jì miè xī píng děng
了法自性如虚空 一切寂灭悉平等

fǎ mén wú shù bù kě shuō wèi zhòng shēng shuō wú suǒ zhuó
法门无数不可说 为众生说无所著

shí fāng shì jiè zhū rú lái xī gòng zàn tàn chū fā xīn
十方世界诸如来 悉共赞叹初发心

cǐ xīn⁸ wú liàng dé suǒ yán néng dào bǐ àn tóng yú fó
此心⁸无量德所严 能到彼岸同于佛

rú zhòng shēng shù ěr xǔ jié shuō qí gōng dé bù kě jìn
如众生数尔许劫 说其功德不可尽

yǐ zhù rú lái guǎng dà jiā sān jiè zhū fǎ wú néng yù
以住如来广大家 三界诸法无能喻

yù zhī yī qiè zhū fó fǎ yī yīng sù fā pú tí xīn
欲知一切诸佛法 宜应速发菩提心

cǐ xīn gōng dé zhōng zuì shèng bì dé rú lái wú ài zhì
此心功德中最胜 必得如来无碍智

zhòng shēng xīn xíng kě shǔ zhī guó tǔ wēi chén yì fù rán
众生心行可数知 国土微尘亦复然

xū kōng biān jì zhà kě liáng fā xīn gōng dé wú néng cè
虚空边际乍可量 发心功德无能测

⁸ 大正藏：身

chū shēng sān shì yī qiè fó	chéng jiù shì jiān yī qiè lè
出生三世一切佛	成就世间一切乐
zēng zhǎng yī qiè shèng gōng dé	yǒng duàn yī qiè zhū yí huò
增长一切胜功德	永断一切诸疑惑
kāi shì yī qiè miào jìng jiè	jìn chú yī qiè zhū zhàng ài
开示一切妙境界	尽除一切诸障碍
chéng jiù yī qiè qīng jìng chà	chū shēng yī qiè rú lái zhì
成就一切清净刹	出生一切如来智
yù jiàn shí fāng yī qiè fó	yù shī wú jìn gōng dé zàng
欲见十方一切佛	欲施无尽功德藏
yù miè zhòng shēng zhū kǔ nǎo	yí yīng sù fā pú tí xīn
欲灭众生诸苦恼	宜应速发菩提心

大方广佛华严经卷第十七

bǔ quēzhēnyán
补阙真言

(三遍)

ná mó sānmǎnduō mò tuónán ā bō là dì hē duōzhé zhé nà
南无三满哆.没驮喃.阿钵啰帝.喝多折.折捺

mí ǎn jī mí jī mí dá tǎ gě tǎ nán mò wǎshān dìng bō là dì
弥.唵.鸡弥鸡弥.怛塔葛塔喃.末瓦山.叮钵啰帝.

wū dá mó dá mó dá tǎ gě tǎ nán mò wǎhòng pō suō hē
乌怛摩怛摩.怛塔葛塔喃.末瓦哄.娑莎訶.

jǔ zàn
举赞

pú tí shù xià bú dòng ér shēng tiānwáng dì shì yuǎnxiāngyíng
菩提树下.不动而升.天王帝释远相迎.

fū zuò yǐ yuánchéng jué dì yángshēng wànxiàng xī jiē tīng
敷座已圆成.觉帝扬声.万象悉皆听.

jǔ zì mǔzàn
举字母赞

(一遍)

huāyán zì mǔ zhòng yì qīn xuān shàn cái tóng zǐ dé zhēnchuán
华严字母.众艺亲宣.善财童子得真传.

mì mì yì yōuxuán gōng dé wú biān chàngòng lì rén tiān
秘密义幽玄.功德无边.唱诵利人天.

huāyán zì mǔ

华严字母

(一遍)

南無華嚴海會佛菩薩 三稱

四生九有同登華藏玄門八難三塗共入毗盧性海

婆功德大法界沐恩波

四十二字妙陀羅字字包含義理多

時普願法界眾生入般若波羅蜜門

茶 ● 長澄重除穢 婢池陳獅沉憾儔茶

婆 ● 傍朋蓬蒲袍 牌毘頻槃 夆 楚哀婆

施 ● 唐騰同徒陶 臺啼田檀 田 覃頭施

茶 — 婆 — 施

茶 — 梵韻滿娑

唱 — 茶 — 婆 — 施

唱 — 婆 — 施

字

7. tao tang teng tong tu tao tai ti tin tan tin tan tou tao
 施 唐 騰 同 徒 陶 臺 啼 田 檀 田 覃 頭 施

chàng tao zì shí pǔ yuàn fǎ jiè zhòngshēng rù bō rě bō luó mì
 唱 施 字 時 普 願 法 界 眾 生 入 般 若 波 羅 蜜

mén
 門

8. ^{pao} 婆 傍 朋 蓬 蒲 袍 牌 毘 頻 槃 笄 甕 哀 婆

chàng ^{pao} zì shí pǔ yuàn fǎ jiè zhòngshēng rù bō rě bō luó mì
唱 婆 字 時 . 普 願 法 界 眾 生 . 入 般 若 波 羅 蜜

mén
門 .

9. ^{chao} 茶 長 澄 重 除 穉 婢 池 陳 獅 沉 憾

chouchao chàng ^{chao} zì shí pǔ yuàn fǎ jiè zhòngshēng rù bō rě
儔 茶 唱 茶 字 時 . 普 願 法 界 眾 生 . 入 般 若

bō luó mì mén
波 羅 蜜 門 .

sì shí èr zì miào tuó luó zì zì bāohán yì lǐ duō ^{tao} ^{pao}
四 十 二 字 妙 陀 羅 . 字 字 包 含 義 理 多 . 拖 婆 .

^{chao} fàn yùn mǎn suō pó gōng dé dà fǎ jiè mù ēn bō
茶 . 梵 韻 滿 娑 婆 . 功 德 大 . 法 界 沐 恩 波 .

sì shēng jiǔ yǒu tóng dēng huā zàng xuán mén bā nán sān tú
四 生 九 有 . 同 登 華 藏 玄 門 . 八 難 三 塗 .

gòng rù pí lú xìng hǎi
共 入 毗 盧 性 海 .

ná mó huā yán hǎi huì fó pú sà
南 无 华 严 海 会 佛 菩 萨 (合 掌 三 称)

huí xiàng jì
回 向 偈

(一 遍)

yuàn yǐ cǐ gōng dé pǔ jí yú yī qiè
愿 以 此 功 德 普 及 于 一 切

wǒ děng yǔ zhòngshēng jiē gòng chéng fó dào
我 等 与 众 生 皆 共 成 佛 道

dà fāngguǎng fó huā yán jīng juàn dì shí bā
大方广佛华严经卷第十八

táng yú tiánguósānzàngshāmén shí chānántuó yì
唐于阗国三藏沙门实叉难陀译

míng fǎ pǐn dì shí bā
明法品第十八

ěr shí jīng jìn huì pú sà bó fǎ huì pú sà yán
尔时，精进慧菩萨白法慧菩萨言：

fó zǐ pú sà mó hē sà chū fā qiú yī qiè zhì xīn chéng
“佛子！菩萨摩诃萨初发求一切智心，成

jiù rú shì wú liàngōng dé jù dà zhuāng yán shēng yī qiè zhì shèng
就如是无量功德，具大庄严，升一切智乘，

rù pú sà zhèng wèi shě zhū shì jiān fǎ dé fó chū shì fǎ qù lái
入菩萨正位，舍诸世间法，得佛出世法，去来、

xiàn zài zhū fó shè shòu jué dìng zhì yú wú shàng pú tí jiū jìng zhī chù
现在诸佛摄受，决定至于无上菩提究竟之处。

bǐ zhū pú sà yú fó jiào zhōng yún hé xiū xí lìng zhū rú lái jìe shēng
彼诸菩萨于佛教中云何修习，令诸如来皆生

huān xǐ rù zhū pú sà suǒ zhù zhī chù yī qiè dà xíng jìe dé qīng jìng
欢喜，入诸菩萨所住之处，一切大行皆得清净，

suǒ yǒu dà yuàn xī shǐ mǎn zú huò zhū pú sà guǎng dà zhī zàng suí suǒ
所有大愿悉使满足，获诸菩萨广大之藏，随所

yìng huà cháng wèi shuō fǎ ér héng bù shě bō luó mì xíng suǒ niàn zhòng
应化常为说法，而恒不舍波罗蜜行，所念众

shēng xián lìng dé dù shào sān bǎo zhǒng shǐ bú duàn jué shàn gēn fāng biàn
生咸令得度，绍三宝种使不断绝，善根方便

jiē xī bù xū fó zǐ bǐ zhū pú sà yǐ hé fāng biàn néng lìng cǐ
皆悉不虚？佛子！彼诸菩萨以何方便，能令此

fǎ dāng dé yuán mǎn yuàn chuí āi mǐn wèi wǒ xuān shuō cǐ zhū dà
法当得圆满？愿垂哀愍，为我宣说；此诸大

huì mǐ bù yào wén
会，靡不乐闻！

fù cì rú zhū pú sà mó hē sà cháng qín xiū xí miè chú
“复次，如诸菩萨摩诃萨常勤修习，灭除

yī qiè wú míng hēi àn xiáng fú mó yuàn zhì zhū wài dào yǒng dí yī
一切无明黑暗，降伏魔冤⁹，制诸外道，永涤一
qiè fán nǎo xīn gòu xī néng chéng jiù yī qiè shàn gēn yǒng chū yī qiè è
切烦恼心垢，悉能成就一切善根，永出一切恶
qù zhū nán jìng zhì yī qiè dà zhì jìng jiè chéng jiù yī qiè pú sà zhū
趣诸难，净治一切大智境界；成就一切菩萨诸
dì zhū bō luó mì zǒng chí sān mèi liù tōng sān míng sì wú
地、诸波罗蜜、总持三昧、六通、三明、四无
suǒ wèi qīng jìng gōng dé zhuāng yán yī qiè zhū fó guó tǔ jí zhū xiàng
所畏清净功德，庄严一切诸佛国土，及诸相
hǎo shēn yǔ xīn xíng chéng jiù mǎn zú shàn zhī yī qiè zhū fó rú lái
好身、语、心行成就满足，善知一切诸佛如来
lì wú suǒ wèi bú gòng fó fǎ yī qiè zhì zhì suǒ xíng jìng jiè wèi
力、无所畏、不共佛法、一切智智所行境界；为
yù chéng shú yī qiè zhòng shēng suí qí xīn yào ér qǔ fó tǔ suí gēn
欲成熟一切众生，随其心乐而取佛土，随根、
suí shí rú yìng shuō fǎ zhǒng zhǒng wú liàng guǎng dà fó shì jí yú wú
随时如应说法；种种无量广大佛事，及余无
liàng zhū gōng dé fǎ zhū xíng zhū dào jí zhū jìng jiè jiē xī yuán mǎn
量诸功德法、诸行、诸道及诸境界，皆悉圆满，
jí yǔ rú lái gōng dé píng děng yú zhū rú lái yīng zhèng děng jué
疾与如来功德平等；于诸如来、应、正等觉
bǎi qiān ā sēng qí jié xiū pú sà xíng shí suǒ jí fǎ zàng xī néng shǒu
百千阿僧祇劫修菩萨行时所集法藏，悉能守
hù kāi shì yǎn shuō zhū mó wài dào wú néng jǔ huài shè chí zhèng fǎ
护，开示演说，诸魔外道无能沮坏，摄持正法
wú yǒu qióng jìn yú yī qiè shì jiè yǎn shuō fǎ shí tiān wáng lóng wáng
无有穷尽；于一切世界演说法时，天王、龙王、
yè chā wáng qián tà pó wáng ā xiū luó wáng jiā lóu luó wáng
夜叉王、乾闥婆王、阿修罗王、迦楼罗王、
jǐn nà luó wáng mó hóu luó qié wáng rén wáng fàn wáng rú lái
紧那罗王、摩睺罗伽王、人王、梵王、如来
fǎ wáng jiē xī shǒu hù yī qiè shì jiān gōng jìng gòng yǎng tóng
法王，皆悉守护；一切世间，恭敬供养，同
guàn qí dǐng cháng wéi zhū fó zhī suǒ hù niàn yī qiè pú sà yì jiē ài
灌其顶；常为诸佛之所护念，一切菩萨亦皆爱

⁹ 大正藏：怨

jìng dé shàngēn lì zēngzhǎngbái fǎ kāi yǎn rú lái shēnshēn fǎ zàng
 敬；得善根力，增长白法，开演如来甚深法藏，
 shè chí zhèng fǎ yǐ zì zhuāngyán yī qiè pú sà suǒ xíng cì dì yuàn
 摄持正法以自庄严。一切菩萨所行次第，愿
 jiē yǎnshuō
 皆演说！”

ěr shí jīng jìn huì pú sà yù chóngxuān qí yì ér shuōsòng
 尔时，精进慧菩萨欲重宣其义而说颂

yán
 言：

dà míng chēng zhě shàn néng yǎn 大名 称 者 善 能 演	pú sà suǒ chéng gōng dé fǎ 菩 萨 所 成 功 德 法
shēn rù wú biān guǎng dà xíng 深 入 无 边 广 大 行	jù zú qīng jìng wú shī zhì 具 足 清 净 无 师 智
ruò yǒu pú sà chū fā xīn 若 有 菩 萨 初 发 心	chéng jiù fú dé zhì huì shèng 成 就 福 德 智 慧 乘
rù lí shēng wèi chāo shì jiān 入 离 生 位 超 世 间	pǔ huò zhèng děng pú tí fǎ 普 获 正 等 菩 提 法
bǐ fù yún hé fó jiào zhōng 彼 复 云 何 佛 教 中	jiān gù qín xiū zhuǎnzēngshèng 坚 固 勤 修 转 增 胜
lìng zhū rú lái xī huān xǐ 令 诸 如 来 悉 欢 喜	fó suǒ zhù dì sù dāng rù 佛 所 住 地 速 当 入
suǒ xíng qīng jìng yuàn jiē mǎn 所 行 清 净 愿 皆 满	jí dé guǎng dà zhì huì zàng 及 得 广 大 智 慧 藏
cháng néng shuō fǎ dù zhòngshēng 常 能 说 法 度 众 生	ér xīn wú yī wú suǒ zhuó 而 心 无 依 无 所 著
pú sà yī qiè bō luó mì 菩 萨 一 切 波 罗 蜜	xī shàn xiū xíng wú quē jiǎn 悉 善 修 行 无 缺 减
suǒ niàn zhòng shēng xián jiù dù 所 念 众 生 咸 救 度	cháng chí fó zhǒng shǐ bù jué 常 持 佛 种 使 不 绝
suǒ zuò jiān gù bù táng juān 所 作 坚 固 不 唐 捐	yī qiè gōng chéng dé chū lí 一 切 功 成 得 出 离
rú zhū shèng zhě suǒ xiū xíng 如 诸 胜 者 所 修 行	bǐ qīng jìng dào yuàn xuān shuō 彼 清 净 道 愿 宣 说
yǒng pò yī qiè wú míng àn 永 破 一 切 无 明 暗	xiáng fú zhòng mó jí wài dào 降 伏 众 魔 及 外 道
suǒ yǒu gòu huì xī dí chú 所 有 垢 秽 悉 涤 除	dé jìn rú lái dà zhì huì 得 近 如 来 大 智 慧

yǒng lí è qù zhū xiǎn nàn jìng zhì dà zhì shū shèng jìng
永离恶趣诸险难 净治大智殊胜境

huò miào dào lì lín shàng zūn yī qiè gōng dé jiē chéng jiù
获妙道力邻上尊 一切功德皆成就

zhèng dé rú lái zuì shèng zhì zhù yú wú liàng zhū guó tǔ
证得如来最胜智 住于无量诸国土

suí zhòng shēng xīn ér shuō fǎ jí zuò guǎng dà zhū fó shì
随众生心而说法 及作广大诸佛事

yún hé ér dé zhū miào dào kāi yǎn rú lái zhèng fǎ zàng
云何而得诸妙道 开演如来正法藏

cháng néng shòu chí zhū fó fǎ wú néng chāo shèng wú yǔ děng
常能受持诸佛法 无能超胜无与等

yún hé wú wèi rú shī zǐ suǒ xíng qīng jìng rú mǎn yuè
云何无畏如师子 所行清净如满月

yún hé xiū xí fó gōng dé yóu rú lián huā bù zhuó shuǐ
云何修习佛功德 犹如莲华不著水

ěr shí fǎ huì pú sà gào jīng jìn huì pú sà yán
尔时，法慧菩萨告精进慧菩萨言：

shàn zāi fó zǐ rǔ jīn wèi yù duō suǒ ráo yì duō suǒ
“善哉！佛子！汝今为欲多所饶益、多所

ān lè duō suǒ huì lì āi mǐn shì jiān zhū tiān jí rén wèn yú rú shì
安乐、多所惠利，哀愍世间诸天及人，问于如是

pú sà suǒ xiū qīng jìng zhī xíng fó zǐ rǔ zhù shí fǎ fā dà jīng jìn
菩萨所修清净之行。佛子！汝住实法，发大精进

zēng zhǎng bú tuì yǐ dé jiě tuō néng zuò shì wèn tóng yú rú lái
增长不退，已得解脱；能作是问，同于如来。

dì tīng dì tīng shàn sī niàn zhī wǒ jīn chéng fó wēi shén zhī lì
谛听！谛听！善思念之！我今承佛威神之力，

wèi rǔ yú zhōng shuō qí shǎo fēn
为汝于中说其少¹⁰分。

fó zǐ pú sà mó hē sà yǐ fā yī qiè zhì xīn yīng lí chí
“佛子！菩萨摩诃萨已发一切智心，应离痴

àn jīng qín shǒu hù wú lìng fàng yì fó zǐ pú sà mó hē sà zhù
暗，精勤守护，无令放逸。佛子！菩萨摩诃萨住

shí zhǒng fǎ míng bú fàng yì hé zhě wéi shí yī zhě hù chí
十种法，名：不放逸。何者为十？一者，护持

¹⁰ 龙藏：多

zhòng jiè èr zhě yuǎn lí yú chī jìng pú tí xīn sānzhě xīn
众戒；二者，远离愚痴，净菩提心；三者，心
yào zhì zhí lí zhū chǎnkuáng sì zhě qín xiū shàngēn wú yǒu tuì
乐质直，离诸谄诳；四者，勤修善根，无有退
zhuǎn wǔ zhě héngshàn sī wéi zì suǒ fā xīn liù zhě bú yào
转；五者，恒善思惟，自所发心；六者，不乐
qīn jìn zài jiā chū jiā yī qiè fán fū qī zhě xiū zhūshàn yè ér bú
亲近在家、出家一切凡夫；七者，修诸善业而不
yuàn qiú shì jiānguǒ bào bā zhě yǒng lí èr shèng xíng pú sà dào
愿求世间果报；八者，永离二乘，行菩萨道；
jiǔ zhě yào xiū zhòngshàn lìng bú duàn jué shí zhě héngshànguān
九者，乐修众善，令不断绝；十者，恒善观
chá zì xiāng xù lì fó zǐ ruò zhū pú sà xíng cǐ shí fǎ shì zé
察自相续力。佛子！若诸菩萨行此十法，是则
míngwéi zhù bú fàng yì
名为住不放逸。

fó zǐ pú sà mó hē sà zhù bú fàng yì dé shí zhǒng qīng
“佛子！菩萨摩诃萨住不放逸，得十种清
jìng hé zhě wéi shí yī zhě rú shuō ér xíng èr zhě niàn zhì chéng
净。何者为十？一者，如说而行；二者，念智成
jiù sānzhě zhù yú shēndìng bù chén bù jǔ sì zhě yào qiú
就；三者，住于深定，不沈不举；四者，乐求
fó fǎ wú yǒu xiè xī wǔ zhě suí suǒ wén fǎ rú lǐ guānchá
佛法，无有懈怠；五者，随所闻法，如理观察，
jù zú chūshēngqiǎomiào zhì huì liù zhě rù shēnchándìng dé fó
具足出生巧妙智慧；六者，入深禅定，得佛
shéntōng qī zhě qí xīn píngděng wú yǒugāo xià bā zhě yú
神通；七者，其心平等，无有高下；八者，于
zhūzhòngshēngshàng zhōng xià lèi xīn wú zhàng ài yóu rú dà
诸众生上、中、下类，心无障碍，犹如大
dì dēngzuò lì yì jiǔ zhě ruò jiànzhòngshēng nǎi zhì yī fā pú tí zhī
地等作利益；九者，若见众生乃至一发菩提之
xīn zūnzhòngchéng shì yóu rú hé shàng shí zhě yú shòu jiè hé shàng
心，尊重承事犹如和尚；十者，于授戒和尚
jí ā shé lí yī qiè pú sà zhūshàn zhī shí fǎ shī zhī suǒ cháng
及阿阇梨、一切菩萨、诸善知识、法师之所，常
shēngzūnzhòng chéng shì gòngyǎng fó zǐ shì míng pú sà zhù bú
生尊重，承事供养。佛子！是名菩萨住不

fàng yì shí zhǒngqīngjìng fó zǐ pú sà mó hē sà zhù bú fàng yì
放逸十种 清净。佛子！ 菩萨摩訶萨住不放逸，
fā dà jīng jìn qǐ yú zhèngniàn shēngshèng yù yào suǒxíng bù xī
发大精进；起于正念，生胜欲乐，所行不息；
yú yī qiè fǎ xīn wú yī chù yú shènsēn fǎ néng qín xiū xí
于一切法，心无依处；于甚深法，能勤修习；
rù wú zhēngmén zēngguǎng dà xīn fó fǎ wú biān néngshùnliǎo zhī
入无诤门，增广大心；佛法无边，能顺了知，
lìng zhū rú lái jīe xī huān xǐ
令诸如来皆悉欢喜。

fó zǐ pú sà mó hē sà fù yǒu shí fǎ néng lìng yī qiè
“佛子！ 菩萨摩訶萨复有十法，能令一切

zhū fó huān xǐ hé děng wéi shí yī zhě jīng jìn bú tuì èr zhě
诸佛欢喜。何等为十？一者，精进不退；二者，
bù xī shēnmìng sānzhě yú zhū lì yǎng wú suǒ xī qiú sì zhě
不惜身命；三者，于诸利养无所¹¹希求；四者，
zhī yī qiè fǎ jīe rú xū kōng wǔ zhě shànnéngguānchá pǔ rù fǎ
知一切法皆如虚空；五者，善能观察，普入法
jiè liù zhě zhī zhū fǎ yìn xīn wú yī zhuó qī zhě cháng fā
界；六者，知诸法印，心无倚著；七者，常发
dà yuàn bā zhě chéng jiù qīngjìng rěn zhì guāngmíng jiǔ zhě guān
大愿；八者，成就清净忍智光明；九者，观
zì shàn fǎ xīn wú zēngjiǎn shí zhě yī wú zuò mén xiū zhū jìng
自善法，心无增减；十者，依无作门，修诸净
xíng fó zǐ shì wéi pú sà zhù shí zhǒng fǎ néng lìng yī qiè rú lái
行。佛子！是为菩萨住十种法，能令一切如来
huān xǐ
欢喜。

fó zǐ fù yǒu shí fǎ néng lìng yī qiè zhū fó huān xǐ
“佛子！ 复有十法，能令一切诸佛欢喜。

hé zhě wéi shí suǒ wèi ān zhù bú fàng yì ān zhù wú shēng rěn
何者为十？所谓：安住不放逸；安住无生忍；
ān zhù dà cí ān zhù dà bēi ān zhù mǎn zú zhū bō luó mì ān zhù
安住大慈；安住大悲；安住满足诸波罗蜜；安住
zhū xíng ān zhù dà yuàn ān zhù qiǎo fāng biàn ān zhù yǒng měng lì
诸行；安住大愿；安住巧方便；安住勇猛力；

¹¹ 大正藏：有

ān zhù zhì huì guān yī qiè fǎ jiē wú suǒ zhù yóu rú xū kōng fó zǐ
安住智慧，观一切法皆无所住，犹如虚空。佛子！

ruò zhū pú sà zhù cǐ shí fǎ néng lìng yī qiè zhū fó huān xǐ
若诸菩萨住此十法，能令一切诸佛欢喜。

fó zǐ yǒu shí zhǒng fǎ lìng zhū pú sà sù rù zhū dì hé
“佛子！有十种法，令诸菩萨速入诸地。何

děng wéi shí yī zhě shàn qiǎo yuán mǎn fú zhì èr xíng èr zhě
等为十？一者，善巧圆满福、智二行；二者，

néng dà zhuāng yán bō luó mì dào sān zhě zhì huì míng dá bù suí tā
能大庄严波罗蜜道；三者，智慧明达，不随他

yǔ sì zhě chéng shì shàn yǒu héng bù shě lí wǔ zhě cháng
语；四者，承事善友，恒不舍离；五者，常

xíng jīng jìn wú yǒu xiè dài liù zhě shàn néng ān zhù rú lái shén lì
行精进，无有懈怠；六者，善能安住如来神力；

qī zhě xiū zhū shàn gēn bù shēng pí juàn bā zhě shēn xīn lì zhì
七者，修诸善根，不生疲倦；八者，深心利智，

yǐ dà shèng fǎ ér zì zhuāng yán jiǔ zhě yú dì dì fǎ mén xīn
以大乘法而自庄严；九者，于地地法门，心

wú suǒ zhù shí zhě yǔ sān shì fó shàn gēn fāng biàn tóng yī tǐ xìng
无所住；十者，与三世佛善根方便同一性。

fó zǐ cǐ shí zhǒng fǎ lìng zhū pú sà sù rù zhū dì
佛子！此十种法，令诸菩萨速入诸地。

fù cì fó zǐ zhū pú sà chū zhù dì shí yīng shàn guān
“复次，佛子！诸菩萨初住地时，应善观

chá suí qí suǒ yǒu yī qiè fǎ mén suí qí suǒ yǒu shēn zhì huì
察；随其所有一切法门，随其所有甚深智慧，

suí suǒ xiū yīn suí suǒ dé guǒ suí qí jìng jiè suí qí lì yòng suí
随所修因，随所得果，随其境界，随其力用，随

qí shì xiàn suí qí fēn bié suí qí suǒ dé xī shàn guān chá zhī
其示现，随其分别，随其所得，悉善观察。知

yī qiè fǎ jiē shì zì xīn ér wú suǒ zhuó rú shì zhī yǐ rù pú
一切法，皆是自心，而无所著；如是知己，入菩

sà dì néng shàn ān zhù fó zǐ bǐ zhū pú sà zuò shì sī wéi
萨地，能善安住。佛子！彼诸菩萨作是思惟：

wǒ děng yī yīng sù rù zhū dì hé yǐ gù wǒ děng ruò yú dì dì
‘我等宜应速入诸地。何以故？我等若于地地

zhōng zhù chéng jiù rú shì guǎng dà gōng dé jù gōng dé yǐ jiàn rù
中住，成就如是广大功德；具功德已，渐入

fó dì zhù fó dì yǐ néngzuò wú biānguǎng dà fó shì shì gù yí
佛地；住佛地已，能作无边广大佛事。是故宜
yīngcháng qín xiū xí wú yǒu xiū xī wú yǒu pí yàn yǐ dà gōng dé
应常勤修习，无有休息，无有疲厌，以大功德
ér zì zhuāngyán rù pú sà dì
而自庄严入菩萨地。’

fó zǐ yǒu shí zhǒng fǎ lìng zhū pú sà suǒ xíng qīng jìng
“佛子！有十种法，令诸菩萨所行清净。

hé děng wéi shí yī zhě xī shě zī cái mǎnzhòngshēng yì èr
何等为十？一者，悉舍资财，满众生意；二
zhě chí jiè qīng jìng wú suǒ huǐ fàn sān zhě róu hé rěn rǔ wú
者，持戒清净，无所毁犯；三者，柔和忍辱，无
yǒu qióng jìn sì zhě qín xiū zhū xíng yǒng bú tuì zhuǎn wǔ zhě
有穷尽；四者，勤修诸行，永不退转；五者，
yǐ zhèng niàn lì xīn wú mí luàn liù zhě fēn bié liǎo zhī wú liàng zhū
以正念力，心无迷乱；六者，分别了知无量诸
fǎ qī zhě xiū yī qiè xíng ér wú suǒ zhuó bā zhě qí xīn bú dòng
法，七者，修一切行而无所著；八者，其心不动，
yóu rú shān wáng jiǔ zhě guǎng dù zhòng shēng yóu rú qiáo liáng
犹如山王；九者，广度众生，犹如桥梁；
shí zhě zhī yī qiè zhòng shēng yǔ zhū rú lái tóng yī tǐ xìng fó zǐ
十者，知一切众生与诸如来同一性。佛子！

shì wéi shí fǎ lìng zhū pú sà suǒ xíng qīng jìng
是为十法，令诸菩萨所行清净。

pú sà jì dé xíng qīng jìng yǐ fù huò shí zhǒng zēng shèng fǎ
“菩萨既得行清净已，复获十种增胜法。

hé děng wéi shí yī zhě tā fāng zhū fó jiē xī hù niàn èr zhě
何等为十？一者，他方诸佛，皆悉护念；二者，
shàn gēn zēng shèng chāo zhū děng liè sān zhě shàn néng lǐng shòu fó jiā
善根增胜，超诸等列；三者，善能领受佛加
chí lì sì zhě cháng dé shàn rén wéi suǒ yī hù wǔ zhě ān
持力；四者，常得善人，为所依怙；五者，安
zhù jīng jìn héng bú fàng yì liù zhě zhī yī qiè fǎ píng děng wú yì
住精进，恒不放逸；六者，知一切法平等无异；
qī zhě xīn héng ān zhù wú shàng dà bēi bā zhě rú shí guān fǎ
七者，心恒安住无上大悲；八者，如实观法，
chū shēng miào huì jiǔ zhě néng shàn xiū xíng qiǎo miào fāng biàn shí zhě
出生妙慧；九者，能善修行巧妙方便；十者，

néng zhī rú lái fāng biàn zhī lì fó zǐ shì wéi pú sà shí zhǒng zēng
能知如来方便之力。佛子！是为菩萨十种增
shèng fǎ
胜法。

fó zǐ pú sà yǒu shí zhǒng qīng jìng yuàn hé děng wéi shí
“佛子！菩萨有十种清净愿。何等为十？”

yī yuàn chéng shú zhòng shēng wú yǒu pí juàn èr yuàn jù xíng zhòng
一愿，成熟众生，无有疲倦；二愿，具行众

shàn jìng zhū shì jiè sān yuàn chéng shì rú lái cháng shēng zūn zhòng
善，净诸世界；三愿，承事如来，常生尊重；

sì yuàn hù chí zhèng fǎ bù xī qū mìng wǔ yuàn yǐ zhì guān
四愿，护持正法，不惜躯命；五愿，以智观

chá rù zhū fó tǔ liù yuàn yǔ zhū pú sà tóng yī tǐ xìng qī yuàn
察，入诸佛土；六愿，与诸菩萨同一体性；七愿，

rù rú lái mén liǎo yī qiè fǎ bā yuàn jiàn zhě shēng xìn wú bú
入如来门，了一切法；八愿，见者生信，无不

huò yì jiǔ yuàn shén lì zhù shì jìn wèi lái jié shí yuàn jù
获益；九愿，神力住世，尽未来劫；十愿，具

pǔ xián xíng jìng zhì yī qiè zhǒng zhì zhī mén fó zǐ shì wéi pú sà
普贤行，净治一切种智之门。佛子！是为菩萨

shí zhǒng qīng jìng yuàn
十种清净愿。

fó zǐ pú sà zhù shí zhǒng fǎ lìng zhū dà yuàn jiē dé
“佛子！菩萨住十种法，令诸大愿皆得

yuán mǎn hé děng wéi shí yī zhě xīn wú pí yàn èr zhě jù
圆满。何等为十？一者，心无疲厌；二者，具

dà zhuāng yán sān zhě niàn zhū pú sà shū shèng yuàn lì sì zhě
大庄严；三者，念诸菩萨殊胜愿力；四者，

wén zhū fó tǔ xī yuàn wǎng shēng wǔ zhě shēn xīn cháng jiǔ jìn
闻诸佛土，悉愿往生；五者，深心长久，尽

wèi lái jié liù zhě yuàn xī chéng jiù yī qiè zhòng shēng qī zhě
未来劫；六者，愿悉成就一切众生；七者，

zhù yī qiè jié bù yǐ wéi láo bā zhě shòu yī qiè kǔ bù shēng
住一切劫，不以为劳；八者，受一切苦，不生

yàn lí jiǔ zhě yú yī qiè lè xīn wú tān zhuó shí zhě cháng
厌离；九者，于一切乐，心无贪著；十者，常

qín shǒu hù wú shàng fǎ mén
勤守护无上法门。

fó zǐ pú sà mǎn zú rú shì yuàn shí jí dé shí zhǒng wú
“佛子！菩萨满足如是愿时，即得十种无
jìn zàng hé děng wéi shí suǒ wèi pǔ jiàn zhū fó wú jìn zàng zǒng
尽藏。何等为十？所谓：普见诸佛无尽藏、总
chí bú wàng wú jìn zàng jué liǎo zhū fǎ wú jìn zàng dà bēi jiù hù wú
持不忘无尽藏、决了诸法无尽藏、大悲救护无
jìn zàng zhǒng zhǒng sān mèi wú jìn zàng mǎn zhòng shēng xīn guǎng dà fú
尽藏、种种三昧无尽藏、满众生心广大福
dé wú jìn zàng yǎn yī qiè fǎ shēn shēn zhì huì wú jìn zàng bào dé shén
德无尽藏、演一切法甚深智慧无尽藏、报得神
tōng wú jìn zàng zhù wú liàng jié wú jìn zàng rù wú biān shì jiè wú jìn
通无尽藏、住无量劫无尽藏、入无边世界无尽
zàng fó zǐ shì wéi pú sà shí wú jìn zàng
藏。佛子！是为菩萨十无尽藏。

pú sà dé shì shí zhǒng zàng yǐ fú dé jù zú zhì huì qīng
“菩萨得是十种藏已，福德具足，智慧清
jìng yú zhū zhòng shēng suí qí suǒ yìng ér wèi shuō fǎ fó zǐ pú
净；于诸众生，随其所应而为说法。佛子！菩
sà yún hé yú zhū zhòng shēng suí qí suǒ yìng ér wèi shuō fǎ suǒ wèi
萨云何于诸众生，随其所应而为说法？所谓：
zhī qí suǒ zuò zhī qí yīn yuán zhī qí xīn xíng zhī qí yù yào tān
知其所作，知其因缘，知其心行，知其欲乐。贪
yù duō zhě wèi shuō bú jìng chēn huì duō zhě wèi shuō dà cí yú
欲多者，为说不净；瞋恚多者，为说大慈；愚
chī duō zhě jiào qín guān chá sān dú děng zhě wèi shuō chéng jiù shèng
痴多者，教勤观察；三毒等者，为说成就胜
zhì fǎ mén yào shēng sǐ zhě wèi shuō sān kǔ ruò zhù chù suǒ shuō
智法门；乐生死者，为说三苦；若著处所，说
chù kōng jì xīn xiè dài zhě shuō dà jīng jìn huái wǒ màn zhě shuō
处空寂；心懈怠者，说大精进；怀我慢者，说
fǎ píng děng duō chǎn kuáng zhě wèi shuō pú sà qí xīn zhì zhí
法平等；多谄诳者，为说菩萨；其心质直、
yào jì jìng zhě guǎng wèi shuō fǎ lìng qí chéng jiù pú sà rú shì suí
乐寂静者，广为说法，令其成就。菩萨如是随
qí suǒ yìng ér wèi shuō fǎ wèi shuō fǎ shí wén xiāng lián zhǔ yì wú
其所应而为说法。为说法时，文相连属，义无
chuǎn miù guān fǎ xiān hòu yǐ zhì fēn bié shì fēi shěn dìng bù wéi
舛谬；观法先后，以智分别；是非审定，不违

fǎ yìn cì dì jiàn lì wú biān xíng mén lìng zhū zhòng shēng duàn yī qiè
法印；次第建立无边行门，令诸众生断一切
yí shàn zhī zhū gēn rù rú lái jiào zhèng zhēn shí jì zhī fǎ píng
疑；善知诸根，入如来教；证真实际，知法平
děng duàn zhū fǎ ài chú yī qiè zhí cháng niàn zhū fó xīn wú
等；断诸法爱，除一切执；常念诸佛，心无
zàn shě liǎo zhī yīn shēng tǐ xìng píng děng yú zhū yán shuō xīn wú
暂舍；了知音声，体性平等；于诸言说，心无
suǒ zhuó qiǎo shuō pì yù wú xiāng wéi fǎn xī lìng dé wù yī qiè zhū
所著；巧说譬喻，无相违反，悉令得悟一切诸
fó suí yìng pǔ xiàn píng děng zhì shēn
佛随应普现平等智身。

pú sà rú shì wèi zhū zhòng shēng ér yǎn shuō fǎ zé zì xiū
“菩萨如是为诸众生而演说法，则自修

xí zēng zhǎng yì lì bù shě zhū dù jù zú zhuāng yán bō luó mì
习，增长义利，不舍诸度，具足庄严波罗蜜
dào shì shí pú sà wèi lìng zhòng shēng xīn mǎn zú gù nèi wài xī shě
道。是时，菩萨为令众生心满足故，内外悉舍
ér wú suǒ zhuó shì zé néng jìng tán bō luó mì jù chí zhòng jiè ér wú
而无所著，是则能净檀波罗蜜。具持众戒而无
suǒ zhuó yǒng lí wǒ màn shì zé néng jìng shī bō luó mì xī néng rěn
所著，永离我慢，是则能净尸波罗蜜。悉能忍
shòu yī qiè zhū è yú zhū zhòng shēng qí xīn píng děng wú yǒu dòng
受一切诸恶，于诸众生，其心平等，无有动
yáo pì rú dà dì néng chí yī qiè shì zé néng jìng rěn bō luó mì
摇，譬如大地能持一切，是则能净忍波罗蜜。

pǔ fā zhòng yè cháng xiū mǐ xiè zhū yǒu suǒ zuò héng bú tuì zhuǎn
普发众业，常修靡懈，诸有所作恒不退转，
yǒng měng shì lì wú néng zhì fú yú zhū gōng dé bù qǔ bù shě ér
勇猛势力无能制伏，于诸功德不取不舍，而
néng mǎn zú yī qiè zhì mén shì zé néng jìng jīng jìn bō luó mì yú wǔ
能满足一切智门，是则能净精进波罗蜜。于五
yù jìng wú suǒ tān zhuó zhū cì dì dìng xī néng chéng jiù cháng zhèng sī
欲境无所贪著，诸次第定悉能成就，常正思
wéi bú zhù bù chū ér néng xiāo miè yī qiè fán nǎo chū shēng wú liàng
惟，不住不出，而能销灭一切烦恼，出生无量
zhū sān mèi mén chéng jiù wú biān dà shéntōng lì nì shùn cì dì
诸三昧门，成就无边大神通力；逆顺次第，

rù zhū sānmèi yú yī sānmèimén rù wú biānsānmèimén xī zhī yī qiè
入诸三昧，于一三昧门入无边三昧门，悉知一切
sānmèijìng jiè yǔ yī qiè sānmèisān mó bō dǐ zhì yìn bù xiāngwéi bèi
三昧境界，与一切三昧三摩钵底智印不相违背，
néng sù rù yú yī qiè zhì dì shì zé néng jìng chán bō luó mì yú zhū
能速入于一切智地，是则能净禅波罗蜜。于诸
fó suǒ wén fǎ shòu chí jìn shàn zhī shí chéng shì bú juàn cháng yào wén
佛所闻法受持，近善知识承事不倦；常乐闻
fǎ xīn wú yàn zú suí suǒ tīng shòu rú lǐ sī wéi rù zhēn sān mèi
法，心无厌足；随所听受，如理思惟；入真三昧，
lí zhū pì jiàn shànguān zhū fǎ dé shí xiàng yìn liǎo zhī rú lái wú
离诸僻见；善观诸法，得实相印，了知如来无
gōng yòng dào chéng pǔ mén huì rù yú yī qiè zhì zhī zhī mén yǒng
功用道；乘普门慧，入于一切智智之门，永
dé xiū xī shì zé néng jìng bō rě bō luó mì shì xiàn yī qiè shì jiān zuò
得休息，是则能净般若波罗蜜。示现一切世间作
yè jiào huà zhòng shēng ér bú yàn juàn suí qí xīn yào ér wèi xiàn shēn
业，教化众生而不厌倦，随其心乐而为现身；
yī qiè suǒ xíng jiē wú rǎn zhuó huò xiàn fán fū huò xiàn shèng rén suǒ xíng
一切所行皆无染著，或现凡夫、或现圣人所行
zhī xíng huò xiàn shēng sǐ huò xiàn niè pán shàn néng guān chá yī qiè
之行，或现生死，或现涅槃；善能观察一切
suǒ zuò shì xiàn yī qiè zhū zhuāng yán shì ér bù tān zhuó biàn rù zhū qù
所作，示现一切诸庄严事而不贪著，遍入诸趣
dù tuō zhòng shēng shì zé néng jìng fāng biàn bō luó mì jìn chéng jiù yī
度脱众生，是则能净方便波罗蜜。尽成就一
qiè zhòng shēng jìn zhuāng yán yī qiè shì jiè jìn gòng yǎng yī qiè zhū fó
切众生，尽庄严一切世界，尽供养一切诸佛，
jìn tōng dá wú zhàng ài fǎ jìn xiū xíng biàn fǎ jiè xíng shēn héng zhù jìn
尽通达无障碍法，尽修行遍法界行，身恒住尽
wèi lái jié zhì jìn zhī yī qiè xīn niàn jìn jué wù liú zhuǎn huán miè
未来劫智，尽知一切心念，尽觉悟流转还灭，
jìn shì xiàn yī qiè guó tǔ jìn zhèng dé rú lái zhì huì shì zé néng jìng
尽示现一切国土，尽证得如来智慧，是则能净
yuàn bō luó mì jù shēn xīn lì wú yǒu zá rǎn gù jù shēn xīn lì
愿波罗蜜。具深心力，无有杂染故；具深信力，
wú néng cuī fú gù jù dà bēi lì bù shēng pí yàn gù jù dà cí
无能摧伏故；具大悲力，不生疲厌故；具大慈

lì suǒ xíng píng děng gù jù zǒng chí lì néng yǐ fāng biàn chí yī qiè
力，所行平等故；具总持力，能以方便持一切
yì gù jù biàn cái lì lìng yī qiè zhòng shēng huān xǐ mǎn zú gù
义故；具辩才力，令一切众生欢喜满足故；
jù bō luó mì lì zhuāng yán dà shèng gù jù dà yuàn lì yǒng bú
具波罗蜜力，庄严大乘故；具大愿力，永不
duàn jué gù jù shéntōng lì chū shēng wú liàng gù jù jiā chí lì
断绝故；具神通力，出生无量故；具加持力，
lìng xìn jiě líng shòu gù shì zé néng jìng lì bō luó mì zhī tān yù xíng zhě
令信解领受故，是则能净力波罗蜜。知贪欲行者，
zhī chēn huì xíng zhě zhī yú chī xíng zhě zhī děng fēn xíng zhě zhī xiū
知瞋恚行者，知愚痴行者，知等分行者，知修
xué dì xíng zhě yī niàn zhōng zhī wú biān zhòng shēng xíng zhī wú biān
学地行者，一念中知无边众生行，知无边
zhòng shēng xīn zhī yī qiè fǎ zhēn shí zhī yī qiè rú lái lì pǔ jué
众生心，知一切法真实，知一切如来力，普觉
wù fǎ jiè mén shì zé néng jìng zhì bō luó mì
悟法界门，是则能净智波罗蜜。

fó zǐ pú sà rú shì qīng jìng zhū bō luó mì shí yuán mǎn
“佛子！菩萨如是清净诸波罗蜜时、圆满
zhū bō luó mì shí bù shě zhū bō luó mì shí zhù dà zhuāng yán pú sà
诸波罗蜜时、不舍诸波罗蜜时，住大庄严菩萨
shèng zhōng suí qí suǒ niàn yī qiè zhòng shēng jiē wèi shuō fǎ lìng zēng
乘中。随其所念，一切众生皆为说法，令增
jìng yè ér dé dù tuō duò è dào zhě jiào shǐ fā xīn zài nán zhōng
净业而得度脱。堕恶道者，教使发心；在难中
zhě lìng qín jīng jìn duō tān zhòng shēng shì wú tān fǎ duō chēn zhòng
者，令勤精进；多贪众生，示无贪法；多瞋众
shēng lìng xíng píng děng zhuó jiàn zhòng shēng wèi shuō yuán qǐ yù
生，令行平等；著见众生，为说缘起；欲
jiè zhòng shēng jiào lí yù huì è bú shàn fǎ sè jiè zhòng shēng wèi
界众生，教离欲恚恶不善法；色界众生，为
qí xuān shuō pí bō shè nà wú sè jiè zhòng shēng wèi qí xuān shuō wēi
其宣说毗钵舍那；无色界众生，为其宣说微
miào zhì huì èr shèng zhī rén jiào jì jìng xíng yào dà shèng zhě wèi
妙智慧；二乘之人，教寂静行；乐大乘者，为
shuō shí lì guǎng dà zhuāng yán rú qí wǎng xī chū fā xīn shí jiàn wú
说十力广大庄严。如其往昔初发心时，见无

liàngzhòngshēngduòzhū è dào dà shī zǐ hǒuzuò rú shì yán wǒ
量 众 生 堕 诸 恶 道， 大 师 子 吼 作 如 是 言： ‘ 我
dāng yǐ zhǒngzhǒng fǎ mén suí qí suǒyìng ér dù tuō zhī pú sà
当 以 种 种 法 门， 随 其 所 应 而 度 脱 之！ ’ 菩 萨
jù zú rú shì zhì huì guǎngnéng dù tuō yī qiè zhòngshēng
具 足 如 是 智 慧， 广 能 度 脱 一 切 众 生 。

fó zǐ pú sà jù zú rú shì zhì huì lìng sānbǎozhǒngyǒng
“ 佛 子！ 菩 萨 具 足 如 是 智 慧， 令 三 宝 种 永
bú duàn jué suǒ yǐ zhě hé pú sà mó hē sà jiào zhūzhòngshēng fā
不 断 绝。 所 以 者 何？ 菩 萨 摩 诃 萨 教 诸 众 生 发
pú tí xīn shì gù néng lìng fó zhǒng bú duàn cháng wèi zhòngshēng kāi
菩 提 心， 是 故 能 令 佛 种 不 断； 常 为 众 生 开
chǎn fǎ zàng shì gù néng lìng fǎ zhǒng bú duàn shàn chí jiào fǎ wú
阐 法 藏， 是 故 能 令 法 种 不 断； 善 持 教 法， 无
suǒ guāi wéi shì gù néng lìng sēngzhǒng bú duàn fù cì xī néng chēng
所 乖 违， 是 故 能 令 僧 种 不 断。 复 次， 悉 能 称
zàn yī qiè dà yuàn shì gù néng lìng fó zhǒng bú duàn fēn bié yǎn shuō
赞 一 切 大 愿， 是 故 能 令 佛 种 不 断； 分 别 演 说
yīn yuán zhī mén shì gù néng lìng fǎ zhǒng bú duàn cháng qín xiū xí liù
因 缘 之 门， 是 故 能 令 法 种 不 断； 常 勤 修 习 六
hé jìng fǎ shì gù néng lìng sēngzhǒng bú duàn fù cì yú zhòngshēng
和 敬 法， 是 故 能 令 僧 种 不 断。 复 次， 于 众 生
tiánzhōng xià fó zhǒng zǐ shì gù néng lìng fó zhǒng bú duàn hù chí
田 中 下 佛 种 子， 是 故 能 令 佛 种 不 断； 护 持
zhèng fǎ bù xī shēn mìng shì gù néng lìng fǎ zhǒng bú duàn tǒng lǐ
正 法， 不 惜 身 命， 是 故 能 令 法 种 不 断； 统 理
dà zhòng wú yǒu pí juàn shì gù néng lìng sēngzhǒng bú duàn fù cì
大 众， 无 有 疲 倦， 是 故 能 令 僧 种 不 断。 复 次，
yú qù lái jīn fó suǒ shuō zhī fǎ suǒ zhì zhī jiè jiē xī fèng
于 去、 来、 今 佛， 所 说 之 法、 所 制 之 戒， 皆 悉 奉
chí xīn bù shě lí shì gù néng lìng fó fǎ sēngzhǒng yǒng bú duàn
持， 心 不 舍 离， 是 故 能 令 佛、 法、 僧 种 永 不 断
jué pú sà rú shì shào lóng sān bǎo yī qiè suǒ xíng wú yǒu guò shī suí
绝。 菩 萨 如 是 绍 隆 三 宝， 一 切 所 行 无 有 过 失， 随
yǒu suǒ zuò jiē yǐ huí xiàng yī qiè zhì mén shì gù sān yè jiē wú xiá
有 所 作， 皆 以 回 向 一 切 智 门， 是 故 三 业 皆 无 瑕
diàn wú xiá diàn gù suǒ zuò zhòng shàn suǒ xíng zhū xíng jiào huà zhòng
玷。 无 瑕 玷 故， 所 作 众 善， 所 行 诸 行， 教 化 众

shēng suí yìngshuō fǎ nǎi zhì yī niàn wú yǒucuòmiù jiē yǔ fāng
生，随应说法，乃至一念，无有错谬，皆与方

biàn zhì huì xiāngyìng xī yǐ xiàng yú yī qiè zhì zhì wú kōngguòzhě
便智慧相应，悉以向于一切智智，无空过者。

pú sà rú shì xiū xí shàn fǎ niànniàn jù zú shí zhǒngzhuāng
“菩萨如是修习善法，念念具足十种庄

yán hé zhě wéi shí suǒ wèi shēnzhuāngyán suí zhūzhòngshēngsuǒ
严。何者为十？所谓：身庄严，随诸众生所

yīngtiáo fú ér wèi shì xiàn gù yǔ zhuāngyán duàn yī qiè yí jiē lìng
应调伏而为示现故；语庄严，断一切疑，皆令

huān xǐ gù xīn zhuāngyán yú yī niànzhōng rù zhū sānmèi gù fó
欢喜故；心庄严，于一念中入诸三昧故；佛

chàzhuāngyán yī qiè qīngjìng lí zhū fánnǎo gù guāngmíngzhuāng
刹庄严，一切清净，离诸烦恼故；光明庄

yán fàng wú biānguāng pǔ zhào zhòngshēng gù zhòng huì zhuāngyán
严，放无边光普照众生故；众会庄严，

pǔ shè zhòng huì jiē lìng huān xǐ gù shéntōngzhuāngyán suí zhòng
普摄众会，皆令欢喜故；神通庄严，随众

shēng xīn zì zài shì xiàn gù zhèngjiào zhuāngyán néng shè yī qiè cōng
生心，自在示现故；正教庄严，能摄一切聪

huì rén gù niè pán dì zhuāngyán yú yī chù chéng dào zhōubiàn shí
慧人故；涅槃地庄严，于一处成道，周遍十

fāng xī wú yú gù qiǎoshuō zhuāngyán suí chù suí shí suí qí gēn
方悉无余故；巧说庄严，随处、随时、随其根

qì wèishuō fǎ gù pú sà chéng jiù rú shì zhuāngyán yú niànniàn
器为说法故。菩萨成就如是庄严，于念念

zhōng shēn yǔ yì yè jiē wú kōngguò xī yǐ huíxiàng yī qiè zhì
中，身、语、意业皆无空过，悉以回向一切智

mén ruò yǒuzhòngshēngjiàn cǐ pú sà dāng zhī yì fù wú kōngguòzhě
门。若有众生见此菩萨，当知亦复无空过者，

yǐ bì dāng chéng ā nòuduō luó sānmiǎosān pú tí gù ruò wénmíng
以必当成阿耨多罗三藐三菩提故。若闻名，

ruò gòngyǎng ruò tóngzhù ruò yì niàn ruò suí chū jiā ruò wénshuō
若供养，若同住，若忆念，若随出家，若闻说

fǎ ruò suí xǐ shàngēn ruò yáoshēng qīn jìng nǎi zhì chēngyáng
法，若随喜善根，若遥生钦敬，乃至称扬、

zàn tàn míng zì jiē dāng dé ā nòuduō luó sānmiǎosān pú tí fó zǐ
赞叹名字，皆当得阿耨多罗三藐三菩提。佛子！

pì rú yǒuyào míngwéi shànjiàn zhòngshēngjiànzhě zhòng dú xī
譬如有药，名为：善见，众生见者，众毒悉
chú pú sà rú shì chéng jiù cǐ fǎ zhòngshēngruò jiàn zhū fán nǎo
除；菩萨如是成就此法，众生若见，诸烦恼
dú jiē dé chúmiè shàn fǎ zēngzhǎng
毒皆得除灭，善法增长。

fó zǐ pú sà mó hē sà zhù cǐ fǎ zhōng qín jiā xiū xí
“佛子！菩萨摩诃萨住此法中，勤加修习，
yǐ zhì huì míng mièzhū chī àn yǐ cí bēi lì cuī fú mó jūn yǐ
以智慧明，灭诸痴闇；以慈悲力，摧伏魔军；以
dà zhì huì jí fú dé lì zhì zhū wàidào yǐ jīn gāngdìng mièchú yī
大智慧及福德力，制诸外道；以金刚定，灭除一
qiè xīn gòu fán nǎo yǐ jīng jìn lì jí zhūshàngēn yǐ jìng fó tǔ zhū
切心垢烦恼；以精进力，集诸善根；以净佛土诸
shàngēn lì yuǎn lí yī qiè è dào zhū nán yǐ wú suǒ zhuó lì jìng
善根力，远离一切恶道诸难；以无所著力，净
zhì jìng jiè yǐ fāngbiàn zhì huì lì chūshēng yī qiè pú sà zhū dì
智境界；以方便智慧力，出生一切菩萨诸地、
zhū bō luó mì jí zhū sānmèi liù tōng sānmíng sì wú suǒ wèi
诸波罗蜜，及诸三昧、六通、三明、四无所畏，
xī lìng qīngjìng yǐ yī qiè shàn fǎ lì chéngmǎn yī qiè zhū fó jìng tǔ
悉令清净；以一切善法力，成满一切诸佛净土，
wú biān xiàng hǎoshēn yǔ jí xīn jù zú zhuāngyán yǐ zhì zì zài guān
无边相好身、语及心具足庄严；以智自在观
chá lì zhī yī qiè rú lái lì wú suǒ wèi bú gòng fó fǎ xī jiē
察力，知一切如来力、无所畏、不共佛法，悉皆
píngděng yǐ guǎng dà zhì huì lì liǎo zhī yī qiè zhì zhì jìng jiè yǐ
平等；以广大智慧力，了知一切智智境界；以
wǎng xī shì yuàn lì suí suǒ yìng huà xiàn fó guó tǔ zhuàn dà fǎ lún
往昔誓愿力，随所应化，现佛国土，转大法轮，
dù tuō wú liàng wú biān zhòng shēng
度脱无量无边众生。

fó zǐ pú sà mó hē sà qín xiū cǐ fǎ cì dì chéng jiù
“佛子！菩萨摩诃萨勤修此法，次第成就
zhū pú sà xíng nǎi zhì dé yǔ zhū fó píngděng yú wú biān shì jiè zhōng
诸菩萨行，乃至得与诸佛平等，于无边世界中
wéi dà fǎ shī hù chí zhèng fǎ yī qiè zhū fó zhī suǒ hù niàn shǒu
为大法师，护持正法；一切诸佛之所护念，守

hù shòu chí guǎng dà fǎ zàng huò wú ài biàn shēn rù fǎ mén yú
护受持广大法藏；获无碍辩，深入法门；于
wú biān shì jiè dà zhòng zhī zhōng suí lèi bù tóng pǔ xiàn qí shēn
无边世界大众之中，随类不同，普现其身，
sè xiàng jù zú zuì shèng wú bǐ yǐ wú ài biàn qiǎo shuō shēn fǎ
色相具足，最胜无比，以无碍辩巧说深法；
qí yīn yuán mǎn shàn qiǎo fēn bù gù néng lìng wén zhě rù yú wú jìn zhì
其音圆满善巧分布故，能令闻者入于无尽智
huì zhī mén zhī zhū zhòng shēng xīn xíng fán nǎo ér wèi shuō fǎ suǒ chū yán
慧之门；知诸众生心行烦恼而为说法，所出言
yīn jù zú qīng jìng gù yī yīn yǎn chàng néng lìng yī qiè jiē shēng huān
音具足清净故，一音演畅，能令一切皆生欢
xǐ qí shēn duān zhèng yǒu dà wēi lì gù chǔ yú zhòng huì wú néng
喜；其身端正有大威力故，处于众会，无能
guò zhě shàn zhī zhòng xīn gù néng pǔ xiàn shēn shàn qiǎo shuō fǎ gù
过者；善知众心故，能普现身；善巧说法故，
yīn shēng wú ài dé xīn zì zài gù qiǎo shuō dà fǎ wú néng jǔ huài
音声无碍；得心自在故，巧说大法，无能沮坏；
dé wú suǒ wèi gù xīn wú qiè ruò yú fǎ zì zài gù wú néng guò zhě
得无所畏故，心无怯弱；于法自在故，无能过者；
yú zhì zì zài gù wú néng shèng zhě bō rě bō luó mì zì zài gù
于智自在故，无能胜者；般若波罗蜜自在故，
suǒ shuō fǎ xiàng bù xiāng wéi bèi biàn cái zì zài gù suí yào shuō fǎ
所说法相，不相违背；辩才自在故，随乐说法，
xiāng xù bù duàn tuó luó ní zì zài gù jué dìng kāi shì zhū fǎ shí xiàng
相续不断；陀罗尼自在故，决定开示诸法实相；
biàn cái zì zài gù suí suǒ yǎn shuō néng kāi zhǒng zhǒng pì yù zhī mén
辩才自在故，随所演说，能开种种譬喻之门；
dà bēi zì zài gù qín huì zhòng shēng xīn wú xiè xī dà cí zì zài
大悲自在故，勤诲众生，心无懈怠；大慈自在
gù fàng guāng míng wǎng yuè kě zhòng xīn pú sà rú shì chǔ yú gāo
故，放光明网悦可众心。菩萨如是处于高
guǎng shī zǐ zhī zuò yǎn shuō dà fǎ wéi chú rú lái jí shèng yuàn zhì
广师子之座，演说大法。唯除如来及胜愿智
zhū dà pú sà qí yú zhòng shēng wú néng shèng zhě wú jiàn dǐng zhě
诸大菩萨，其余众生无能胜者、不见顶者、
wú yìng duó zhě yù yǐ nán wèn lìng qí tuì qū wú yǒu shì chù
无映夺者；欲以难问令其退屈，无有是处。

fó zǐ pú sà mó hē sà dé rú shì zì zài lì yǐ jiǎ shǐ
“佛子！菩萨摩诃萨得如是自在力已，假使
yǒu bù kě shuō shì jiè liàngguǎng dà dào chǎng mǎnzhōngzhòngshēng
有不可说世界量广大道场，满中众生，
yī yī zhòngshēngwēi dé sè xiàng jiē rú sānqiān dà qiān shì jiè zhǔ pú
一一众生威德色相皆如三千大千世界主。菩
sà yú cǐ cái xiàn qí shēn xī néng yìng bì rú shì dà zhòng yǐ dà
萨于此，才现其身，悉能映蔽如是大众，以大
cí bēi ān qí qiè ruò yǐ shēn zhì huì chá qí yù yào yǐ wú wèi biàn wèi
慈悲安其怯弱，以深智慧察其欲乐，以无畏辩为
qí shuō fǎ néng lìng yī qiè jiē shēng huān xǐ hé yǐ gù fó zǐ
其说法，能令一切皆生欢喜。何以故？佛子！
pú sà mó hē sà chéng jiù wú liàng zhì huì lún gù chéng jiù wú liàng qiǎo
菩萨摩诃萨成就无量智慧轮故，成就无量巧
fēn bié gù chéng jiù guǎng dà zhèng niàn lì gù chéng jiù wú jìn shàn
分别故，成就广大正念力故，成就无尽善
qiǎo huì gù chéng jiù jué liǎo zhū fǎ shí xiàng tuó luó ní gù chéng jiù
巧慧故，成就决了诸法实相陀罗尼故，成就
wú biān jì pú tí xīn gù chéng jiù wú cuò miù miào biàn cái gù chéng
无边际菩提心故，成就无错谬妙辩才故，成
jiù dé yī qiè fó jiā chí shēn xìn jiě gù chéng jiù pǔ rù sān shì zhū fó
就得一切佛加持深信解故，成就普入三世诸佛
zhòng huì dào chǎng zhì huì lì gù chéng jiù zhī sān shì zhū fó tóng yī
众会道场智慧力故，成就知三世诸佛同一
tǐ xìng qīng jìng xīn gù chéng jiù sān shì yī qiè rú lái zhì yī qiè pú
体性清净心故，成就三世一切如来智、一切菩
sà dà yuàn zhì néng zuò dà fǎ shī kāi chǎn zhū fó zhèng fǎ zàng jí hù
萨大愿智能作大法师开阐诸佛正法藏及护
chí gù
持故。”

ěr shí fǎ huì pú sà yù chóng xuān qí yì chéng fó shén lì
尔时，法慧菩萨欲重宣其义，承佛神力
ér shuō sòng yán
而说颂言：

xīn zhù pú tí jí zhòng fú cháng bú fàng yì zhí jiān huì
心住菩提集众福 常不放逸植坚慧
zhèng niàn qí yì héng bú wàng shí fāng zhū fó jiē huān xǐ
正念其意恒不忘 十方诸佛皆欢喜

niàn yù jiān gù zì qín lì yú shì wú yī wú tuì qiè
念欲坚固自勤励于世无依无退怯
yǐ wú zhēng xíng rù shēn fǎ shí fāng zhū fó jiē huān xǐ
以无诤行入深法十方诸佛皆欢喜
fó huān xǐ yǐ jiān jīng jìn xiū xíng fú zhì zhù dào fǎ
佛欢喜已坚精进修行福智助道法
rù yú zhū dì jìng zhòng xíng mǎn zú rú lái suǒ shuō yuàn
入于诸地净众行满足如来所说愿
rú shì ér xiū huò miào fǎ jì dé fǎ yǐ shī qún shēng
如是而修获妙法既得法已施群生
suí qí xīn yào jí gēn xìng xī shùn qí yí wèi kāi yǎn
随其心乐及根性悉顺其宜为开演
pú sà wèi tā yǎn shuō fǎ bù shě zì jǐ zhū dù xíng
菩萨为他演说法不舍自己诸度行
bō luó mì dào jì yǐ chéng cháng yú yǒu hǎi jì qún shēng
波罗蜜道既已成常于有海济群生
zhòu yè qín xiū wú xiè juàn lìng sān bǎo zhǒng bú duàn jué
昼夜勤修无懈怠令三宝种不断绝
suǒ xíng yī qiè bái jìng fǎ xī yǐ huí xiàng rú lái dì
所行一切白净法悉以回向如来地
pú sà suǒ xiū zhòng shàn xíng pǔ wèi chéng jiù zhū qún shēng
菩萨所修众善行普为成就诸群生
lìng qí pò àn miè fán nǎo xiáng fú mó jūn chéng zhèng jué
令其破闇灭烦恼降伏魔军成正觉
rú shì xiū xíng dé fó zhì shēn rù rú lái zhèng fǎ zàng
如是修行得佛智深入如来正法藏
wéi dà fǎ shī yǎn miào fǎ pì rú gān lù xī zhān sǎ
为大法师演妙法譬如甘露悉沾洒
cí bēi āi mǐn biàn yī qiè zhòng shēng xīn xíng mǐ bù zhī
慈悲哀愍遍一切众生心行靡不知
rú qí suǒ yào wèi kāi chǎn wú liàng wú biān zhū fó fǎ
如其所乐为开阐无量无边诸佛法
jìn zhǐ ān xú rú xiàng wáng yǒng měng wú wèi yóu shī zǐ
进止安徐如象王勇猛无畏犹师子
bú dòng rú shān zhì rú hǎi yì rú dà yǔ chú zhòng rè
不动如山智如海亦如大雨除众热

shí fǎ huì pú sà shuō cǐ sòng yǐ rú lái huān xǐ dà zhòng
时，法慧菩萨说此颂已，如来欢喜，大众

fèngxíng
奉行。

大方广佛华严经卷第十八

bǔ quēzhēnyán
补阙真言

(三遍)

ná mó sānmǎnduō mò tuónán ā bō là dì hē duōzhé zhé nà
南无三满哆.没驮喃.阿钵啰帝.喝多折.折捺

mí ǎn jī mí jī mí dá tǎ gě tǎ nán mò wǎshān dìng bō là dì
弥.唵.鸡弥鸡弥.怛塔葛塔喃.末瓦山.叮钵啰帝.

wū dá mó dá mó dá tǎ gě tǎ nán mò wǎhòng pō suō hē
乌怛摩怛摩.怛塔葛塔喃.末瓦哄.娑莎诃.

jǔ zàn
举赞

pú tí shù xià bú dòng ér shēng tiānwáng dì shì yuǎnxiāngyíng
菩提树下.不动而升.天王帝释远相迎.

fū zuò yǐ yuánchéng jué dì yángshēng wànxiàng xī jiē tīng
敷座已圆成.觉帝扬声.万象悉皆听.

jǔ zì mǔzàn
举字母赞

(一遍)

huāyán zì mǔ zhòng yì qīn xuān shàn cái tóng zǐ dé zhēnchuán
华严字母.众艺亲宣.善财童子得真传.

mì mì yì yōuxuán gōng dé wú biān chàngòng lì rén tiān
秘密义幽玄.功德无边.唱诵利人天.

huāyán zì mǔ

华严字母

(一遍)

沙 霜生春疎稍 嶶詩申山深衫搜沙

嘑 忘 馮 無聲 微文櫛 艾 玟 霽 嘑

哆 鐺燈冬都 惆 愴堤顛 殫 擔 佞 哆

時普願法界眾生入般若波羅蜜門

四十二字妙陀羅字字包含義理多

婆功德大法界沐恩波

四生九有同登華藏玄門八難三塗共入毗盧性海

南無華嚴海會佛菩薩 三稱

沙 — 嘑 — 哆

嘑 — 梵韻滿娑

嘑 — 唱 — 沙

唱 — 嘑 — 沙

嘑 — 字

10. shao shang sheng shong shu shao shai shi shin shan shin shan 沙 霜 生 春 疎 稍 嶶 詩 申 山 深 衫

shoushao chànghao zì shí pǔ yuàn fǎ jiè zhòngshēng rù bō rě 搜 沙 唱 沙 字 時 普 願 法 界 眾 生 入 般 若

bō luó mì mén 波 羅 蜜 門

11. ^{mao} 嚩 忘 憊 馮 無 聲 惛 微 文 櫛 芟 玟

moumao chàng^{mao} zì shí pǔ yuàn fǎ jiè zhòngshēng rù bō rě bō
嚩 嚩 唱 嚩 字 時 普 願 法 界 眾 生 入 般 若 波

luó mì mén
羅 蜜 門。

12. ^{dao} 哆 鐺 燈 冬 都 凋 儻 堤 顛 殫 顛 擔 佷

dao chàng^{dao} zì shí pǔ yuàn fǎ jiè zhòngshēng rù bō rě bō luó
哆 唱 哆 字 時 普 願 法 界 眾 生 入 般 若 波 羅

mì mén
蜜 門。

sì shí èr zì miào tuó luó zì zì bāo hán yì lǐ duō shao
四 十 二 字 妙 陀 羅 字 字 包 含 義 理 多 沙。

^{mao} 嚩 . ^{dao} 哆 . fàn yùn mǎn sū pó gōng dé dà fǎ jiè mù ēn bō
嚩 . 哆 . 梵 韻 滿 娑 婆 功 德 大 法 界 沐 恩 波。

sì shēng jiǔ yǒu tóng dēng huā zàng xuán mén bā nán sān tú
四 生 九 有 同 登 華 藏 玄 門 八 難 三 塗。

gòng rù pí lú xìng hǎi
共 入 毗 盧 性 海。

ná mó huā yán hǎi huì fó pú sà
南 无 华 严 海 会 佛 菩 萨 (合 掌 三 称)

huí xiàng jì
回 向 偈

(一 遍)

yuàn yǐ cǐ gōng dé pǔ jí yú yī qiè
愿 以 此 功 德 普 及 于 一 切

wǒ děng yǔ zhòng shēng jiē gòng chéng fó dào
我 等 与 众 生 皆 共 成 佛 道

dà fāngguǎng fó huā yán jīng juàn dì shí jiǔ
大方广佛华严经卷第十九

táng yú tiánguósānzàngshāmén shí chānántuó yì
唐于阗国三藏沙门实叉难陀译

shēng yè mótiāngōng pǐn dì shí jiǔ
升夜摩天宫品第十九

ěr shí rú lái wēi shén lì gù shí fāng yī qiè shì jiè yī yī
尔时，如来威神力故，十方一切世界，一一

sì tiān xià nányán fú tí jí xū mí dǐngshàng jiē jiàn rú lái chǔ yú
四天下南阎浮提及须弥顶上，皆见如来处于

zhòng huì bǐ zhū pú sà xī yǐ fó shén lì gù ér yǎnshuō fǎ mò bú
众会。彼诸菩萨悉以佛神力故而演说法，莫不

zì wèi héng duì yú fó ěr shí shì zūn bù lí yī qiè pú tí shù xià jí
自谓恒对于佛。尔时，世尊不离一切菩提树下及

xū mí shāndǐng ér xiàng yú bǐ yè mótiāngōng bǎozhuāng yángdiàn
须弥山顶，而向于彼夜摩天宫宝庄严殿。

shí yè mótiānwáng yáo jiàn fó lái jí yǐ shén lì yú qí
时，夜摩天王遥见佛来，即以神力，于其

diàn nèi huà zuò bǎolián huā zàng shī zǐ zhī zuò bǎi wàn céng jí yǐ wéi
殿内化作宝莲华藏狮子之座，百万层级以为

zhuāng yán bǎi wàn jīn wǎng yǐ wéi jiāo luò bǎi wàn huā zhàng bǎi wàn
庄严，百万金网以为交络，百万华帐、百万

mán zhàng bǎi wàn xiāng zhàng bǎi wàn bǎo zhàng mí fù qí shàng huā
鬘帐、百万香帐、百万宝帐弥覆其上，华

gài mán gài xiāng gài bǎo gài gè yì bǎi wàn zhōu huí bù liè bǎi
盖、鬘盖、香盖、宝盖各亦百万周回布列，百

wàn guāng míng ér wéi zhào yào¹² bǎi wàn yè mótiānwáng gōng jìng dǐng lǐ
万光明而为照曜¹²。百万夜摩天王恭敬顶礼；

bǎi wàn fàn wáng yǒng yuè huān xǐ bǎi wàn pú sà chēng yáng zàn tàn bǎi
百万梵王踊跃欢喜；百万菩萨称扬赞叹；百

wàn tiān yuè gè zòu bǎi wàn zhǒng fǎ yīn xiāng xù bú duàn bǎi wàn zhǒng
万天乐各奏百万种法音，相续不断；百万种

¹² 大正藏：耀

huāyún bǎiwànzhǒngmányún bǎiwànzhǒngzhuāngyán jù yún bǎiwàn
 华云, 百万种鬘云, 百万种庄严具云, 百万
 zhǒng yī yún zhōu zā mí fù bǎiwànzhǒngmó ní yún guāngmíngzhào
 种衣云, 周匝弥覆; 百万种摩尼云, 光明照
 yào cóng bǎiwànzhǒngshàngēnsuǒshēng bǎiwànzhū fó zhī suǒ hù chí
 耀。从百万种善根所生, 百万诸佛之所护持,
 bǎiwànzhǒng fú dé zhī suǒ zēng zhǎng bǎiwànzhǒngshēn xīn bǎiwàn
 百万种福德之所增长, 百万种深心、百万
 zhǒng shì yuàn zhī suǒ yán jìng bǎiwànzhǒngxíng zhī suǒ shēng qǐ bǎiwàn
 种誓愿之所严净, 百万种行之所生起, 百万
 zhǒng fǎ zhī suǒ jiàn lì bǎiwànzhǒngshéntōng zhī suǒ biàn xiàn héng chū
 种法之所建立, 百万种神通之所变现, 恒出
 bǎiwànzhǒngyán yīn xiǎn shì zhū fǎ
 百万种言音显示诸法。

shí bǐ tiānwáng fū zhì zuò yǐ xiàng fó shì zūn qū gōng hé
 时, 彼天王敷置座已, 向佛世尊曲躬合

zhǎng gōng jìng zūnzhòng ér bó fó yán
 掌, 恭敬尊重而白佛言:

shàn lái shì zūn shàn lái shàn shì shàn lái rú lái yīng
 “善来世尊! 善来善逝! 善来如来、应、

zhèngděngjué wéiyuàn āi mǐn chǔ cǐ gōngdiàn
 正等觉! 唯愿哀愍, 处此宫殿!”

shí fó shòuqǐng jí shēngbǎodiàn yī qiè shí fāng xī yì
 时, 佛受请, 即升宝殿; 一切十方, 悉亦

rú shì ěr shí tiānwáng jí zì yì niànguò qù fó suǒ suǒ zhǒngshàngēn
 如是。尔时, 天王即自忆念过去佛所所种善根,

chéng fó wēi lì ér shuō sòng yán
 承佛威力¹³而说颂言:

míngchēng rú lái wén shí fāng zhū jí xiángzhōng zuì wú shàng
 名称如来闻十方诸吉祥中最无上

bǐ céng rù cǐ mó ní diàn shì gù cǐ chù zuì jí xiáng
 彼曾入此摩尼殿是故此处最吉祥

bǎowáng rú lái shì jiān dēng zhū jí xiángzhōng zuì wú shàng
 宝王如来世间灯诸吉祥中最无上

bǐ céng rù cǐ qīng jìng diàn shì gù cǐ chù zuì jí xiáng
 彼曾入此清净殿是故此处最吉祥

¹³ 大正藏: 神

xǐ mù rú lái jiàn wú ài zhū jí xiángzhōng zuì wú shàng
喜目如来见无碍 诸吉祥 中最无上

bǐ céng rù cǐ zhuāngyángdiàn shì gù cǐ chù zuì jí xiáng
彼曾入此庄严殿 是故此处最吉祥

rán dēng rú lái zhào shì jiān zhū jí xiángzhōng zuì wú shàng
然灯如来照世间 诸吉祥 中最无上

bǐ céng rù cǐ shū shèng diàn shì gù cǐ chù zuì jí xiáng
彼曾入此殊胜殿 是故此处最吉祥

ráo yì rú lái lì shì jiān zhū jí xiángzhōng zuì wú shàng
饶益如来利世间 诸吉祥 中最无上

bǐ céng rù cǐ wú gòu diàn shì gù cǐ chù zuì jí xiáng
彼曾入此无垢殿 是故此处最吉祥

shàn jué rú lái wú yǒu shī zhū jí xiángzhōng zuì wú shàng
善觉如来无有师 诸吉祥 中最无上

bǐ céng rù cǐ bǎoxiāng diàn shì gù cǐ chù zuì jí xiáng
彼曾入此宝香殿 是故此处最吉祥

shèngtiān rú lái shì zhōng dēng zhū jí xiángzhōng zuì wú shàng
胜天如来世中灯 诸吉祥 中最无上

bǐ céng rù cǐ miào xiāng diàn shì gù cǐ chù zuì jí xiáng
彼曾入此妙香殿 是故此处最吉祥

wú qù rú lái lùn zhōng xióng zhū jí xiángzhōng zuì wú shàng
无去如来论中雄 诸吉祥 中最无上

bǐ céng rù cǐ pǔ yǎn diàn shì gù cǐ chù zuì jí xiáng
彼曾入此普眼殿 是故此处最吉祥

wú shèng rú lái jù zhòng dé zhū jí xiángzhōng zuì wú shàng
无胜如来具众德 诸吉祥 中最无上

bǐ céng rù cǐ shàn yán diàn shì gù cǐ chù zuì jí xiáng
彼曾入此善严殿 是故此处最吉祥

kǔ xíng rú lái lì shì jiān zhū jí xiángzhōng zuì wú shàng
苦行如来利世间 诸吉祥 中最无上

bǐ céng rù cǐ pǔ yán diàn shì gù cǐ chù zuì jí xiáng
彼曾入此普严殿 是故此处最吉祥

rú cǐ shì jiè zhōng yè mó tiān wáng chéng fó shén lì yì niàn
如此世界中夜摩天王，承佛神力，忆念

wǎng xī zhū fó gōng dé chēng yáng zàn tàn shí fāng shì jiè yè mó tiān
往昔诸佛功德，称扬赞叹；十方世界夜摩天

wáng xī yì rú shì tàn fó gōng dé ěr shí shì zūn rù mó ní
王，悉亦如是，叹佛功德。尔时，世尊入摩尼

zhuāngyándiàn yú bǎoliánhuāzàng shī zǐ zuòshàng jié jiā fū zuò cǐ
庄严殿，于宝莲华藏师子座上结跏趺坐。此
diàn hū rán guǎng bó kuānróng rú qí tiānzhòng zhū suǒ zhù chù shí fāng
殿忽然广博宽容，如其天众诸所住处；十方
shì jiè xī yì rú shì
世界，悉亦如是。

yè mó gōng zhōng jiè zàn pǐn dì èr shí 夜摩宫中偈赞品第二十

ěr shí fó shén lì gù shí fāng gè yǒu yī dà pú sà yī yī
尔时，佛神力故，十方各有一大菩萨，一一

gè yǔ fó chà wēi chén shù pú sà jù cóng shí wàn fó chà wēi chén shù
各与佛刹微尘数菩萨俱，从十万佛刹微尘数
guó tǔ wàizhū shì jiè zhōng ér lái jí huì qí míng yuē gōng dé lín pú
国土外诸世界中而来集会，其名曰：功德林菩
sà huì lín pú sà shèng lín pú sà wú wèi lín pú sà cán kuì lín
萨、慧林菩萨、胜林菩萨、无畏林菩萨、惭愧林
pú sà jīng jìn lín pú sà lì lín pú sà xíng lín pú sà jué lín
菩萨、精进林菩萨、力林菩萨、行林菩萨、觉林
pú sà zhì lín pú sà cǐ zhū pú sà suǒ cóng lái guó suǒ wèi qīn
菩萨、智林菩萨。此诸菩萨所从来国，所谓：亲
huì shì jiè chuáng huì shì jiè bǎo huì shì jiè shèng huì shì jiè
慧世界、幢慧世界、宝慧世界、胜慧世界、
dēng huì shì jiè jīn gāng huì shì jiè ān lè huì shì jiè rì huì shì
灯慧世界、金刚慧世界、安乐慧世界、日慧世
jiè jìng huì shì jiè fàn huì shì jiè cǐ zhū pú sà gè yú fó suǒ jìng
界、净慧世界、梵慧世界。此诸菩萨各于佛所净
xiū fàn xíng suǒ wèi cháng zhù yǎn fó wú shèng yǎn fó wú zhù yǎn
修梵行，所谓：常住眼佛、无胜眼佛、无住眼
fó bú dòng yǎn fó tiān yǎn fó jiě tuō yǎn fó shěn dì yǎn fó
佛、不动眼佛、天眼佛、解脱眼佛、审谛眼佛、
míng xiàng yǎn fó zuì shàng yǎn fó gàn qīng yǎn fó shì zhū pú sà zhì
明相眼佛、最上眼佛、紺青眼佛。是诸菩萨至
fó suǒ yǐ dǐng lǐ fó zú suí suǒ lái fāng gè huà zuò mó ní zàng shī
佛所已，顶礼佛足，随所来方，各化作摩尼藏师
zǐ zhī zuò yú qí zuò shàng jié jiā fū zuò rú cǐ shì jiè zhōng yè
子之座，于其座上结跏趺坐。如此世界中，夜

mó tiānshàng pú sà lái jí yī qiè shì jiè xī yì rú shì qí zhū pú
摩天上菩萨来集；一切世界，悉亦如是，其诸菩
sà shì jiè rú lái suǒ yǒu míng hào xī děng wú bié
萨、世界、如来，所有名号悉等无别。

ěr shí shì zūn cóng liǎng zú shàng fàng bǎi qiān yì miào sè guāng
尔时，世尊从两足上放百千亿妙色光

míng pǔ zhào shí fāng yī qiè shì jiè yè mó gōng zhōng fó jí dà zhòng
明，普照十方一切世界；夜摩宫中，佛及大众

mǐ bù jiē xiàn
靡不皆现。

ěr shí gōng dé lín pú sà chéng fó wēi lì pǔ guān shí fāng ér
尔时，功德林菩萨承佛威力，普观十方而

shuō sòng yán
说颂言：

fó fàng dà guāng míng pǔ zhào yú shí fāng
佛放大光明 普照于十方

xī jiàn tiān rén zūn tōng dá wú zhàng ài
悉见天人尊 通达无障碍

fó zuò yè mó gōng pǔ biàn shí fāng jiè
佛坐夜摩宫 普遍十方界

cǐ shì shèn qí tè shì jiān suǒ xī yǒu
此事甚奇特 世间所希有

xū yè mó tiān wáng jì zàn shí rú lái
须夜摩天王 偈赞十如来

rú cǐ huì suǒ jiàn yī qiè chù xiǎn ěr
如此会所见 一切处咸尔

bǐ zhū pú sà zhòng jiē tóng wǒ děng míng
彼诸菩萨众 皆同我等名

shí fāng yī qiè chù yǎn shuō wú shàng fǎ
十方一切处 演说无上法

suǒ cóng zhū shì jiè míng hào yì wú bié
所从诸世界 名号亦无别

gè yú qí fó suǒ jìng xiū yú fàn xíng
各于其佛所 净修于梵行

bǐ zhū rú lái děng míng hào xī yì tóng
彼诸如来等 名号悉亦同

guó tǔ jiē fēng lè shén lì xī zì zài
国土皆丰乐 神力悉自在

shí fāng yī qiè chù jiē wèi fó zài cǐ
十方一切处 皆谓佛在此

huò jiàn zài rén jiān huò jiàn zhù tiān gōng
或见在人间 或见住天宫

rú lái pǔ ān zhù yī qiè zhū guó tǔ
如来普安住 一切诸国土

wǒ děng jīn jiàn fó chǔ cǐ tiān gōng diàn
我等今见佛 处此天宫殿

xī fā pú tí yuàn pǔ jí shí fāng jiè
昔发菩提愿 普及十方界

shì gù fó wēi lì chōng biàn nán sī yì
是故佛威力 充遍难思议

yuǎn lí shì suǒ fān jù zú wú biān dé
远离世所贪 具足无边德

gù huò shén tōng lì zhòng shēng mǐ bú jiàn
故获神通力 众生靡不见

yóu xíng shí fāng jiè rú kōng wú suǒ ài
游行十方界 如空无所碍

yī shēn wú liàng shēn qí xiàng bù kě dé
一身无量身 其相不可得

fó gōng dé wú biān yún hé kě cè zhī
佛功德无边 云何可测知

wú zhù yì wú qù pǔ rù yú fǎ jiè
无住亦无去 普入于法界

ěr shí huì lín pú sà chéng fó wēi lì pǔ guān shí fāng ér shuō
尔时，慧林菩萨承佛威力，普观十方而说

sòng yán
颂言：

shì jiān dà dǎo shī lí gòu wú shàng zūn
世间大导师 离垢无上尊

bù kě sī yì jié nán kě dé zhí yù
不可思议劫 难可得值遇

fó fàng dà guāng míng shì jiān mǐ bú jiàn
佛放大光明 世间靡不见

wèi zhòng guǎng kāi yǎn ráo yì zhū qún shēng
为众广开演 饶益诸群生

rú lái chū shì jiān wèi shì chú chī míng
如来出世间 为世除痴冥

rú shì shì jiān dēng xī yǒu nán kě jiàn
如 是 世 间 灯 希 有 难 可 见
yǐ xiū shī jiè rěn jīng jìn jí chán dìng
已 修 施 戒 忍 精 进 及 禅 定
bō rě bō luó mì yǐ cǐ zhào shì jiān
般 若 波 罗 蜜 以 此 照 世 间
rú lái wú yǔ děng qiú bǐ bù kě dé
如 来 无 与 等 求 比 不 可 得
bù liǎo fǎ zhēn shí wú yǒu néng dé jiàn
不 了 法 真 实 无 有 能 得 见
fó shēn jí shén tōng zì zài nán sī yì
佛 身 及 神 通 自 在 难 思 议
wú qù yì wú lái shuō fǎ dù zhòng shēng
无 去 亦 无 来 说 法 度 众 生
ruò yǒu dé jiàn wén qīng jìng tiān rén shī
若 有 得 见 闻 清 净 天 人 师
yǒng chū zhū è qù shě lí yī qiè kǔ
永 出 诸 恶 趣 舍 离 一 切 苦
wú liàng wú shù jié xiū xí pú tí xíng
无 量 无 数 劫 修 习 菩 提 行
bù néng zhī cǐ yì bù kě dé chéng fó
不 能 知 此 义 不 可 得 成 佛
bù kě sī yì jié gòng yǎng wú liàng fó
不 可 思 议 劫 供 养 无 量 佛
ruò néng zhī cǐ yì gōng dé chāo yú bǐ
若 能 知 此 义 功 德 超 于 彼
wú liàng chà zhēn bǎo mǎn zhōng shī yú fó
无 量 刹 珍 宝 满 中 施 于 佛
bù néng zhī cǐ yì zhōng bù chéng pú tí
不 能 知 此 义 终 不 成 菩 提

ěr shí shèng lín pú sà chéng fó wēi lì pǔ guān shí fāng ér
尔 时 ， 胜 林 菩 萨 承 佛 威 力 ， 普 观 十 方 而

shuō sòng yán
说 颂 言 ：

pì rú mèng xià yuè kōng jìng wú yún yì
譬 如 孟 夏 月 空 净 无 云 曠
hè rì yáng guāng huī shí fāng mǐ bù chōng
赫 日 扬 光 晖 十 方 靡 不 充

qí guāng wú xiànlìàng wú yǒu néng cè zhī
其光无限量 无有能测知
yǒu mù sī shàng rán hé kuàng máng míng zhě
有目斯尚然 何况盲冥者
zhū fó yì rú shì gōng dé wú biān jì
诸佛亦如是 功德无边际
bù kě sī yì jié mò néng fēn bié zhī
不可思议劫 莫能分别知
zhū fǎ wú lái chù yì wú néng zuò zhě
诸法无来处 亦无能作者
wú yǒu suǒ cóng shēng bù kě dé fēn bié
无有所从生 不可得分别
yī qiè fǎ wú lái shì gù wú yǒu shēng
一切法无来 是故无有生
yǐ shēng wú yǒu gù miè yì bù kě dé
以生无有故 灭亦不可得
yī qiè fǎ wú shēng yì fù wú yǒu miè
一切法无生 亦复无有灭
ruò néng rú shì jiě sī rén jiàn rú lái
若能如是解 斯人见如来
zhū fǎ wú shēng gù zì xìng wú suǒ yǒu
诸法无生故 自性无所有
rú shì fēn bié zhī cǐ rén dá shēn yì
如是分别知 此人达深义
yǐ fǎ wú xìng gù wú yǒu néng liǎo zhī
以法无性故 无有能了知
rú shì jiě yú fǎ jiū jìng wú suǒ jiě
如是解于法 究竟无所解
suǒ shuō yǒu shēng zhě yǐ xiàn zhū guó tǔ
所说有生者 以现诸国土
néng zhī guó tǔ xìng qí xīn bù mí huò
能知国土性 其心不迷惑
shì jiān guó tǔ xìng guān chá xī rú shí
世间国土性 观察悉如实
ruò néng yú cǐ zhī shàn shuō yī qiè yì
若能于此知 善说一切义

ěr shí wú wèi lín pú sà chéng fó wēi lì pǔ guān shí fāng ér
尔时，无畏林菩萨承佛威力，普观十方而

shuō sòng yán

说颂言：

rú lái guǎng dà shēn jiū jìng yú fǎ jiè
如 来 广 大 身 究 竟 于 法 界

bù lí yú cǐ zuò ér biàn yī qiè chù
不 离 于 此 座 而 遍 一 切 处

ruò wén rú shì fǎ gōng jìng xìn yào zhě
若 闻 如 是 法 恭 敬 信 乐 者

yǒng lí sān è dào yī qiè zhū kǔ nàn
永 离 三 恶 道 一 切 诸 苦 难

shè wǎng zhū shì jiè wú liàng bù kě shǔ
设 往 诸 世 界 无 量 不 可 数

zhuān xīn yù tīng wén rú lái zì zài lì
专 心 欲 听 闻 如 来 自 在 力

rú shì zhū fó fǎ shì wú shàng pú tí
如 是 诸 佛 法 是 无 上 菩 提

jiǎ shǐ yù zàn wén wú yǒu néng dé zhě
假 使 欲 暂 闻 无 有 能 得 者

ruò yǒu yú guò qù xìn rú shì fó fǎ
若 有 于 过 去 信 如 是 佛 法

yǐ chéng liǎng zú zūn ér zuò shì jiān dēng
已 成 两 足 尊 而 作 世 间 灯

ruò yǒu dāng dé wén rú lái zì zài lì
若 有 当 得 闻 如 来 自 在 力

wén yǐ néng shēng xìn bǐ yì dāng chéng fó
闻 已 能 生 信 彼 亦 当 成 佛

ruò yǒu yú xiàn zài néng xìn cǐ fó fǎ
若 有 于 现 在 能 信 此 佛 法

yì dāng chéng zhèng jué shuō fǎ wú suǒ wèi
亦 当 成 正 觉 说 法 无 所 畏

wú liàng wú shù jié cǐ fǎ shèn nán zhí
无 量 无 数 劫 此 法 甚 难 值

ruò yǒu dé wén zhě dāng zhī běn yuàn lì
若 有 得 闻 者 当 知 本 愿 力

ruò yǒu néng shòu chí rú shì zhū fó fǎ
若 有 能 受 持 如 是 诸 佛 法

chí yǐ guǎng xuān shuō cǐ rén dāng chéng fó
持 已 广 宣 说 此 人 当 成 佛

kuàng fù qín jīng jìn jiān gù xīn bù shě
况复勤精进 坚固心不舍

dāng zhī rú shì rén jué dìng chéng pú tí
当知如是人 决定成菩提

ěr shí cán kuì lín pú sà chéng fó wēi lì pǔ guān shí fāng ér
尔时，惭愧林菩萨承佛威力，普观十方而

shuō sòng yán
说颂言：

ruò rén dé wén shì xī yǒu zì zài fǎ
若人得闻是 希有自在法

néng shēng huān xǐ xīn jí chú yí huò wǎng
能生欢喜心 疾除疑惑网

yī qiè zhī jiàn rén zì shuō rú shì yán
一切知见人 自说如是言

rú lái wú bù zhī shì gù nán sī yì
如来无不知 是故难思议

wú yǒu cóng wú zhì ér shēng yú zhì huì
无有从无智 而生于智慧

shì jiān cháng àn míng shì gù wú néng shēng
世间常暗冥 是故无能生

rú sè jí fēi sè cǐ èr bù wéi yī
如色及非色 此二不为一

zhì wú zhì yì rán qí tǐ gè shū yì
智无智亦然 其体各殊异

rú xiàng yǔ wú xiàng shēng sǐ jí niè pán
如相与无相 生死及涅槃

fēn bié gè bù tóng zhì wú zhì rú shì
分别各不同 智无智如是

shì jiè shǐ chéng lì wú yǒu bài huài xiàng
世界始成立 无有败坏相

zhì wú zhì yì rán èr xiàng fēi yī shí
智无智亦然 二相非一时

rú pú sà chū xīn bù yǔ hòu xīn jù
如菩萨初心 不与后心俱

zhì wú zhì yì rán èr xīn bù tóng shí
智无智亦然 二心不同时

pì rú zhū shí shēn gè gè wú hé hé
譬如诸识身 各各无和合

zhì wú zhì rú shì jiū jìng wú hé hé
智 无 智 如 是 究 竟 无 和 合
rú ā qié tuó yào néng miè yī qiè dú
如 阿 伽 陀 药 能 灭 一 切 毒
yǒu zhì yì rú shì néng miè yú wú zhì
有 智 亦 如 是 能 灭 于 无 智
rú lái wú yǒu shàng yì wú yǔ děng zhě
如 来 无 有 上 亦 无 与 等 者
yī qiè wú néng bǐ shì gù nán zhí yù
一 切 无 能 比 是 故 难 值 遇

ěr shí jīng jìn lín pú sà chéng fó wēi lì pǔ guān shí fāng ér
尔 时 ， 精 进 林 菩 萨 承 佛 威 力 ， 普 观 十 方 而

shuō sòng yán
说 颂 言 ：

zhū fǎ wú chā bié wú yǒu néng zhī zhě
诸 法 无 差 别 无 有 能 知 者
wéi fó yǔ fó zhī zhì huì jiū jìng gù
唯 佛 与 佛 知 智 慧 究 竟 故
rú jīn yǔ jīn sè qí xìng wú chā bié
如 金 与 金 色 其 性 无 差 别
fǎ fēi fǎ yì rán tǐ xìng wú yǒu yì
法 非 法 亦 然 体 性 无 有 异
zhòngshēng fēi zhòngshēng èr jù wú zhēn shí
众 生 非 众 生 二 俱 无 真 实
rú shì zhū fǎ xìng shí yì jù fēi yǒu
如 是 诸 法 性 实 义 俱 非 有
pì rú wèi lái shì wú yǒu guò qù xiàng
譬 如 未 来 世 无 有 过 去 相
zhū fǎ yì rú shì wú yǒu yī qiè xiàng
诸 法 亦 如 是 无 有 一 切 相
pì rú shēng miè xiàng zhǒngzhǒng jiē fēi shí
譬 如 生 灭 相 种 种 皆 非 实
zhū fǎ yì fù rán zì xìng wú suǒ yǒu
诸 法 亦 复 然 自 性 无 所 有
niè pán bù kě qǔ shuō shí yǒu èr zhǒng
涅 槃 不 可 取 说 时 有 二 种
zhū fǎ yì fù rán fēn bié yǒu shū yì
诸 法 亦 复 然 分 别 有 殊 异

rú yī suǒ shù wù	ér yǒu yú néng shǔ
如 依 所 数 物	而 有 于 能 数
bǐ xìng wú suǒ yǒu	rú shì liǎo zhī fǎ
彼 性 无 所 有	如 是 了 知 法
pì rú suàn shù fǎ	zēng yī zhì wú liàng
譬 如 算 数 法	增 一 至 无 量
shù fǎ wú tǐ xìng	zhì huì gù chā bié
数 法 无 体 性	智 慧 故 差 别
pì rú zhū shì jiān	jié shāo yǒu zhōng jìn
譬 如 诸 世 间	劫 烧 有 终 尽
xū kōng wú sǔn bài	fó zhì yì rú shì
虚 空 无 损 败	佛 智 亦 如 是
rú shí fāng zhòng shēng	gè qǔ xū kōng xiàng
如 十 方 众 生	各 取 虚 空 相
zhū fó yì rú shì	shì jiān wàng fēn bié
诸 佛 亦 如 是	世 间 妄 分 别

ěr shí lì lín pú sà chéng fó wēi lì pǔ guān shí fāng ér shuō
 尔时, 力林菩萨承佛威力, 普观十方而说

sòngyán
 颂言:

yī qiè zhòng shēng jiè	jiē zài sān shì zhōng
一 切 众 生 界	皆 在 三 世 中
sān shì zhū zhòng shēng	xī zài ¹⁴ wǔ yù zhōng
三 世 诸 众 生	悉 在 ¹⁴ 五 蕴 中
zhū yùn yè wéi běn	zhū yè xīn wéi běn
诸 蕴 业 为 本	诸 业 心 为 本
xīn fǎ yóu rú huàn	shì jiān yì rú shì
心 法 犹 如 幻	世 间 亦 如 是
shì jiān fēi zì zuò	yì fù fēi tā zuò
世 间 非 自 作	亦 复 非 他 作
ér qí dé yǒu chéng	yì fù dé yǒu huài
而 其 得 有 成	亦 复 得 有 坏
shì jiān suī yǒu chéng	shì jiān suī yǒu huài
世 间 虽 有 成	世 间 虽 有 坏
liǎo dá shì jiān zhě	cǐ èr bù yīng shuō
了 达 世 间 者	此 二 不 应 说

¹⁴ 大正藏：住

yún hé wéi shì jiān yún hé fēi shì jiān
云何为世间？ 云何非世间

shì jiān fēi shì jiān dàn shì míng chā bié
世间非世间 但是名差别

sān shì wǔ yùn fǎ shuō míng wéi shì jiān
三世五蕴法 说名为世间

bǐ miè fēi shì jiān rú shì dàn jiǎ míng
彼灭非世间 如是但假名

yún hé shuō zhū yùn zhū yùn yǒu hé xìng
云何说诸蕴 诸蕴有何性

yùn xìng bù kě miè shì gù shuō wú shēng
蕴性不可灭 是故说无生

fēn bié cǐ zhū yùn qí xìng běn kōng jì
分别此诸蕴 其性本空寂

kōng gù bù kě miè cǐ shì wú shēng yì
空故不可灭 此是无生义

zhòngshēng jì rú shì zhū fó yì fù rán
众生既如是 诸佛亦复然

fó jí zhū fó fǎ zì xìng wú suǒ yǒu
佛及诸佛法 自性无所有

néng zhī cǐ zhū fǎ rú shí bù diān dǎo
能知此诸法 如实不颠倒

yī qiè zhī jiàn rén chángjiàn zài qí qián
一切知见人 常见在其前

ěr shí xíng lín pú sà chéng fó wēi lì pǔ guān shí fāng ér shuō
尔时，行林菩萨承佛威力，普观十方而说

sòngyán
颂言：

pì rú shí fāng jiè yī qiè zhū dì zhǒng
譬如十方界 一切诸地种

zì xìng wú suǒ yǒu wú chù bù zhōu biàn
自性无所有 无处不周遍

fó shēn yì rú shì pǔ biàn zhū shì jiè
佛身亦如是 普遍诸世界

zhǒngzhǒngzhū sè xiàng wú zhù¹⁵ wú lái chù
种种诸色相 无住¹⁵无来处

¹⁵ 大正藏：主

dàn yǐ zhū yè gù shuō míng wéi zhòng shēng
但 以 诸 业 故 说 名 为 众 生
yì bù lí zhòng shēng ér yǒu yè kě dé
亦 不 离 众 生 而 有 业 可 得
yè xìng běn kōng jì zhòng shēng suǒ yī zhǐ
业 性 本 空 寂 众 生 所 依 止
pǔ zuò zhòng sè xiàng yì fù wú lái chù
普 作 众 色 相 亦 复 无 来 处
rú shì zhū sè xiàng yè lì nán sī yì
如 是 诸 色 相 业 力 难 思 议
liǎo dá qí gēn běn yú zhōng wú suǒ jiàn
了 达 其 根 本 于 中 无 所 见
fó shēn yì rú shì bù kě dé sī yì
佛 身 亦 如 是 不 可 得 思 议
zhǒng zhǒng zhū sè xiàng pǔ xiàn shí fāng chà
种 种 诸 色 相 普 现 十 方 刹
shēn yì fēi shì fó fó yì fēi shì shēn
身 亦 非 是 佛 佛 亦 非 是 身
dàn yǐ fǎ wéi shēn tōng dá yī qiè fǎ
但 以 法 为 身 通 达 一 切 法
ruò néng jiàn fó shēn qīng jìng rú fǎ xìng
若 能 见 佛 身 清 净 如 法 性
cǐ rén yú fó fǎ yī qiè wú yí huò
此 人 于 佛 法 一 切 无 疑 惑
ruò jiàn yī qiè fǎ běn xìng rú niè pán
若 见 一 切 法 本 性 如 涅 槃
shì zé jiàn rú lái jiū jìng wú suǒ zhù
是 则 见 如 来 究 竟 无 所 住
ruò xiū xí zhèng niàn míng liǎo jiàn zhèng jué
若 修 习 正 念 明 了 见 正 觉
wú xiàng wú fēn bié shì míng fǎ wáng zǐ
无 相 无 分 别 是 名 法 王 子

ěr shí jué lín pú sà chéng fó wēi lì biàn guān shí fāng ér shuō
尔 时 觉 林 菩 萨 承 佛 威 力 遍 观 十 方 而 说

sòng yán
颂 言：

pì rú gōng huà shī fēn bù zhū cǎi sè
譬 如 工 画 师 分 布 诸 彩 色

xū wàng qǔ yì xiàng dà zhǒng wú chā bié
虚妄取异相 大种无差别

dà zhǒngzhōng wú sè sè zhōng wú dà zhǒng
大种中无色 色中无大种

yì bù lí dà zhǒng ér yǒu sè kě dé
亦不离大种 而有色可得

xīn zhōng wú cǎi huà cǎi huà zhōng wú xīn
心中无彩画 彩画中无心

rán bù lí yú xīn yǒu cǎi huà kě dé
然不离于心 有彩画可得

bǐ xīn héng bú zhù wú liàng nán sī yì
彼心恒不住 无量难思议

shì xiàn yī qiè sè gè gè bù xiāng zhī
示现一切色 各各不相知

pì rú gōng huà shī bù néng zhī zì xīn
譬如工画师 不能知自心

ér yóu xīn gù huà zhū fǎ xìng rú shì
而由心故画 诸法性如是

xīn rú gōng huà shī néng huà zhū shì jiān
心如工画师 能画诸世间

wǔ yùn xī cóngshēng wú fǎ ér bú zào
五蕴悉从生 无法而不造

rú xīn fó yì ěr rú fó zhòngshēng rán
如心佛亦尔 如佛众生然

yīng zhī fó yǔ xīn tǐ xìng jiē wú jìn
应知佛与心 体性皆无尽

ruò rén zhī xīn xíng pǔ zào zhū shì jiān
若人知心行 普造诸世间

shì rén zé jiàn fó liǎo fó zhēn shí xìng
是人则见佛 了佛真实性

xīn bú zhù yú shēn shēn yì bú zhù xīn
心不住于身 身亦不住心

ér néng zuò fó shì zì zài wèi céng yǒu
而能作佛事 自在未曾有

ruò rén yù liǎo zhī sān shì yī qiè fó
若人欲了知 三世一切佛

yīng guān fǎ jiè xìng yī qiè wéi xīn zào
应观法界性 一切唯心造”

ěr shí zhì lín pú sà chéng fó wēi lì pǔ guān shí fāng ér shuō
尔时，智林菩萨承佛威力，普观十方而说

sòngyán
颂言：

suǒ qǔ bù kě qǔ 所取不可取	suǒ jiàn bù kě jiàn 所见不可见
suǒ wén bù kě wén 所闻不可闻	yī xīn bù sī yì 一心不思議
yǒu liàng jí wú liàng 有量及无量	èr jù bù kě qǔ 二俱不可取
ruò yǒu rén yù qǔ 若有人欲取	bì jìng wú suǒ dé 毕竟无所得
bù yīng shuō ér shuō 不应说而说	shì wéi zì qī kuáng 是为自欺诳
jǐ shì bù chéng jiù 己事不成就	bú lìng zhòng huān xǐ 不令众欢喜
yǒu yù zàn rú lái 有欲赞如来	wú biān miào sè shēn 无边妙色身
jìn yú wú shù jié 尽于无数劫	wú néng jìn chēng shù 无能尽称述
pì rú suí yì zhū 譬如随意珠	néng xiàn yī qiè sè 能现一切色
wú sè ér xiàn sè 无色而现色	zhū fó yì rú shì 诸佛亦如是
yòu rú jìng xū kōng 又如净虚空	fēi sè bù kě jiàn 非色不可见
suī xiàn yī qiè sè 虽现一切色	wú néng jiàn kōng zhě 无能见空者
zhū fó yì rú shì 诸佛亦如是	pǔ xiàn wú liàng sè 普现无量色
fēi xīn suǒ xíng chù 非心所行处	yī qiè mò néng dǔ 一切莫能睹
suī wén rú lái shēng 虽闻如来声	yīn shēng fēi rú lái 音声非如来
yì bù lí yú shēng 亦不离于声	néng zhī zhèngděng jué 能知正等觉
pú tí wú lái qù 菩提无来去	lí yī qiè fēn bié 离一切分别

yún hé yú shì zhōng zì yán néng dé jiàn
云何于是中 自言能得见
zhū fó wú yǒu fǎ fó yú hé yǒu shuō
诸佛无有法 佛于何有说
dàn suí qí zì xīn wèi shuō rú shì fǎ
但随其自心 谓说如是法

shí xíng pǐn dì èr shí yī zhī yī
十行品第二十一之一

ěr shí gōng dé lín pú sà chéng fó shén lì rù pú sà shàn sī
尔时，功德林菩萨承佛神力，入菩萨善思

wéi sān mèi rù shì sān mèi yǐ shí fāng gè guò wàn fó chà wēi chén shù
惟三昧。入是三昧已，十方各过万佛刹微尘数

shì jiè wài yǒu wàn fó chà wēi chén shù zhū fó jiē hào gōng dé lín
世界外，有万佛刹微尘数诸佛，皆号：功德林，

ér xiàn qí qián gào gōng dé lín pú sà yán
而现其前，告功德林菩萨言：

shàn zāi fó zǐ nǎi néng rù cǐ shàn sī wéi sān mèi shàn
“善哉！佛子！乃能入此善思惟三昧。善

nán zǐ cǐ shì shí fāng gè wàn fó chà wēi chén shù tóng míng zhū fó gòng
男子！此是十方各万佛刹微尘数同名诸佛共

jiā yú rǔ yì shì pí lú zhē nà rú lái wǎng xī yuàn lì wēi shén zhī
加于汝，亦是毗卢遮那如来往昔愿力、威神之

lì jí zhū pú sà zhòng shàn gēn lì lìng rǔ rù shì sān mèi ér yǎn shuō
力，及诸菩萨众善根力，令汝入是三昧而演说

fǎ wèi zēng zhǎng fó zhì gù shēn rù fǎ jiè gù liǎo zhī zhòng shēng
法。为增长佛智故，深入法界故，了知众生

jiè gù suǒ rù wú ài gù suǒ xíng wú zhàng gù dé wú liàng fāng biàn
界故，所入无碍故，所行无障故，得无量方便

gù shè qǔ yī qiè zhì xìng gù jué wù yī qiè zhū fǎ gù zhī yī qiè
故，摄取一切智性故，觉悟一切诸法故，知一切

zhū gēn gù néng chí shuō yī qiè fǎ gù suǒ wèi fā qǐ zhū pú sà shí
诸根故，能持说一切法故，所谓：发起诸菩萨十

zhǒng xíng shàn nán zǐ rǔ dāng chéng fó wēi shén zhī lì ér yǎn cǐ
种行。善男子！汝当承佛威神之力而演此

fǎ ”
法。”

shì shí zhū fó jí yǔ gōng dé lín pú sà wú ài zhì wú zhuó zhì
是时，诸佛即与功德林菩萨无碍智、无著智、
wú duàn zhì wú shī zhì wú chī zhì wú yì zhì wú shī zhì wú
无断智、无师智、无痴智、无异智、无失智、无
liàng zhì wú shèng zhì wú xiè zhì wú duó zhì hé yǐ gù cǐ
量智、无胜智、无懈智、无夺智。何以故？此
sānmèi lì fǎ rú shì gù
三昧力，法如是故。

ěr shí zhū fó gè shēnyòushǒu mó gōng dé lín pú sà dǐng
尔时，诸佛各申右手，摩功德林菩萨顶。
shí gōng dé lín pú sà jí cóngdìng qǐ gào zhū pú sà yán
时，功德林菩萨即从定起，告诸菩萨言：

fó zǐ pú sà xíng bù kě sī yì yǔ fǎ jiè xū kōng jiè
“佛子！菩萨行不可思议，与法界、虚空界
děng hé yǐ gù pú sà mó hē sà xuésān shì zhū fó ér xiū xíng gù
等。何以故？菩萨摩诃萨学三世诸佛而修行故。

fó zǐ hé děng shì pú sà mó hē sà xíng fó zǐ pú sà mó hē
佛子！何等是菩萨摩诃萨行？佛子！菩萨摩诃
sà yǒu shí zhǒng xíng sān shì zhū fó zhī suǒ xuān shuō hé děng wéi shí
萨有十种行，三世诸佛之所宣说。何等为十？

yī zhě huān xǐ xíng èr zhě ráo yì xíng sān zhě wú wéi nì xíng sì zhě
一者欢喜行，二者饶益行，三者无违逆行，四者
wú qū náo xíng wǔ zhě wú chī luàn xíng liù zhě shàn xiàn xíng qī zhě
无屈挠¹⁶行，五者无痴乱行，六者善现行，七者
wú zhuó xíng bā zhě nán dé xíng jiǔ zhě shàn fǎ xíng shí zhě zhēn shí
无著行，八者难得行，九者善法行，十者真实
xíng shì wéi shí
行；是为十。

fó zǐ hé děng wéi pú sà mó hē sà huān xǐ xíng fó
“佛子！何等为菩萨摩诃萨欢喜行？佛
zǐ cǐ pú sà wéi dà shī zhǔ fán suǒ yǒu wù xī néng huì shī qí xīn
子！此菩萨为大施主，凡所有物悉能惠施；其心
píngděng wú yǒu huǐ lìn bú wàng guǒ bào bù qiú míng chēng bù
平等，无有悔吝，不望果报，不求名称，不
fān lì yǎng dàn wèi jiù hù yī qiè zhòng shēng shè shòu yī qiè zhòng
贪利养；但为救护一切众生，摄受一切众

¹⁶ 大正藏：桡

shēng ráo yì yī qiè zhòngshēng wèixué xí zhū fó běnsuǒ xiū xíng
 生，饶益一切众生；为学习诸佛本所修行，
 yì niànzhū fó běnsuǒ xiū xíng ài yào zhū fó běnsuǒ xiū xíng qīngjìng zhū
 忆念诸佛本所修行，爱乐诸佛本所修行，清净诸
 fó běnsuǒ xiū xíng zēngzhǎngzhū fó běnsuǒ xiū xíng zhù chí zhū fó běn
 佛本所修行，增长诸佛本所修行，住持诸佛本
 suǒ xiū xíng xiǎnxiànzhū fó běnsuǒ xiū xíng yǎnshuōzhū fó běnsuǒ xiū xíng
 所修行，显现诸佛本所修行，演说诸佛本所修行，
 lìng zhū zhòngshēng lí kǔ dé lè fó zǐ pú sà mó hē sà xiū cǐ xíng
 令诸众生离苦得乐。佛子！菩萨摩诃萨修此行
 shí lìng yī qiè zhòngshēng huān xǐ ài yào suí zhū fāng tǔ yǒu pín fá
 时，令一切众生欢喜爱乐；随诸方土有贫乏
 chù yǐ yuàn lì gù wǎngshēng yú bǐ háo guì dà fù cái bǎo wú
 处，以愿力故，往生于彼，豪贵大富，财宝无
 jìn jiǎ shǐ yú niànniànzhōng yǒu wú liàng wú shù zhòngshēng yì pú sà
 尽。假使于念念中，有无量无数众生诣菩萨
 suǒ bó yán rén zhě wǒ děng pín fá mǐ suǒ zī shàn jī léi
 所，白言：‘仁者！我等贫乏，靡所资贍，饥羸
 kùn kǔ mìngjiāng bù quán wéi yuàn cí āi shī wǒ shēnròu lìng
 困苦，命将不全。惟¹⁷愿慈哀，施我身肉，令
 wǒ dé shí yǐ huó qí mìng ěr shí pú sà jí biàn shī zhī lìng
 我得食，以活其命！’尔时，菩萨即便施之，令
 qí huān xǐ xīn dé mǎn zú rú shì wú liàng bǎi qiān zhòngshēng ér lái
 其欢喜，心得满足。如是无量百千众生而来
 qǐ qiú pú sà yú bǐ céng wú tuì qiè dàn gèng zēngzhǎng cí bēi zhī
 乞求，菩萨于彼，曾无退怯，但更增长慈悲之
 xīn yǐ shì zhòngshēng xián lái qǐ qiú pú sà jiàn zhī bèi fù huān xǐ
 心。以是众生咸来乞求，菩萨见之，倍复欢喜，
 zuò rú shì niàn wǒ dé shàn lì cǐ děng zhòngshēng shì wǒ fú tián
 作如是念：‘我得善利！此等众生是我福田、
 shì wǒ shàn yǒu bù qiú bù qǐng ér lái jiào wǒ rù fó fǎ zhōng wǒ jīn
 是我善友，不求不请而来教我入佛法中。我今
 yīng dāng rú shì xiū xué bù wéi yī qiè zhòngshēng zhī xīn yòu zuò shì
 应当如是修学，不违一切众生之心。’又作是
 niàn yuàn wǒ yǐ zuò xiànzùo dāng zuò suǒ yǒu shàngēn lìng wǒ
 念：‘愿我已作、现作、当作所有善根，令我

¹⁷ 大正藏：唯

wèi lái yú yī qiè shì jiè yī qiè zhòngshēngzhōngshòuguǎng dà shēn
未来于一切世界、一切众生中受广大身，
yǐ shì shēnròu chōng zú yī qiè jī kǔ zhòngshēng nǎi zhì ruò yǒu yī
以是身肉，充足一切饥苦众生。乃至若有一
xiǎozhòngshēngwèi dé bǎo zú yuàn bù shě mìng suǒ gē shēnròu yì
小众生未得饱足，愿不舍命，所割身肉，亦
wú yǒu jìn yǐ cǐ shàngēn yuàn dé ā nòuduō luó sānmiǎosān pú tí
无有尽。以此善根，愿得阿耨多罗三藐三菩提，
zhèng dà niè pán yuànzhū zhòngshēng shí wǒ ròu zhě yì dé ā nòuduō
证大涅槃；愿诸众生食我肉者，亦得阿耨多
luó sānmiǎosān pú tí huò píngděng zhì jù zhū fó fǎ guǎngzuò fó
罗三藐三菩提，获平等智，具诸佛法，广作佛
shì nǎi zhì rù yú wú yú niè pán ruò yī zhòngshēng xīn bù mǎn zú
事，乃至入于无余涅槃。若一众生心不满足，
wǒ zhōng bú zhèng ā nòuduō luó sānmiǎosān pú tí pú sà rú shì
我终不证阿耨多罗三藐三菩提。’ 菩萨如是
lì yì zhòngshēng ér wú wǒ xiǎng zhòngshēngxiǎng yǒuxiǎng mìngxiǎng
利益众生而无我想、众生想、有想、命想、
zhǒngzhǒngxiǎng bǔ qié luó xiǎng rén xiǎng mó nà pó xiǎng zuò zhě
种种想、补伽罗想、人想、摩纳婆想、作者
xiǎng shòuzhěxiǎng dànguān fǎ jiè zhòngshēng jiè wú biān jì
想、受者想。但观法界、众生界，无边际
fǎ kōng fǎ wú suǒ yǒu fǎ wú xiàng fǎ wú tǐ fǎ wú chù
法、空法、无所有法、无相法、无体法、无处
fǎ wú yī fǎ wú zuò fǎ zuò shì guān shí bú jiàn zì shēn bú
法、无依法、无作法。作是观时，不见自身，不
jiàn shī wù bú jiànshòuzhě bú jiàn fú tián bú jiàn yè bú jiàn bào
见施物，不见受者，不见福田，不见业，不见报，
bú jiànguǒ bú jiàn dà guǒ bú jiànxiǎoguǒ ěr shí pú sà guān qù
不见果，不见大果，不见小果。尔时，菩萨观去、
lái jīn yī qiè zhòngshēngsuǒshòu zhī shēnxún jí huàimiè biànzuo shì
来、今一切众生所受之身寻即坏灭，便作是
niàn qí zāi zhòngshēng yú chī wú zhì yú shēng sǐ nèishòu wú
念：‘奇哉！众生愚痴无智，于生死内受无
shùshēn wēi cuì bù tíng sù guī huàimiè ruò yǐ huàimiè ruò jīn
数身，危脆¹⁸不停，速归坏灭。若已坏灭，若今

¹⁸ 大正藏：脆

huàimiè ruò dānghuàimiè ér bù néng yǐ bù jiān gù shēn qiú jiān gù shēn
坏灭，若当坏灭，而不能以不坚固身求坚固身。

wǒ dāng jìn xué zhū fó suǒ xué zhèng yī qiè zhì zhī yī qiè fǎ wèi
我当尽学诸佛所学，证一切智，知一切法，为

zhū zhòng shēng shuō sān shì píngděng suí shùn jì jìng bú huài fǎ xìng
诸众生说三世平等、随顺寂静、不坏法性，

lǐng qí yǒng dé ān wěn kuài lè fó zǐ shì míng pú sà mó hē sà
令其永得安隐快乐。’佛子！是名菩萨摩訶萨

dì yī huān xǐ xíng
第一次喜行。

fó zǐ hé děng wéi pú sà mó hē sà ráo yì xíng cǐ pú
“佛子！何等为菩萨摩訶萨饶益行？此菩

sà hù chí jìng jiè yú sè shēng xiāng wèi chù xīn wú suǒ
萨护持净戒，于色、声、香、味、触，心无所

zhuó yì wèi zhòng shēng rú shì xuān shuō bù qiú wēi shì bù qiú zhǒng
著，亦为众生如是宣说；不求威势，不求种

zú bù qiú fù ráo bù qiú sè xiàng bù qiú wáng wèi rú shì yī
族，不求富饶，不求色相，不求王位，如是一

qiè jiē wú suǒ zhuó dàn jiān chí jìng jiè zuò rú shì niàn wǒ chí jìng
切皆无所著，但坚持净戒，作如是念：‘我持净

jiè bì dāng shě lí yī qiè chán fù tān qiú rè nǎo zhū nán
戒，必当舍离一切缠缚、贪求、热恼、诸难、

bī pò huǐ bàng luàn zhuó dé fó suǒ zàn píngděng zhèng fǎ
逼迫、毁谤、乱浊，得佛所赞平等正法。’

fó zǐ pú sà rú shì chí jìng jiè shí yú yī rì zhōng jiǎ shǐ wú shù
佛子！菩萨如是持净戒时，于一日中，假使无数

bǎi qiān yì nà yóu tā zhū dà è mó yì pú sà suǒ yī yī gè jiāng wú
百千亿万那由他诸大恶魔诣菩萨所，一一各将无

liàng wú shù bǎi qiān yì nà yóu tā tiān nǚ jiē yú wǔ yù shàn xíng
量无数百千亿万那由他天女——皆于五欲善行

fāng biàn duān zhèng shū lì qīng huà rén xīn zhí chí zhǒng zhǒng zhēn
方便，端正姝丽倾惑人心——执持种种珍

wán zhī jù yù lái huò luàn pú sà dào yì ěr shí pú sà zuò rú shì
玩之具，欲来惑乱菩萨道意。尔时，菩萨作如是

niàn cǐ wǔ yù zhě shì zhàng dào fǎ nǎi zhì zhàng ài wú shàng
念：‘此五欲者，是障道法，乃至障碍无上

pú tí shì gù bù shēng yī niàn yù xiǎng xīn jìng rú fó wéi chú
菩提。’是故不生一念欲想，心净如佛。唯除

fāngbiànjìàohuàzhòngshēng ér bù shě yú yī qiè zhì xīn fó zǐ pú
方便教化众生，而不舍于一切智心。佛子！菩
sà bù yǐ yù yīn yuán gù nǎo yī zhòngshēng nìngshěshēnmìng ér zhōng
萨不以欲因缘故恼一众生，宁舍身命，而终
bú zuò nǎo zhòngshēng shì pú sà zì dé jiàn fó yǐ lái wèi céng xīn
不作恼众生事。菩萨自得见佛已来，未曾心
shēng yī niàn yù xiǎng hé kuàng cóng shì ruò huò cóng shì wú yǒu shì
生一念欲想；何况从事，若或从事，无有是
chù ěr shí pú sà dàn zuò shì niàn yī qiè zhòngshēng yú cháng
处！尔时，菩萨但作是念：‘一切众生，于长
yè zhōng xiǎng niàn wǔ yù qù xiàng wǔ yù tān zhuó wǔ yù qí
夜中，想念五欲，趣向五欲，贪著五欲；其
xīn jué dìng dān rǎn chén nì suí qí liú zhuǎn bù dé zì zài wǒ jīn
心决定耽染沈溺，随其流转，不得自在。我今
yīng dāng lìng cǐ zhū mó jí zhū tiān nǚ yī qiè zhòngshēng zhù wú shàng jiè
应当令此诸魔及诸天女，一切众生住无上戒；
zhù jìng jiè yǐ yú yī qiè zhì xīn wú tuì zhuǎn dé ā nòu duō luó
住净戒已，于一切智，心无退转，得阿耨多罗
sān miào sān pú tí nǎi zhì rù yú wú yú niè pán hé yǐ gù cǐ shì
三藐三菩提，乃至入于无余涅槃。何以故？此是
wǒ děng suǒ yīng zuò yè yīng suí zhū fó rú shì xiū xué zuò shì xué yǐ
我等所应作业，应随诸佛如是修学。作是学已，
lí zhū è xíng jì wǒ wú zhī yǐ zhì rù yú yī qiè fó fǎ wèi
离诸恶行、计我、无知，以智入于一切佛法，为
zhòngshēng shuō lìng chú diān dǎo rán zhī bù lí zhòngshēng yǒu diān dǎo
众生说，令除颠倒。然知不离众生有颠倒，
bù lí diān dǎo yǒu zhòngshēng bù yú diān dǎo nèi yǒu zhòngshēng bù
不离颠倒有众生；不于颠倒内有众生，不
yú zhòngshēng nèi yǒu diān dǎo yì fēi diān dǎo shì zhòngshēng yì fēi
于众生内有颠倒；亦非颠倒是众生，亦非
zhòngshēng shì diān dǎo diān dǎo fēi nèi fǎ diān dǎo fēi wài fǎ zhòng
众生是颠倒；颠倒非内法，颠倒非外法；众
shēng fēi nèi fǎ zhòngshēng fēi wài fǎ yī qiè zhū fǎ xū wàng bù shí
生非内法，众生非外法。一切诸法虚妄不实，
sù qǐ sù miè wú yǒu jiān gù rú mèng rú yǐng rú huàn rú huà kuáng
速起速灭无有坚固，如梦如影，如幻如化，诳
huò yú fū rú shì jiě zhě jí néng jué liǎo yī qiè zhū xíng tōng dá shēng
惑愚夫。如是解者，即能觉了一切诸行，通达生

sǐ jí yǔ niè pán zhèng fó pú tí zì dé dù lìng tā dé dù
死及与涅槃，证佛菩提；自得度，令他得度；
zì jiě tuō lìng tā jiě tuō zì tiáo fú lìng tā tiáo fú zì jì jìng
自解脱，令他解脱；自调伏，令他调伏；自寂静，
lìng tā jì jìng zì ān wǎn lìng tā ān wǎn zì lí gòu lìng tā lí
令他寂静；自安隐，令他安隐；自离垢，令他离
gòu zì qīng jìng lìng tā qīng jìng zì niè pán lìng tā niè pán zì
垢；自清净，令他清净；自涅槃，令他涅槃；自
kuài lè lìng tā kuài lè fó zǐ cǐ pú sà fù zuò shì niàn
快乐，令他快乐。’佛子！此菩萨复作是念：

wǒ dāng suí shùn yī qiè rú lái lí yī qiè shì jiān xíng jù yī qiè zhū
‘我当随顺一切如来，离一切世间行，具一切诸
fó fǎ zhù wú shàng píng děng chù dēng guān zhòng shēng míng dá jìng
佛法，住无上平等处，等观众生，明达境
jiè lí zhū guò shī duàn zhū fēn bié shě zhū zhí zhuó shàn qiǎo chū
界，离诸过失，断诸分别，舍诸执著，善巧出
lí xīn héng ān zhù wú shàng wú shuō wú yī wú dòng wú liàng
离，心恒安住无上、无说、无依、无动、无量、
wú biān wú jìn wú sè shèn shēn zhì huì fó zǐ shì míng pú
无边、无尽、无色甚深智慧。’佛子！是名菩
sà mó hē sà dì èr ráo yì xíng
萨摩诃萨第二饶益行。

fó zǐ hé děng wéi pú sà mó hē sà wú wéi nì xíng cǐ
“佛子！何等为菩萨摩诃萨无违逆行？此
pú sà cháng xiū rěn fǎ qiān xià gōng jìng bú zì hài bù tā hài
菩萨常修忍法，谦下恭敬；不自害，不他害，
bù liǎng hài bú zì qǔ bù tā qǔ bù liǎng qǔ bú zì zhuó
不两害；不自取，不他取，不两取；不自著，
bù tā zhuó bù liǎng zhuó yì bù tān qiú míng wén lì yǎng dàn zuò shì
不他著，不两著；亦不贪求名闻利养，但作是
niàn wǒ dāng cháng wèi zhòng shēng shuō fǎ lìng lí yī qiè è duàn
念：‘我当常为众生说法，令离一切恶，断
tān chēn chī jiāo màn fù cáng qiān jí chǎn kuáng lìng
贪、瞋、痴、憍慢、覆藏、悭嫉、谄逛，令
héng ān zhù rěn rǔ róu hé fó zǐ pú sà chéng jiù rú shì rěn fǎ
恒安住忍辱柔和。’佛子！菩萨成就如是忍法。
jiǎ shǐ yǒu bǎi qiān yì nà yóu tā ā sēng qí zhòng shēng lái zhì qí suǒ
假使有百千亿那由他阿僧祇众生来至其所，

yī yī zhòngshēnghuàzuò bǎiqiān yì nà yóu tā ā sēng qí kǒu yī yī
一一众生化作百千亿那由他阿僧祇口，一一

kǒuchū bǎiqiān yì nà yóu tā ā sēng qí yǔ suǒwèi bù kě xǐ yǔ
口出百千亿那由他阿僧祇语，所谓：不可喜语、

fēi shàn fǎ yǔ bú yuè yì yǔ bù kě ài yǔ fēi rén xián yǔ fēi
非善法语、不悦意语、不可爱语、非仁贤语、非

shèng zhì yǔ fēi shèng xiāng yīng yǔ fēi shèng qīn jìn yǔ shēn kě yàn
圣智语、非圣相应语、非圣亲近语、深可厌

wù yǔ bù kān tīng wén yǔ yǐ shì yán cí huǐ rǔ pú sà yòu cǐ
恶语、不堪听闻语，以是言词¹⁹毁辱菩萨。又此

zhòngshēng yī yī gè yǒu bǎiqiān yì nà yóu tā ā sēng qí shǒu yī yī
众生一一各有百千亿那由他阿僧祇手，一一

shǒu gè zhí bǎiqiān yì nà yóu tā ā sēng qí qì zhàng bī hài pú sà
手各执百千亿那由他阿僧祇器仗逼害菩萨。

rú shì jīng yú ā sēng qí jié céng wú xiū xī pú sà zāo cǐ jí dà
如是经于阿僧祇劫，曾无休息。菩萨遭此极大

chǔ dú shēn máo jiē shù mìng jiāng yù duàn zuò shì niàn yán wǒ
楚毒，身毛皆竖，命将欲断，作是念言：‘我

yīn shì kǔ xīn ruò dòng luàn zé zì bù tiáo fú zì bù shǒu hù
因是苦，心若动乱，则自不调伏、自不守护、

zì bù míng liǎo zì bù xiū xí zì bú zhèng dìng zì bú jì jìng
自不明了、自不修习、自不正定、自不寂静、

zì bú ài xī zì shēng zhí zhuó hé néng lìng tā xīn dé qīng jìng
自不爱惜、自生执著，何能令他心得清净？’

pú sà ěr shí fù zuò shì niàn wǒ cóng wú shǐ jié zhù yú shēng sǐ
菩萨尔时复作是念：‘我从无始劫住于生死

shòu zhū kǔ nǎo rú shì sī wéi chóng zì quàn lì lìng xīn qīng jìng
受诸苦恼。’如是思惟，重自劝励，令心清净，

ér dé huān xǐ shàn zì tiáo shè zì néng ān zhù yú fó fǎ zhōng yì
而得欢喜。善自调摄，自能安住于佛法中，亦

lìng zhòngshēng tóng dé cǐ fǎ fù gèng sī wéi cǐ shēn kōng jì
令众生同得此法。复更思惟：‘此身空寂，

wú wǒ wǒ suǒ wú yǒu zhēn shí xìng kōng wú èr ruò kǔ ruò lè
无我、我所，无有真实，性空无二；若苦若乐，

jiē wú suǒ yǒu zhū fǎ kōng gù wǒ dāng jiě liǎo guǎng wèi rén shuō
皆无所有，诸法空故。我当解了，广为人说，

¹⁹ 大正藏：辞

lìng zhū zhòng shēng miè chú cǐ jiàn shì gù wǒ jīn suī zāo kǔ dú yīng
令诸众 生灭除此见。是故，我今虽遭苦毒，应
dāng rěn shòu wèi cí niàn zhòng shēng gù ráo yì zhòng shēng gù ān
当忍受；为慈念众 生故，饶益众 生故，安
lè zhòng shēng gù lián mǐn zhòng shēng gù shè shòu zhòng shēng gù bù
乐众 生故，怜愍众 生故，摄受众 生故，不
shě zhòng shēng gù zì dé jué wù gù lìng tā jué wù gù xīn bú tuì
舍众 生故，自得觉悟故，令他觉悟故，心不退
zhuǎn gù qù xiàng fó dào gù shì míng pú sà mó hē sà dì sān wú
转故，趣向佛道故。’ 是名菩萨摩诃萨第三无
wéi nì xíng
违逆行。

fó zǐ hé děng wéi pú sà mó hē sà wú qū náo xíng cǐ
“佛子！何等为菩萨摩诃萨无屈挠行？此

pú sà xiū zhū jīng jìn suǒ wèi dì yī jīng jìn dà jīng jìn shèng jīng
菩萨修诸精进，所谓：第一精进、大精进、胜精
jìn shū shèng jīng jìn zuì shèng jīng jìn zuì miào jīng jìn shàng jīng
进、殊胜精进、最胜精进、最妙精进、上精
jìn wú shàng jīng jìn wú děng jīng jìn pǔ biàn jīng jìn xìng wú sān
进、无上精进、无等精进、普遍精进。性无三
dú xìng wú jiāo màn xìng bú fù cáng xìng bù qiān jí xìng wú chǎn
毒、性无憍慢、性不覆藏、性不悭嫉、性无谄
kuáng xìng zì cán kuì zhōng bú wèi nǎo yī zhòng shēng gù ér xíng jīng jìn
诳、性自惭愧，终不为恼一 众 生故而行精进，
dàn wèi duàn yī qiè fán nǎo gù ér xíng jīng jìn dàn wèi bá yī qiè huò běn
但为断一切烦恼故而行精进，但为拔一切惑本
gù ér xíng jīng jìn dàn wèi chú yī qiè xí qì gù ér xíng jīng jìn dàn wèi
故而行精进，但为除一切习气故而行精进，但为
zhī yī qiè zhòng shēng jiè gù ér xíng jīng jìn dàn wèi zhī yī qiè zhòng
知一切众 生界故而行精进，但为知一切众
shēng sǐ cǐ shēng bǐ gù ér xíng jīng jìn dàn wèi zhī yī qiè zhòng shēng
生死此生彼故而行精进，但为知一切众 生
fán nǎo gù ér xíng jīng jìn dàn wèi zhī yī qiè zhòng shēng xīn yào gù ér
烦恼故而行精进，但为知一切众 生心乐故而
xíng jīng jìn dàn wèi zhī yī qiè zhòng shēng jìng jiè gù ér xíng jīng jìn dàn
行精进，但为知一切众 生境界故而行精进，但
wèi zhī yī qiè zhòng shēng zhū gēn shèng liè gù ér xíng jīng jìn dàn wèi zhī
为知一切众 生诸根胜劣故而行精进，但为知

yī qiè zhòngshēng xīn xíng gù ér xíng jīng jìn dàn wèi zhī yī qiè fǎ jiè
一切众 生 心行故而行精进， 但为知一切法界
gù ér xíng jīng jìn dàn wèi zhī yī qiè fó fǎ gēnběnxìng gù ér xíng jīng
故而行精进， 但为知一切佛法根本性故而行精
jìn dàn wèi zhī yī qiè fó fǎ píngděngxìng gù ér xíng jīng jìn dàn wèi
进， 但为知一切佛法平 等 性故而行精进， 但为
zhī sān shì píngděngxìng gù ér xíng jīng jìn dàn wèi dé yī qiè fó fǎ zhì
知三世平 等 性故而行精进， 但为得一切佛法智
guāngmíng gù ér xíng jīng jìn dàn wèi zhèng yī qiè fó fǎ zhì gù ér xíng
光 明故而行精进， 但为 证 一切佛法智故而行
jīng jìn dàn wèi zhī yī qiè fó fǎ yī shí xiàng gù ér xíng jīng jìn dàn wèi
精进， 但为知一切佛法一实相故而行精进， 但为
zhī yī qiè fó fǎ wú biān jì gù ér xíng jīng jìn dàn wèi dé yī qiè fó
知一切佛法无边际故而行精进， 但为得一切佛
fǎ guǎng dà jué dìng shàn qiǎo zhì gù ér xíng jīng jìn dàn wèi dé fēn bié
法 广 大决定善 巧智故而行精进， 但为得分别
yǎnshuō yī qiè fó fǎ jù yì zhì gù ér xíng jīng jìn fó zǐ pú sà
演说一切佛法句义智故而行精进。 佛子！ 菩萨
mó hē sà chéng jiù rú shì jīng jìn xíng yǐ shè yǒu rén yán rǔ pō
摩诃萨 成 就如是精进行已， 设有人言： ‘汝颇
néng wèi wú shù shì jiè suǒ yǒu zhòngshēng yī yī yī zhòngshēng gù yú
能为无数世界所有众 生， 以一一众 生故， 于
ā bí dì yù jīng wú shù jié bèi shòu zhòng kǔ lìng bǐ zhòngshēng
阿鼻地狱， 经无数劫， 备受众 苦。 令彼众 生
yī yī dé zhí wú shù zhū fó chū xīng yú shì yǐ jiàn fó gù jù shòu
一一得值无数诸佛出兴于世， 以见佛故， 具受
zhòng lè nǎi zhì rù yú wú yú niè pán rǔ nǎi dāng chéng ā nòu duō
众 乐， 乃至入于无余涅槃， 汝乃当 成阿耨多
luó sān miǎo sān pú tí néng ěr fǒu yé dá yán wǒ néng
罗三藐三菩提。 能尔？ 不耶？ ’ 答言： ‘我能。 ’
shè fù yǒu rén zuò rú shì yán yǒu wú liàng ā sēng qí dà hǎi rǔ
设复有人作如是言： ‘有无量阿僧祇大海， 汝
dāng yǐ yī máo duān dī zhī lìng jìn yǒu wú liàng ā sēng qí shì jiè jìn
当以一毛 端滴之令尽； 有无量阿僧祇世界， 尽
mǒ wéi chén bǐ dī jí chén yī yī shǔ zhī xī zhī qí shù wèi
抹为尘。 彼滴及尘， 一一数之， 悉知其数。 为
zhòngshēng gù jīng ěr xǔ jié yú niàn niàn zhōngshòu kǔ bú duàn
众 生故， 经尔许劫， 于念念 中受苦不断。 ’

pú sà bù yǐ wén cǐ yǔ gù ér shēng yī niàn huǐ hèn zhī xīn dàn gèng
菩萨不以闻此语故而生一念悔恨之心，但更

zēng shàng huān xǐ yǒng yuè shēn zì qìng xìng dé dà shàn lì yǐ wǒ
增上欢喜踊跃，深自庆幸得大善利：‘以我

lì gù lìng bǐ zhòng shēng yǒng tuō zhū kǔ pú sà yǐ cǐ suǒ xíng fāng
力故，令彼众生永脱诸苦。’菩萨以此所行方

biàn yú yī qiè shì jiè zhōng lìng yī qiè zhòng shēng nǎi zhì jiū jìng wú
便，于一切世界中，令一切众生乃至究竟无

yú niè pán shì míng pú sà mó hē sà dì sì wú qū náoxíng
余涅槃。是名菩萨摩诃萨第四无屈挠行。

fó zǐ hé děng wéi pú sà mó hē sà lí chī luàn xíng cǐ
“佛子！何等为菩萨摩诃萨离痴乱行？此

pú sà chéng jiù zhèng niàn xīn wú sǎn luàn jiān gù bú dòng zuì shàng
菩萨成就正念，心无散乱，坚固不动，最上

qīng jìng guǎng dà wú liàng wú yǒu mí huò yǐ shì zhèng niàn gù
清净，广大无量，无有迷惑。以是正念故，

shàn jiě shì jiān yī qiè yǔ yán néng chí chū shì zhū fǎ yán shuō suǒ wèi
善解世间一切语言，能持出世诸法言说。所谓：

néng chí sè fǎ fēi sè fǎ yán shuō néng chí jiàn lì sè zì xìng yán shuō
能持色法非色法言说，能持建立色自性言说，

nǎi zhì néng chí jiàn lì shòu xiǎng xíng shí zì xìng yán shuō xīn wú
乃至能持建立受、想、行、识自性言说，心无

chī luàn yú shì jiān zhōng sǐ cǐ shēng bǐ xīn wú chī luàn rù tāi
痴乱。于世间中，死此生彼，心无痴乱；入胎

chū tāi xīn wú chī luàn fā pú tí yì xīn wú chī luàn shì shàn zhī
出胎，心无痴乱；发菩提意，心无痴乱；事善知

shí xīn wú chī luàn qín xiū fó fǎ xīn wú chī luàn jué zhī mó shì
识，心无痴乱；勤修佛法，心无痴乱；觉知魔事，

xīn wú chī luàn lí zhū mó yè xīn wú chī luàn yú bù kě shuō jié
心无痴乱；离诸魔业，心无痴乱；于不可说劫，

xiū pú sà xíng xīn wú chī luàn cǐ pú sà chéng jiù rú shì wú liàng zhèng
修菩萨行，心无痴乱。此菩萨成就如是无量正

niàn yú wú liàng ā sēng qí jié zhōng cóng zhū fó pú sà shàn
念，于无量阿僧祇劫中，从诸佛、菩萨、善

zhī shí suǒ tīng wén zhèng fǎ suǒ wèi shèn shēn fǎ guǎng dà fǎ
知识所，听闻正法。所谓：甚深法、广大法、

zhuāng yán fǎ zhǒng zhǒng zhuāng yán fǎ yǎn shuō zhǒng zhǒng míng jù
庄严法、种种庄严法、演说种种名句

wénshēn fǎ pú sà zhuāngyán fǎ fó shén lì guāngmíng wú shàng fǎ
文身法 菩萨 庄严法 佛神力 光明无上法
zhèng xī wàngjué dìng jiě qīngjìng fǎ bù zhuó yī qiè shì jiān fǎ fēn bié
正 希望 决定 解 清净法 不著 一切 世间法 分别
yī qiè shì jiān fǎ shènguǎng dà fǎ lí chī yì zhàoliǎo yī qiè zhòng
一切 世间法、甚 广大法、离痴翳 照了 一切 众
shēng fǎ yī qiè shì jiāngòng fǎ bú gòng fǎ pú sà zhì wú shàng fǎ
生法 一切 世间 共法 不共法 菩萨 智 无上法、
yī qiè zhì zì zài fǎ pú sà tīngwén rú shì fǎ yǐ jīng ā sēng qí jié
一切 智 自在法。 菩萨 听闻 如是 法 已， 经 阿 僧 祇 劫，
bú wàng bù shī xīn cháng yì niàn wú yǒujiànduàn hé yǐ gù
不 忘 不 失， 心 常 忆 念， 无 有 间 断。 何 以 故？
pú sà mó hē sà yú wú liàng jié xiū zhū xíng shí zhōng bù nǎo luàn yī
菩 萨 摩 诃 萨 于 无 量 劫 修 诸 行 时， 终 不 恼 乱 一
zhòngshēng lìng shī zhèngniàn bú huàizhèng fǎ bú duànshàngēn
众 生， 令 失 正 念； 不 坏 正 法， 不 断 善 根，
xīn chángzēngzhǎngguǎng dà zhì gù fù cì cǐ pú sà mó hē sà
心 常 增 长 广 大 智 故。 复 次， 此 菩 萨 摩 诃 萨，
zhǒngzhǒng yīn shēng bù néng huò luàn suǒ wèi gāo dà shēng cū zhuó
种 种 音 声 不 能 惑 乱。 所 谓： 高 大 声、 粗 浊
shēng jí lìng rén kǒng bù shēng yuè yì shēng bú yuè yì shēng xuān
声、 极 令 人 恐 怖 声、 悦 意 声、 不 悦 意 声、 諠
luàn ěr shí shēng jǔ huài liù gēn shēng cǐ pú sà wén rú shì děng wú
乱 耳 识 声、 沮 坏 六 根 声。 此 菩 萨 闻 如 是 等 无
liàng wú shù hǎo è yīn shēng jiǎ shǐ chōngmǎn ā sēng qí shì jiè wèi
量 无 数 好 恶 音 声， 假 使 充 满 阿 僧 祇 世 界， 未
céng yī niàn xīn yǒu sǎn luàn suǒ wèi zhèngniàn bú luàn jìng jiè bú luàn
曾 一 念 心 有 散 乱。 所 谓： 正 念 不 乱、 境 界 不 乱、
sān mèi bú luàn rù shēnshēn fǎ bú luàn xíng pú tí xíng bú luàn fā
三 昧 不 乱、 入 甚 深 法 不 乱、 行 菩 提 行 不 乱、 发
pú tí xīn bú luàn yì niàn zhū fó bú luàn guān zhēn shí fǎ bú luàn
菩 提 心 不 乱、 忆 念 诸 佛 不 乱、 观 真 实 法 不 乱、
huàzhòngshēng zhì bú luàn jìngzhòngshēng zhì bú luàn jué liǎoshēnshēn
化 众 生 智 不 乱、 净 众 生 智 不 乱、 决 了 甚 深
yì bú luàn bú zuò è yè gù wú è yè zhàng bù qǐ fán nǎo gù
义 不 乱。 不 作 恶 业 故， 无 恶 业 障； 不 起 烦 恼 故，
wú fán nǎo zhàng bù qīngmàn fǎ gù wú yǒu fǎ zhàng bù fěi bàng
无 烦 恼 障； 不 轻 慢 法 故， 无 有 法 障； 不 诽 谤

zhèng fǎ gù wú yǒubào zhàng fó zǐ rú shàng suǒ shuō rú shì děng
正法故，无有报障。佛子！如上所说如是等
shēng yī yī chōng mǎn ā sēng qí shì jiè yú wú liàng wú shù jié wèi
声，一一充满阿僧祇世界，于无量无数劫未
céng duàn jué xī néng huài luàn zhòng shēng shēn xīn yī qiè zhū gēn ér
曾断绝，悉能坏乱众生身心一切诸根，而
bù néng huài cǐ pú sà xīn pú sà rù sān mèi zhōng zhù yú shèng fǎ
不能坏此菩萨心。菩萨入三昧中，住于圣法，
sī wéi guān chá yī qiè yīn shēng shàn zhī yīn shēng shēng zhù miè xiàng
思惟观察一切音声，善知音声生、住、灭相，
shàn zhī yīn shēng shēng zhù miè xìng rú shì wén yǐ bù shēng yú
善知音声生、住、灭性。如是闻已，不生于
fān bù qǐ yú chēn bù shī yú niàn shàn qǔ qí xiàng ér bù rǎn zhuó
贪，不起于瞋，不失于念，善取其相而不染著；
zhī yī qiè shēng jiē wú suǒ yǒu shí bù kě dé wú yǒu zuò zhě yì wú
知一切声皆无所有，实不可得，无有作者，亦无
běn jì yǔ fǎ jiè děng wú yǒu chā bié pú sà rú shì chéng jiù jì
本际，与法界等，无有差别。菩萨如是成就寂
jìng shēn yǔ yì xíng zhì yī qiè zhì yǒng bú tuì zhuǎn shàn rù
静身、语、意行，至一切智，永不退转；善入
yī qiè zhū chán dìng mén zhī zhū sān mèi tóng yī tǐ xìng liǎo yī qiè fǎ
一切诸禅定门，知诸三昧同一性，了一切法
wú yǒu biān jì dé yī qiè fǎ zhēn shí zhì huì dé lí yīn shēng shēn shēn
无有边际，得一切法真实智慧，得离音声甚深
sān mèi dé ā sēng qí zhū sān mèi mén zēng zhǎng wú liàng guǎng dà bēi
三昧，得阿僧祇诸三昧门，增长无量广大悲
xīn shì shí pú sà yú yī niàn zhōng dé wú shù bǎi qiān sān mèi
心。是时，菩萨于一念中，得无数百千三昧，
wén rú shì shēng xīn bú huò luàn lìng qí sān mèi jiàn gèng zēng guǎng
闻如是声，心不惑乱，令其三昧，渐更增广。
zuò rú shì niàn wǒ dāng lìng yī qiè zhòng shēng ān zhù wú shàng qīng
作如是念：‘我当令一切众生安住无上清
jìng niàn zhōng yú yī qiè zhì dé bú tuì zhuǎn jiū jìng chéng jiù wú yú
净念中，于一切智得不退转，究竟成就无余
niè pán shì míng pú sà mó hē sà dì wǔ lí chí luàn xíng
涅槃。’是名菩萨摩诃萨第五离痴乱行。

fó zǐ hé děng wéi pú sà mó hē sà shàn xiàn xíng cǐ
“佛子！何等为菩萨摩诃萨善现行？此

pú sà shēn yè qīngjìng yǔ yè qīngjìng yì yè qīngjìng zhù wú suǒ dé
菩萨身业清净 语业清净 意业清净，住无所得

shì wú suǒ dé shēn yǔ yì yè néng zhī sān yè jiē wú suǒ yǒu wú xū
示无所得身语意业，能知三业皆无所有、无虚

wàngù wú yǒu xì fù fán suǒ shì xiàn wú xìng wú yī zhù rú shí
妄故，无有系缚；凡所示现，无性无依；住如实

xīn zhī wú liàng xīn zì xìng zhī yī qiè fǎ zì xìng wú dé wú xiàng
心，知无量心自性，知一切法自性，无得无相，

shēnshēnnán rù zhù yú zhèng wèi zhēn rú fǎ xìng fāngbiàn chū shēng ér
甚深难入；住于正位真如法性，方便出生而

wú yè bào bù shēng bú miè zhù niè pán jiè zhù jì jìng xìng zhù
无业报；不生不灭，住涅槃界，住寂静性；住

yú zhēn shí wú xìng zhī xìng yán yǔ dào duàn chāozhū shì jiān wú yǒu
于真实无性之性，言语道断，超诸世间，无有

suǒ yī rù lí fēn bié wú fù zhuó fǎ rù zuì shèng zhì zhēn shí zhī fǎ
所依；入离分别无缚著法，入最胜智真实之法，

rù fēi zhū shì jiān suǒ néng liǎo zhī chū shì jiān fǎ cǐ shì pú sà shàn qiǎo
入非诸世间所能了知出世间法。此是菩萨善巧

fāngbiàn shì xiàn shēng xiàng fó zǐ cǐ pú sà zuò rú shì niàn
方便，示现生相。佛子！此菩萨作如是念：

yī qiè zhòng shēng wú xìng wéi xìng yī qiè zhū fǎ wú wéi wéi xìng
‘一切众生，无性为性；一切诸法，无为为性；

yī qiè guó tǔ wú xiàng wéi xiàng yī qiè sān shì wéi yǒu yán shuō
一切国土，无相为相。一切三世，唯有言说；

yī qiè yán shuō yú zhū fǎ zhōng wú yǒu yī chù yī qiè zhū fǎ
一切言说，于诸法中，无有依处；一切诸法，

yú yán shuō zhōng yì wú yī chù pú sà rú shì jiě yī qiè fǎ jiē
于言说中，亦无依处。’菩萨如是解一切法皆

xī shēn shēn yī qiè shì jiān jiē xī jì jìng yī qiè fó fǎ wú suǒ zēng
悉甚深，一切世间皆悉寂静，一切佛法无所增

yì fó fǎ bú yì shì jiān fǎ shì jiān fǎ bú yì fó fǎ fó fǎ
益。佛法不异世间法，世间法不异佛法；佛法、

shì jiān fǎ wú yǒu zá luàn yì wú chā bié liǎo zhī fǎ jiè tǐ xìng píng
世间法，无有杂乱，亦无差别。了知法界体性平

děng pǔ rù sān shì yǒng bù shě lí dà pú tí xīn héng bú tuì zhuǎn
等，普入三世，永不舍离大菩提心，恒不退转

huà zhòng shēng xīn zhuǎng èng zēng zhǎng dà cí bēi xīn yǔ yī qiè zhòng
化众生心，转更增长大慈悲心，与一切众

shēngzuòsuǒ yī chù pú sà ěr shí fù zuò shì niàn wǒ bù chéngshú
生作所依处。菩萨尔时复作是念：‘我不成熟
zhòngshēng shéidāngchéngshú wǒ bù tiáo fú zhòngshēng shéidāng
众生，谁当成熟？我不调伏众生，谁当
tiáo fú wǒ bù jiàohuàzhòngshēng shéidāngjiàohuà wǒ bù jué wù
调伏？我不教化众生，谁当教化？我不觉悟
zhòngshēng shéidāng jué wù wǒ bù qīng jìng zhòngshēng shéidāng qīng
众生，谁当觉悟？我不清净众生，谁当清
jìng cǐ wǒ suǒ yí wǒ suǒ yīng zuò fù zuò shì niàn ruò wǒ
净？此我所宜、我所应作。’复作是念：‘若我
zì jiě cǐ shènshēn fǎ wéi wǒ yī rén yú ā nòuduō luó sānmiǎosān pú
自解此甚深法，唯我一人于阿耨多罗三藐三菩
tí dú dé jiě tuō ér zhū zhòngshēng máng míng wú mù rù dà xiǎn dào
提独得解脱；而诸众生盲冥无目，入大险道，
wéi zhū fán nǎo zhī suǒ chán fù rú zhòng bìng rén héng shòu kǔ tòng chǔ
为诸烦恼之所缠缚。如重病人恒受苦痛，处
tān ài yù bù néng zì chū bù lí dì yù è guǐ chùshēng yán
贪爱狱不能自出，不离地狱、饿鬼、畜生、阎
luó wáng jiè bù néng miè kǔ bù shě è yè cháng chǔ chī àn bú
罗王界，不能灭苦，不舍恶业，常处痴闇，不
jiàn zhēn shí lún huí shēng sǐ wú dé chū lí zhù yú bā nǎn zhòng
见真实，轮回生死，无得出离，住于八难，众
gòu suǒ zhuó zhǒng zhǒng fán nǎo fù zhàng qí xīn xié jiàn suǒ mí bù
垢所著，种种烦恼覆障其心，邪见所迷，不
xíng zhèng dào pú sà rú shì guān zhū zhòngshēng zuò shì niàn yán
行正道。’菩萨如是观诸众生，作是念言：

ruò cǐ zhòngshēng wèi chéngshú wèi tiáo fú shě ér qǔ zhèng ā nòu
‘若此众生未成熟、未调伏，舍而取证阿耨
duō luó sānmiǎosān pú tí shì suǒ bù yīng wǒ dāng xiān huà zhòngshēng
多罗三藐三菩提，是所不应。我当先化众生，
yú bù kě shuō bù kě shuō jié xíng pú sà xíng wèi chéngshú zhě xiān lìng
于不可说不可说劫行菩萨行；未成熟者，先令
chéngshú wèi tiáo fú zhě xiān lìng tiáo fú shì pú sà zhù cǐ xíng
成熟；未调伏者，先令调伏。’是菩萨住此行
shí zhū tiān mó fàn shā mén pó luó mén yī qiè shì jiān qián
时，诸天、魔、梵、沙门、婆罗门，一切世间乾
tà pó ā xiū luó děng ruò yǒu dé jiàn zàn tóng zhù zhǐ gōng jìng
闍婆、阿修罗等，若有得见，暂同住止，恭敬

zūnzhòng chéngshì gòngyǎng jí zàn ěr wén yī jīng xīn zhě rú
 尊重，承事供养，及暂耳闻，一经心者；如
 shì suǒ zuò xī bù tángjuān bì dìngdāngchéng ā nòuduō luó sānmiǎo
 是所作，悉不唐捐，必定当成阿耨多罗三藐
 sān pú tí shì míng pú sà mó hē sà dì liù shànxiànxíng
 三菩提。是名菩萨摩诃萨第六善现行。

大方广佛华严经卷第十九

bǔ quēzhēnyán
 补阙真言

(三遍)

ná mó sānmǎnduō mò tuónán ā bō là dì hē duōzhé zhé nà
 南无三满哆.没驮喃.阿钵啰帝.喝多折.折捺
 mí ǎn jī mí jī mí dá tǎ gě tǎ nán mò wǎ shān dìng bō là dì
 弥.唵.鸡弥鸡弥.怛塔葛塔喃.末瓦山.叮钵啰帝.
 wū dá mó dá mó dá tǎ gě tǎ nán mò wǎ hòng pō suō hē
 乌怛摩怛摩.怛塔葛塔喃.末瓦哄.娑莎诃.

jǔ zàn
 举赞

bō téng xíng hǎi yún bù cí mén yè mó tiānshàng zhòng yún zhēn
 波腾行海.云布慈门.夜摩天上众云臻.
 wéi rào fǎ wáng zūn huá yǔ bīn fēn yí huì yǎnrán cún
 围绕法王尊.华雨缤纷.一会俨朕存.

jǔ zì mǔ zàn
 举字母赞

(一遍)

huāyán zì mǔ zhòng yì qīn xuān shàn cái tóng zǐ dé zhēn chuán
 华严字母.众艺亲宣.善财童子得真传.
 mì mì yì yōu xuán gōng dé wú biān chàng sòng lì rén tiān
 秘密义幽玄.功德无边.唱诵利人天.

huāyán zì mǔ

华严字母

(一遍)

也 陽 蠅 容 余 遙 哇 移 寅 延 淫 鹽 由 也

瑟 二 尸 尸 書 書 尸 師 尸 尸 師 尸 師 師 瑟

吒 合 〇 張 徵 中 朱 朝 裡 知 珍 德 砧 砧 轉 吒

迦 〇 岡 拒 公 孤 高 該 雞 斤 干 金 甘 鈎 迦

時 普 願 法 界 眾 生 入 般 若 波 羅 蜜 門

四 十 二 字 妙 陀 羅 字 字 包 含 義 理 多

婆 功 德 大 法 界 沐 恩 波

四 生 九 有 同 登 華 藏 玄 門 八 難 三 塗 共 入 毗 盧 性 海

南 無 華 嚴 海 會 佛 菩 薩 三 稱

也 瑟 吒 迦

梵 韻 滿 娑

唱

迦 吒 瑟 也

字

13. 也 陽 蠅 容 余 遙 哇 移 寅 延 淫 鹽 由 也

唱 也 字 時 普 願 法 界 眾 生 入 般 若 波 羅 蜜

門

shezhao shi zhang shi zheng shuzhong shu zhu shi
14. 瑟吒 (二合) 尸張 . 尸徵 . 書中 . 書朱 . 尸

zhao shi zhai shi zhi shi zhin shi zhan shi zhin shi zhan shi zhou she
朝 . 師裡 . 尸知 . 尸珍 . 師徧 . 尸砧 . 師訖 . 師轉 . 瑟

zhao chàng shezhao zì shí pǔ yuàn fǎ jiè zhòngshēng rù bō rě
吒 唱 瑟吒 字时 . 普愿法界众 生 . 入般若

bō luó mì mén
波罗蜜门 .

gao ganggengong gu gao gai gi gin gan gin gangou gao
15. 迦 岡 拈 公 孤 高 該 雞 斤 干 金 甘 鈎 迦

chàng gao zì shí pǔ yuàn fǎ jiè zhòngshēng rù bō rě bō luó mì
唱 迦 字时 . 普愿法界众 生 . 入般若波罗蜜

mén
门 .

sì shí èr zì miào tuó luó zì zì bāohán yì lǐ duō yao she
四十二字 妙陀罗 . 字字包含义理多 . 也 . 瑟

zhao gao fàn yùn mǎn suō pó gōng dé dà fǎ jiè mù ēn bō
吒 . 迦 . 梵韵满娑婆 . 功德大 . 法界沐恩波 .

sì shēng jiǔ yǒu tóng dēng huā zàng xuán mén bā nǎn sān tú
四生九有 . 同登华藏玄门 . 八难三途 .

gòng rù pí lú xìng hǎi
共入毗卢性海 .

ná mó huā yán hǎi huì fó pú sà
南无华严海会佛菩萨 (合掌三称)

huí xiàng jì
回向偈

(一遍)

yuàn yǐ cǐ gōng dé pǔ jí yú yī qiè
愿以此功德 普及于一切

wǒ děng yǔ zhòngshēng jiē gòng chéng fó dào
我等与众 生 皆共成佛道

dà fāngguǎng fó huā yán jīng juàn dì èr shí
大方广佛华严经卷第二十

táng yú tiánguósānzàngshāmén shí chānántuó yì
唐于阗国三藏沙门实叉难陀译

shí xíng pǐn dì èr shí yī zhī èr
十行品第二十一之二

fó zǐ hé děngwéi pú sà mó hē sà wú zhuó xíng fó zǐ
“佛子！何等为菩萨摩诃萨无著行？佛子！

cǐ pú sà yǐ wú zhuó xīn yú niànniànzhōng néng rù ā sēng qí shì jiè
此菩萨以无著心，于念念中，能入阿僧祇世界，

yán jìng ā sēng qí shì jiè yú zhū shì jiè xīn wú suǒ zhuó wǎng yì
严净阿僧祇世界。于诸世界，心无所著，往诣

ā sēng qí zhū rú lái suǒ gōng jìng lǐ bài chéng shì gòng yǎng yǐ
阿僧祇诸如来所，恭敬礼拜，承事供养。以

ā sēng qí huā ā sēng qí xiāng ā sēng qí mán ā sēng qí tú xiāng
阿僧祇华、阿僧祇香、阿僧祇鬘，阿僧祇涂香、

mò xiāng yī fú zhēn bǎo chuáng fān miào gài zhū zhuāng yán
末香、衣服、珍宝、幢幡、妙盖，诸庄严

jù gè ā sēng qí yǐ yòng gòng yǎng rú shì gòng yǎng wèi jiū jìng wú
具各阿僧祇以用供养；如是供养，为究竟无

zuò fǎ gù wèi zhù bù sī yì fǎ gù yú niànniànzhōng jiàn wú shù
作法故，为住不思議法故。于念念中，见无数

fó yú zhū fó suǒ xīn wú suǒ zhuó yú zhū fó chà yì wú suǒ zhuó
佛；于诸佛所，心无所著；于诸佛刹，亦无所著；

yú fó xiàng hǎo yì wú suǒ zhuó jiàn fó guāng míng tīng fó shuō fǎ
于佛相好，亦无所著；见佛光明，听佛说法，

yì wú suǒ zhuó yú shí fāng shì jiè jí fó pú sà suǒ yǒu zhòng huì
亦无所著；于十方世界，及佛菩萨所有众会，

yì wú suǒ zhuó tīng fó fǎ yǐ xīn shēng huān xǐ zhì lì guǎng dà
亦无所著；听佛法已，心生欢喜，志力广大，

néng shè néng xíng zhū pú sà xíng rán yú fó fǎ yì wú suǒ zhuó
能摄、能行诸菩萨行，然于佛法，亦无所著。

cǐ pú sà yú bù kě shuō jié jiàn bù kě shuō fó chū xīng yú shì yī yī
此菩萨于不可说劫，见不可说佛出兴于世，一一

fó suǒ chéng shì gòngyǎng jiē xī jìn yú bù kě shuō jié xīn wú yàn
佛所，承事供养，皆悉尽于不可说劫，心无厌
zú jiàn fó wén fǎ jí jiàn pú sà zhòng huì zhuāngyán jiē wú suǒ zhuó
足；见佛闻法，及见菩萨众会庄严，皆无所著；
jiàn bù jìng shì jiè yì wú zēng wù hé yǐ gù cǐ pú sà rú zhū fó
见不净世界，亦无憎恶。何以故？此菩萨如诸佛
fǎ ér guānchá gù zhū fó fǎ zhōng wú gòu wú jìng wú àn
法而观察故。诸佛法中，无垢、无净、无闇、
wú míng wú yì wú yī wú shí wú wàng wú ān wěn wú
无明，无异、无一，无实、无妄，无安隐、无
xiǎnnàn wú zhèngdào wú xié dào pú sà rú shì shēn rù fǎ jiè
险难，无正道、无邪道。菩萨如是深入法界，
jiàohuàzhòngshēng ér yú zhòngshēng bù shēng zhí zhuó shòu chí zhū fǎ
教化众生，而于众生不生执著；受持诸法，
ér yú zhū fǎ bù shēng zhí zhuó fā pú tí xīn zhù yú fó zhù ér
而于诸法不生执著；发菩提心，住于佛住，而
yú fó zhù bù shēng zhí zhuó suī yǒuyánshuō ér yú yánshuō xīn wú suǒ
于佛住不生执著；虽有言说，而于言说心无所
zhuó rù zhòngshēng qù yú zhòngshēng qù xīn wú suǒ zhuó liǎo zhī
著；入众生趣，于众生趣心无所著；了知
sānmèi néng rù néngzhù ér yú sānmèi xīn wú suǒ zhuó wǎng yì wú
三昧，能入能住，而于三昧心无所著；往诣无
liàngzhū fó guó tǔ ruò rù ruò jiàn ruò yú zhōngzhù ér yú fó
量诸佛国土，若入、若见、若于中住，而于佛
tǔ xīn wú suǒ zhuó shě qù zhī shí yì wú gù liàn pú sà mó hē sà yǐ
土心无所著，舍去之时亦无顾恋。菩萨摩诃萨以
néng rú shì wú suǒ zhuó gù yú fó fǎ zhōng xīn wú zhàng ài liǎo
能如是无所著故，于佛法中，心无障碍，了
fó pú tí zhèng fǎ pí ní zhù fó zhèngjiào xiū pú sà xíng zhù
佛菩提，证法毗尼，住佛正教，修菩萨行，住
pú sà xīn sī wéi pú sà jiě tuō zhī fǎ yú pú sà zhù chù xīn wú suǒ
菩萨心，思惟菩萨解脱之法，于菩萨住处心无所
rǎn yú pú sà suǒ xíng yì wú suǒ zhuó jìng pú sà dào shòu pú sà jì
染，于菩萨所行亦无所著，净菩萨道，受菩萨记；
dé shòu jì yǐ zuò rú shì niàn fán fū yú chī wú zhī wú jiàn
得受记已，作如是念：‘凡夫愚痴，无知无见，
wú xìn wú jiě wú cōngmǐnxíng wán yín tānzhuó liú zhuǎnshēng sǐ
无信无解，无聪敏行，顽嚚贪著，流转生死；

bù qiú jiàn fó bù suí míngdǎo bú xìn tiáo yù mí wù shī cuò rù
不求见佛，不随明导，不信调御，迷误失错，入
yú xiǎndào bú jìng shí lì wáng bù zhī pú sà ēn liàn zhuó zhù chù
于险道；不敬十力王，不知菩萨恩，恋著住处；
wén zhū fǎ kōng xīn dà jīng bù yuǎn lí zhèng fǎ zhù yú xié fǎ
闻诸法空，心大惊怖；远离正法，住于邪法；
shě yí tǎndào rù xiǎn nàndào qì bèi fó yì suí zhú mó yì yú
舍夷坦道，入险难道；弃背佛意，随逐魔意；于
zhū yǒuzhōng jiān zhí bù shě pú sà rú shì guān zhū zhòng shēng
诸有中，坚执不舍。’ 菩萨如是观诸众生，
zēng zhǎng dà bēi shēng zhū shàngēn ér wú suǒ zhuó pú sà ěr shí fù
增长大悲，生诸善根而无所著。菩萨尔时复
zuò shì niàn wǒ dāng wéi yī zhòng shēng yú shí fāng shì jiè yī yī
作是念：‘我当为一众生，于十方世界一一
guó tǔ jīng bù kě shuō bù kě shuō jié jiàohuà chéng shóu rú wéi yī
国土，经不可说不可说劫，教化成熟。如为一
zhòng shēng wéi yī qiè zhòng shēng jiē yì rú shì zhōng bù yǐ cǐ ér
众生，为一切众生皆亦如是；终不以此而
shēng pí yàn shě ér yú qù yòu yǐ máoduān biàn liáng fǎ jiè yú
生疲厌，舍而余去。’ 又以毛端遍量法界，于
yī máoduān chù jìn bù kě shuō bù kě shuō jié jiàohuà tiáo fú yī qiè
一毛端处，尽不可说不可说劫，教化调伏一切
zhòng shēng rú yī máoduān chù yī yī máoduān chù jiē yì rú shì
众生；如一毛端处，一一毛端处皆亦如是。
nǎi zhì bù yú yī tán zhǐ qǐng zhí zhuó yú wǒ qǐ wǒ wǒ suǒ xiǎng
乃至不于一弹指顷，执著于我，起我，我所想。
yú yī yī máoduān chù jìn wèi lái jié xiū pú sà xíng bù zhuó shēn
于一毛端处，尽未来劫修菩萨行；不著身，
bù zhuó fǎ bù zhuó niàn bù zhuó yuàn bù zhuó sān mèi bù zhuó
不著法，不著念，不著愿，不著三昧，不著
guān chá bù zhuó jì dìng bù zhuó jìng jiè bù zhuó jiàohuà tiáo fú zhòng
观察，不著寂定，不著境界，不著教化调伏众
shēng yì fù bù zhuó rù yú fǎ jiè hé yǐ gù pú sà zuò shì niàn
生，亦复不著入于法界。何以故？菩萨作是念：

wǒ yīng guān yī qiè fǎ jiè rú huàn zhū fó rú yǐng pú sà xíng rú
‘我应观一切法界如幻，诸佛如影，菩萨行如

mèng fó shuō fǎ rú xiǎng yī qiè shì jiān rú huà yè bào suǒ chí gù
梦，佛说法如响，一切世间如化，业报所持故；

chā bié shēn rú huàn xíng lì suǒ qǐ gù yī qiè zhòngshēng rú xīn
差别身如幻，行力所起故；一切众生如心，

zhǒngzhǒng zá rǎn gù yī qiè fǎ rú shí jì bù kě biàn yì gù
种种杂染故；一切法如实际，不可变异故。’

yòuzuò shì niàn wǒ dāng jìn xū kōng biàn fǎ jiè yú shí fāngguó tǔ
又作是念：‘我当尽虚空遍法界，于十方国土

zhōngxíng pú sà xíng niànniànmíng dá yī qiè fó fǎ zhèngniànxiànrán
中行菩萨行，念念明达，一切佛法正念现前，

wú suǒ qǔ zhuó pú sà rú shì guānshēn wú wǒ jiàn fó wú ài
无所取著。’ 菩萨如是观身无我，见佛无碍，

wèihuàzhòngshēng yǎnshuōzhū fǎ lìng yú fó fǎ fā shēng wú liàng huān
为化众生，演说诸法，令于佛法发生无量欢

xǐ jìng xìn jiù hù yī qiè xīn wú pí yàn wú pí yàn gù yú yī
喜净信，救护一切，心无疲厌。无疲厌故，于一

qiè shì jiè ruò yǒu zhòngshēng wèi chéng jiù wèi tiáo fú chù xī
切世界，若有²⁰众生未成就²¹、未调伏处，悉

yì yú bǐ fāngbiàn huà dù qí zhōngzhòngshēngzhǒngzhǒng yīn shēng
诣于彼，方便化度。其中众生种种音声、

zhǒngzhǒngzhū yè zhǒngzhǒng qǔ zhuó zhǒngzhǒng shī shè zhǒngzhǒng
种种诸业、种种取著、种种施設、种种

hé hé zhǒngzhǒng liú zhuǎn zhǒngzhǒng suǒ zuò zhǒngzhǒng jìng jiè
和合、种种流转、种种所作、种种境界、

zhǒngzhǒngshēng zhǒngzhǒngmò yǐ dà shì yuàn ān zhù qí zhōng
种种生、种种没，以大誓愿，安住其中

ér jiàohuà zhī bú lìng qí xīn yǒu dòng yǒu tuì yì bù yī niànshēng rǎn
而教化之，不令其心有动有退，亦不一念生染

zhuóxiǎng hé yǐ gù dé wú suǒ zhuó wú suǒ yī gù zì lì
著想。何以故？得无所著、无所依故，自利、

lì tā qīng jìng mǎn zú shì míng pú sà mó hē sà dì qī wú zhuó
利他，清净满足。是名菩萨摩诃萨第七无著

xíng
行。

fó zǐ hé děng wéi pú sà mó hē sà nán dé xíng cǐ pú
“佛子！何等为菩萨摩诃萨难得行？此菩

²⁰ 大正藏：有；永乐北藏：有；龙藏：若有

²¹ 大正藏：熟

sà chéng jiù nán dé shàngēn nán fú shàngēn zuì shèngshàngēn bù
萨成就难得善根、难伏善根、最胜善根、不
kě huàishàngēn wú néngguòshàngēn bù sī yì shàngēn wú jìn shàn
可坏善根、无能过善根、不思議善根、无尽善
gēn zì zài lì shàngēn dà wēi dé shàngēn yǔ yī qiè fó tóng yī
根、自在力善根、大威德善根、与一切佛同一
xìngshàngēn cǐ pú sà xiū zhū xíng shí yú fó fǎ zhōng dé zuì shèng jiě
性善根。此菩萨修诸行时，于佛法中得最胜解，
yú fó pú tí dé guǎng dà jiě yú pú sà yuàn wèi céng xiū xī jìn yī
于佛菩提得广大解，于菩萨愿未曾休息，尽一
qiè jié xīn wú pí juàn yú yī qiè kǔ bù shēng yàn lí yī qiè zhòng mó
切劫心无疲倦，于一切苦不生厌离，一切众魔
suǒ bù néng dòng yī qiè zhū fó zhī suǒ hù niàn jù xíng yī qiè pú sà
所不能动，一切诸佛之所护念，具行一切菩萨
kǔ xíng xiū pú sà xíng jīng qín fěi xiè yú dà shèng yuàn héng bú tuì
苦行，修菩萨行精勤匪懈，于大乘愿恒不退
zhuǎn shì pú sà ān zhù cǐ nán dé xíng yǐ yú niàn niàn zhōng néng
转。是菩萨安住此难得行已，于念念中，能
zhuǎn ā sēng qí jié shēng sǐ ér bù shě pú sà dà yuàn ruò yǒu zhòng
转阿僧祇劫生死，而不舍菩萨大愿。若有众
shēng chéng shì gòng yǎng nǎi zhì jiàn wén jiē yú ā nòu duō luó sān
生，承事供养，乃至见闻，皆于阿耨多罗三
miǎo sān pú tí dé bú tuì zhuǎn cǐ pú sà suī liǎo zhòng shēng fēi yǒu
藐三菩提得不退转。此菩萨虽了众生非有，
ér bù shě yī qiè zhòng shēng jiè pì rú chuán shī bú zhù cǐ àn
而不舍一切众生界。譬如船师，不住此岸，
bú zhù bǐ àn bú zhù zhōng liú ér néng yùn dù cǐ àn zhòng shēng zhì
不住彼岸，不住中流，而能运度此岸众生至
yú bǐ àn yǐ wǎng fǎn wú xiū xī gù pú sà mó hē sà yì fù rú shì
于彼岸，以往返无休息故。菩萨摩訶萨亦复如是，
bú zhù shēng sǐ bú zhù niè pán yì fù bú zhù shēng sǐ zhōng liú
不住生死，不住涅槃，亦复不住生死中流，
ér néng yùn dù cǐ àn zhòng shēng zhì yú bǐ àn ān wěn wú wèi wú yōu
而能运度此岸众生，置于彼岸安隐无畏无忧
nǎo chù yì bù yú zhòng shēng shù ér yǒu suǒ zhuó bù shě yī zhòng shēng
恼处。亦不于众生数而有所著，不舍一众生
zhuó duō zhòng shēng bù shě duō zhòng shēng zhuó yī zhòng shēng bù zēng
著多众生，不舍多众生著一众生；不增

zhòngshēng jiè bù jiǎnzhòngshēng jiè bù shēngzhòngshēng jiè bú
众 生 界， 不 减 众 生 界； 不 生 众 生 界， 不
mièzhòngshēng jiè bú jìn zhòngshēng jiè bù zhǎngzhòngshēng jiè
灭 众 生 界； 不 尽 众 生 界， 不 长 众 生 界；
bù fēn biézhòngshēng jiè bú èr zhòngshēng jiè hé yǐ gù pú sà
不 分 别 众 生 界， 不 二 众 生 界。 何 以 故？ 菩 萨
shēn rù zhòngshēng jiè rú fǎ jiè zhòngshēng jiè fǎ jiè wú yǒu èr
深 入 众 生 界 如 法 界， 众 生 界 法 界 无 有 二。
wú èr fǎ zhōng wú zēng wú jiǎn wú shēng wú miè wú yǒu
无 二 法 中， 无 增、 无 减， 无 生、 无 灭， 无 有、
wú wú wú qǔ wú yī wú zhuó wú èr hé yǐ gù pú sà
无 无， 无 取、 无 依， 无 著、 无 二。 何 以 故？ 菩 萨
liǎo yī qiè fǎ fǎ jiè wú èr gù pú sà rú shì yǐ shàn fāng biàn rù
了 一 切 法、 法 界 无 二 故。 菩 萨 如 是 以 善 方 便 入
shēn fǎ jiè zhù yú wú xiàng yǐ qīng jìng xiàng zhuāng yán qí shēn liǎo
深 法 界， 住 于 无 相， 以 清 净 相 庄 严 其 身， 了
fǎ wú xìng ér néng fēn bié yī qiè fǎ xiàng bù qǔ zhòngshēng ér néng liǎo
法 无 性 而 能 分 别 一 切 法 相， 不 取 众 生 而 能 了
zhī zhòngshēng zhī shù bù zhuó shì jiè ér xiànshēn fó chà bù fēn bié
知 众 生 之 数， 不 著 世 界 而 现 身 佛 刹， 不 分 别
fǎ ér shàn rù fó fǎ shēn dá yì lǐ ér guǎng yǎn yán jiào liǎo yī qiè
法 而 善 入 佛 法， 深 达 义 理 而 广 演 言 教， 了 一 切
fǎ lí yù zhēn jì ér bú duàn pú sà dào bú tuì pú sà xíng cháng qín
法 离 欲 真 际 而 不 断 菩 萨 道、 不 退 菩 萨 行， 常 勤
xiū xí wú jìn zhī xíng zì zài rù yú qīng jìng fǎ jiè pì rú zuàn mù yǐ
修 习 无 尽 之 行， 自 在 入 于 清 净 法 界。 譬 如 钻 木 以
chū yú huǒ huǒ shì wú liàng ér huǒ bú miè pú sà rú shì huà zhòngshēng
出 于 火， 火 事 无 量 而 火 不 灭。 菩 萨 如 是 化 众 生
shì wú yǒu qióng jìn ér zài shì jiān cháng zhù bú miè fēi jiū jìng
事， 无 有 穷 尽， 而 在 世 间 常 住 不 灭； 非 究 竟，
fēi bù jiū jìng fēi qǔ fēi bù qǔ fēi yī fēi wú yī fēi shì
非 不 究 竟； 非 取， 非 不 取； 非 依， 非 无 依； 非 世
fǎ fēi fó fǎ fēi fán fū fēi dé guǒ pú sà chéng jiù rú shì
法， 非 佛 法； 非 凡 夫， 非 得 果。 菩 萨 成 就 如 是
nán dé xīn xiū pú sà xíng shí bù shuō èr shèng fǎ bù shuō fó fǎ
难 得 心， 修 菩 萨 行 时， 不 说 二 乘 法， 不 说 佛 法；
bù shuō shì jiān bù shuō shì jiān fǎ bù shuō zhòngshēng bù shuō wú
不 说 世 间， 不 说 世 间 法； 不 说 众 生， 不 说 无

zhòngshēng bù shuōgòu bù shuōjìng hé yǐ gù pú sà zhī yī qiè
众 生； 不 说 垢， 不 说 净。 何 以 故？ 菩 萨 知 一 切
fǎ wú rǎn wú qǔ bù zhuǎn bú tuì gù pú sà yú rú shì jì miè
法 无 染、 无 取、 不 转、 不 退 故。 菩 萨 于 如 是 寂 灭
wēimìoshènsēn zuì shèng fǎ zhōng xiū xíng shí yì bù shēngniàn wǒ
微 妙 甚 深 最 胜 法 中 修 行 时， 亦 不 生 念： ‘我
xiàn xiū cǐ xíng yǐ xiū cǐ xíng dāng xiū cǐ xíng bù zhuó yùn
现 修 此 行、 已 修 此 行、 当 修 此 行。’ 不 著 蕴、
jiè chù nèi shì jiān wài shì jiān nèi wài shì jiān suǒ qǐ dà yuàn
界、 处、 内 世 间、 外 世 间、 内 外 世 间， 所 起 大 愿、
zhū bō luó mì jí yī qiè fǎ jiē wú suǒ zhuó hé yǐ gù fǎ jiè zhōng
诸 波 罗 蜜 及 一 切 法 皆 无 所 著。 何 以 故？ 法 界 中
wú yǒu fǎ míng xiàng shēng wén chéng xiàng dú jué shèng wú yǒu fǎ
无 有 法 名： 向 声 闻 乘、 向 独 觉 乘； 无 有 法
míng xiàng pú sà shèng xiàng ā nòu duō luó sān miǎo sān pú tí wú
名： 向 菩 萨 乘、 向 阿 耨 多 罗 三 藐 三 菩 提； 无
yǒu fǎ míng xiàng fán fū jiè wú yǒu fǎ míng xiàng rǎn xiàng jìng
有 法 名： 向 凡 夫 界； 无 有 法 名： 向 染、 向 净、
xiàng shēng sǐ xiàng niè pán hé yǐ gù zhū fǎ wú èr wú bú èr
向 生 死、 向 涅 槃。 何 以 故？ 诸 法 无 二、 无 不 二
gù pì rú xū kōng yú shí fāng zhōng ruò qù lái jīn qiú
故。 譬 如 虚 空， 于 十 方 中， 若 去、 来、 今， 求
bù kě dé rán fēi wú xū kōng pú sà rú shì guān yī qiè fǎ jiē bù kě
不 可 得， 然 非 无 虚 空。 菩 萨 如 是 观 一 切 法 皆 不 可
dé rán fēi wú yī qiè fǎ rú shí wú yì bù shī suǒ zuò pǔ shì
得， 然 非 无 一 切 法； 如 实 无 异， 不 失 所 作， 普 示
xiū xíng pú sà zhū xíng bù shě dà yuàn tiáo fú zhòng shēng zhuǎn zhèng
修 行 菩 萨 诸 行； 不 舍 大 愿， 调 伏 众 生， 转 正
fǎ lún bù huài yīn guǒ yì bù wéi yú píngděng miào fǎ pǔ yǔ sān
法 轮； 不 坏 因 果， 亦 不 违 于 平 等 妙 法， 普 与 三
shì zhū rú lái děng bù duàn fó zhǒng bù huài shí xiàng shēn rù yú
世 诸 如 来 等； 不 断 佛 种， 不 坏 实 相； 深 入 于
fǎ biàn cái wú jìn wén fǎ bù zhuó zhì fǎ yuān dǐ shàn néng kāi
法， 辩 才 无 尽； 闻 法 不 著， 至 法 渊 底； 善 能 开
yǎn xīn wú suǒ wèi bù shě fó zhù bù wéi shì fǎ pǔ xiàn shì jiān
演， 心 无 所 畏； 不 舍 佛 住， 不 违 世 法， 普 现 世 间
ér bù zhuó shì jiān pú sà rú shì chéng jiù nán dé zhì huì xīn xiū xí
而 不 著 世 间。 菩 萨 如 是 成 就 难 得 智 慧 心， 修 习

zhū xíng yú sān è qù bá chū zhòng shēng jiào huà tiáo fú ān zhì sān
诸行，于三恶趣拔出众生，教化调伏，安置三
shì zhū fó dào zhōng lìng bú dòng yáo fù zuò shì niàn shì jiān zhòng
世诸佛道中，令不动摇。复作是念：‘世间众
shēng bù zhī ēn bào gèng xiāng chóu duì xié jiàn zhí zhuó mí huò diān
生不知恩报，更相讎对，邪见执著，迷惑颠
dǎo yú chī wú zhì wú yǒu xìn xīn suí zhú è yǒu qǐ zhū è huì
倒，愚痴无智，无有信心，随逐恶友，起诸恶慧，
tān ài wú míng zhǒng zhǒng fán nǎo jiē xī chōng mǎn shì wǒ suǒ xiū
贪爱、无明、种种烦恼皆悉充满，是我所修
pú sà xíng chù shè yǒu zhī ēn cōng míng huì jiě jí shàn zhī shí
菩萨行处。设有知恩、聪明、慧解，及善知识
chōng mǎn shì jiān wǒ bù yú zhōng xiū pú sà xíng hé yǐ gù wǒ yú
充满世间，我不于中修菩萨行。何以故？我于
zhòng shēng wú suǒ dí mò wú suǒ jì wàng nǎi zhì bù qiú yī lǚ yī
众生，无所适莫，无所冀望，乃至不求一缕一
háo jí yǐ yī zì zàn měi zhī yán jìn wèi lái jié xiū pú sà xíng
毫，及以一字赞美之言。尽未来劫，修菩萨行，
wèi céng yī niàn zì wèi yú jǐ dàn yù dù tuō yī qiè zhòng shēng lìng
未曾一念自为于己；但欲度脱一切众生，令
qí qīng jìng yǒng dé chū lí hé yǐ gù yú zhòng shēng zhōng wéi míng
其清净，永得出离。何以故？于众生中为明
dǎo zhě fǎ yīng rú shì bù qǔ bù qiú dàn wèi zhòng shēng xiū pú sà
导者，法应如是，不取不求；但为众生修菩萨
dào lìng qí dé zhì ān wěn bǐ àn chéng ā nòu duō luó sān miǎo sān pú
道，令其得至安隐彼岸，成阿耨多罗三藐三菩
tí shì míng pú sà mó hē sà dì bā nán dé xíng
提。’是名菩萨摩诃萨第八难得行。

fó zǐ hé děng wéi pú sà mó hē sà shàn fǎ xíng cǐ pú
“佛子！何等为菩萨摩诃萨善法行？此菩
sà wèi yī qiè shì jiān tiān rén mó fàn shā mén pó luó mén
萨为一切世间天、人、魔、梵、沙门、婆罗门、
qián tà pó děng zuò qīng liáng fǎ chí shè chí zhèng fǎ bú duàn fó zhǒng
乾闥婆等作清凉法池，摄持正法，不断佛种；
dé qīng jìng guāng míng tuó luó ní gù shuō fǎ shòu jì biàn cái wú jìn
得清净光明陀罗尼故，说法授记，辩才无尽；
dé jù zú yì tuó luó ní gù yì biàn wú jìn dé jué wù shí fǎ tuó luó
得具足义陀罗尼故，义辩无尽；得觉悟实法陀罗

ní gù fǎ biàn wú jìn dé xùn shì yán cí tuó luó ní gù cí biàn
尼故，法辩无尽；得训释言词²²陀罗尼故，词辩
wú jìn dé wú biān wén jù wú jìn yì wú ài mén tuó luó ní gù wú ài
无尽；得无边文句无尽义无碍门陀罗尼故，无碍
biàn wú jìn dé fó guàn dǐng tuó luó ní guàn qí dǐng gù huān xǐ biàn
辩无尽；得佛灌顶陀罗尼灌其顶故，欢喜辩
wú jìn dé bù yóu tā wù tuó luó ní mén gù guāng míng biàn wú jìn
无尽；得不由他悟陀罗尼门故，光明辩无尽；
dé tóng biàn tuó luó ní mén gù tóng biàn wú jìn dé zhǒng zhǒng yì shēn
得同辩陀罗尼门故，同辩无尽；得种种义身、
jù shēn wén shēn zhōng xùn shì tuó luó ní mén gù xùn shì biàn wú jìn
句身、文身中训释陀罗尼门故，训释辩无尽；
dé wú biān xuán tuó luó ní gù wú biān biàn wú jìn cǐ pú sà dà bēi
得无边旋陀罗尼故，无边辩无尽。此菩萨大悲
jiān gù pǔ shè zhòng shēng yú sān qiān dà qiān shì jiè biàn shēn jīn sè
坚固，普摄众生，于三千大千世界变身金色，
shī zuò fó shì suí zhū zhòng shēng gēn xìng yù yào yǐ guǎng cháng shé
施作佛事；随诸众生根性欲乐，以广长舌，
yú yī yīn zhōng xiàn wú liàng yīn yìng shí shuō fǎ jiē lìng huān xǐ jiǎ
于一音中现无量音，应时说法，皆令欢喜。假
shǐ yǒu bù kě shuō zhǒng zhǒng yè bào wú shù zhòng shēng gòng huì yī chù
使有不可说种种业报无数众生，共会一处，
qí huì guǎng dà chōng mǎn bù kě shuō shì jiè pú sà yú bǐ zhòng huì
其会广大充满不可说世界，菩萨于彼众会
zhōng zuò shì zhōng zhòng shēng yī yī jiē yǒu bù kě shuō ā sēng qí
中坐。是中众生，一一皆有不可说阿僧祇
kǒu yī yī kǒu néng chū bǎi qiān yì nà yóu tā yīn tóng shí fā shēng
口，一一口能出百千亿那由他音，同时发声，
gè bié yán cí gè bié suǒ wèn pú sà yú yī niàn zhōng xī néng lǐng
各别言辞，各别所问；菩萨于一念中，悉能领
shòu jiē wèi chóu duì lìng chú yí huò rú yī zhòng huì zhōng yú
受，皆为酬对，令除疑惑。如一众会中，于
bù kě shuō zhòng huì zhōng xī yì rú shì fù cì jiǎ shǐ yī máo duān
不可说众会中，悉亦如是。复次，假使一毛端
chù niàn niàn chū bù kě shuō bù kě shuō dào chǎng zhòng huì yī qiè máo
处，念念出不可说不可说道场众会；一切毛

²² 大正藏：辞（后同）

duānchù jīe yì rú shì jìn wèi lái jié bǐ jié kě jìn zhòng huì
端处，皆亦如是。尽未来劫，彼劫可尽，众会
wú jìn shì zhū zhòng huì yú niàn niàn zhōng yǐ gè bié yán cí gè
无尽。是诸众会，于念念中，以各别言词，各
bié suǒ wèn pú sà yú yī niàn zhōng xī néng lǐng shòu wú bù wú qiè
别所问；菩萨于一念中，悉能领受，无怖无怯，
wú yí wú miù ér zuò shì niàn shè yī qiè zhòng shēng yǐ rú shì yǔ
无疑无谬，而作是念：‘设一切众生以如是语
yè jù lái wèn wǒ wǒ wèi shuō fǎ wú duàn wú jìn jīe lìng huān xǐ
业俱来问我，我为说法无断无尽，皆令欢喜，
zhù yú shàn dào fù lìng shàn jiě yī qiè yán cí néng wèi zhòng shēng shuō
住于善道；复令善解一切言词，能为众生说
zhǒng zhǒng fǎ ér yú yán yǔ wú suǒ fēn bié jiǎ shǐ bù kě shuō bù kě
种种法，而于言语无所分别。假使不可说不可
shuō zhǒng zhǒng yán cí ér lái wèn nán yī niàn xī lǐng yī yīn xián dá
说种种言词而来问难，一念悉领，一音咸答，
pǔ shǐ kāi wù wú yǒu yí yú yǐ dé yī qiè zhì guàn dǐng gù yǐ dé
普使开悟，无有遗余。以得一切智灌顶故，以得
wú ài zàng gù yǐ dé yī qiè fǎ yuán mǎn guāng míng gù jù zú yī
无碍藏故，以得一切法圆满光明故，具足一
qiè zhì zhì gù fó zǐ cǐ pú sà mó hē sà ān zhù shàn fǎ xíng
切智智故。’佛子！此菩萨摩诃萨安住善法行
yǐ néng zì qīng jìng yì néng yǐ wú suǒ zhù fāng biàn ér pǔ ráo yì yī
已，能自清净，亦能以无所著方便而普饶益一
qiè zhòng shēng bú jiàn yǒu zhòng shēng dé chū lí zhě rú yú cǐ sān qiān
切众生，不见有众生得出离者。如于此三千
dà qiān shì jiè rú shì nǎi zhì yú bù kě shuō sān qiān dà qiān shì jiè
大千世界，如是乃至至于不可说三千大千世界，
biàn shēn jīn sè miào yīn jù zú yú yī qiè fǎ wú suǒ zhàng ài ér zuò
变身金色，妙音具足，于一切法无所障碍而作
fó shì fó zǐ cǐ pú sà mó hē sà chéng jiù shí zhǒng shēn suǒ wèi
佛事。佛子！此菩萨摩诃萨成就十种身。所谓：
rù wú biān fǎ jiè fēi qù shēn miè yī qiè shì jiān gù rù wú biān fǎ jiè
入无边法界非趣身，灭一切世间故；入无边法界
zhū qù shēn shēng yī qiè shì jiān gù bù shēng shēn zhù wú shēng píng
诸趣身，生一切世间故；不生身，住无生平
děng fǎ gù bú miè shēn yī qiè miè yán shuō bù kě dé gù bù
等法故；不灭身，一切灭、言说不可得故；不

shí shēn dé rú shí gù bú wàngshēn suí yìngxiàn gù bù qiānshēn
实身，得如实故；不妄身，随应现故；不迁身，
lí sǐ cǐ shēng bǐ gù bú huàishēn fǎ jiè xìng wú huài gù yī xiàng
离死此生彼故；不坏身，法界性无坏故；一相
shēn sān shì yǔ yándào duàn gù wú xiàngshēn shàn néng guānchá fǎ
身，三世语言道断故；无相身，善能观察法
xiàng gù pú sà chéng jiù rú shì shí zhǒngshēn wéi yī qiè zhòngshēng
相故。菩萨成就如是十种身，为一切众生
shě zhǎngyǎng yī qiè shàngēn gù wéi yī qiè zhòngshēng jiù lìng qí
舍，长养一切善根故；为一切众生救，令其
dé dà ān wěn gù wéi yī qiè zhòngshēng guī yǔ qí zuò dà yī chù gù
得大安隐故；为一切众生归，与其作大依处故；
wéi yī qiè zhòngshēng dǎo lìng dé wú shàngchū lí gù wéi yī qiè zhòng
为一切众生导，令得无上出离故；为一切众
shēng shī lìng rù zhēn shí fǎ zhōng gù wéi yī qiè zhòngshēng dēng
生师，令入真实法中故；为一切众生灯，
lìng qí míngjiàn yè bào gù wéi yī qiè zhòngshēng guāng lìng zhào shèn
令其明见业报故；为一切众生光，令照甚
shēnmiào fǎ gù wéi yī qiè sān shì jù lìng qí xiǎo wù shí fǎ gù
深妙法故；为一切三世炬，令其晓悟实法故；
wéi yī qiè shì jiān zhào lìng rù guāng míng dì zhōng gù wéi yī qiè zhū
为一切世间照，令入光明地中故；为一切诸
qù míng shì xiàn rú lái zì zài gù fó zǐ shì míng pú sà mó hē sà
趣明，示现如来自在故。佛子！是名菩萨摩诃萨
dì jiǔ shàn fǎ xíng pú sà ān zhù cǐ xíng wéi yī qiè zhòngshēng zuò qīng
第九善法行。菩萨安住此行，为一切众生作清
liáng fǎ chí néng jìn yī qiè fó fǎ yuán gù
凉法池，能尽一切佛法源故。

fó zǐ hé děng wéi pú sà mó hē sà zhēn shí xíng cǐ pú
“佛子！何等为菩萨摩诃萨真实行？此菩
sà chéng jiù dì yī chéng dì zhī yǔ rú shuō néng xíng rú xíng néng shuō
萨成就第一诚谛之语，如说能行，如行能说。
cǐ pú sà xué sān shì zhū fó zhēn shí yǔ rù sān shì zhū fó zhǒng xìng
此菩萨学三世诸佛真实语，入三世诸佛种性，
yǔ sān shì zhū fó shàngēn tóng děng dé sān shì zhū fó wú èr yǔ suí
与三世诸佛善根同等，得三世诸佛无二语，随
rú lái xué zhì huì chéng jiù cǐ pú sà chéng jiù zhī zhòngshēng shì chù
如来学智慧成就。此菩萨成就知众生是处

fēi chù zhì qù lái xiàn zài yè bào zhì zhū gēn lì dùn zhì zhǒng zhǒng
非处智、去来现在业报智、诸根利钝智、种种

jiè zhì zhǒng zhǒng jiě zhì yī qiè zhì chù dào zhì zhū chán jiě tuō
界智、种种解智、一切至处道智、诸禅解脱

sān mèi gòu jìng qǐ shí fēi shí zhì yī qiè shì jiè sù zhù suí niàn zhì tiān
三昧垢净起时非时智、一切世界宿住随念智、天

yǎn zhì lòu jìn zhì ér bù shě yī qiè pú sà xíng hé yǐ gù yù
眼智、漏尽智，而不舍一切菩萨行。何以故？欲

jiào huà yī qiè zhòng shēng xī lìng qīng jìng gù cǐ pú sà fù shēng rú
教化一切众生，悉令清净故。此菩萨复生如

shì zēng shàng xīn ruò wǒ bú lìng yī qiè zhòng shēng zhù wú shàng jiě
是增上心：‘若我不令一切众生住无上解

tuō dào ér wǒ xiān chéng ā nù duō luó sān miǎo sān pú tí zhě zé wéi
脱道，而我先成阿耨多罗三藐三菩提者，则违

wǒ běn yuàn shì suǒ bù yīng shì gù yào dāng xiān lìng yī qiè zhòng shēng
我本愿，是所不应。是故，要当先令一切众生

dé wú shàng pú tí wú yú niè pán rán hòu chéng fó hé yǐ gù
得无上菩提、无余涅槃，然后成佛。何以故？

fēi zhòng shēng qǐng wǒ fā xīn wǒ zì wèi zhòng shēng zuò bù qǐng zhī yǒu
非众生请我发心，我自为众生作不请之友，

yù xiān lìng yī qiè zhòng shēng mǎn zú shàng gēn chéng yī qiè zhì shì gù
欲先令一切众生满足善根、成一切智。是故，

wǒ wéi zuì shèng bù zhuó yī qiè shì jiān gù wǒ wéi zuì shàng zhù wú
我为最胜，不著一切世间故；我为最上，住无

shàng tiáo yù dì gù wǒ wéi lí yì jiě zhòng shēng wú jì gù wǒ
上调御地故；我为离翳，解众生无际故；我

wéi yǐ bàn běn yuàn chéng jiù gù wǒ wéi shàn biàn huà pú sà gōng
为已办，本愿成就故；我为善变化，菩萨功

dé zhuāng yán gù wǒ wéi shàn yī gù sān shì zhū fó shè shòu gù
德庄严故；我为善依怙，三世诸佛摄受故。’

cǐ pú sà mó hē sà bù shě běn yuàn gù dé rù wú shàng zhì huì zhuāng
此菩萨摩诃萨不舍本愿故，得入无上智慧庄

yán lì yì zhòng shēng xī lìng mǎn zú suí běn shì yuàn jiē dé
严，利益众生，悉令满足；随本誓愿，皆得

jiū jìng yú yī qiè fǎ zhōng zhì huì zì zài lìng yī qiè zhòng shēng pǔ
究竟；于一切法中智慧自在，令一切众生普

dé qīng jìng niàn niàn biàn yóu shí fāng shì jiè niàn niàn pǔ yì bù kě shuō
得清净；念念遍游十方世界，念念普诣不可说

bù kě shuō zhū fó guó tǔ niànniàn xī jiàn bù kě shuō bù kě shuō zhū fó
不可说诸佛国土，念念悉见不可说不可说诸佛
jí fó zhuāngyánqīngjìngguó tǔ shì xiàn rú lái zì zài shén lì pǔ biàn
及佛庄严清净国土，示现如来自在神力。普遍
fǎ jiè xū kōng jiè cǐ pú sà xiàn wú liàngshēn pǔ rù shì jiān ér
法界、虚空界，此菩萨现无量身，普入世间而
wú suǒ yī yú qí shēnzhōng xiàn yī qiè chà yī qiè zhòngshēng
无所依；于其身中，现一切刹、一切众生、
yī qiè zhū fǎ yī qiè zhū fó cǐ pú sà zhī zhòngshēngzhǒngzhǒngxiǎng
一切诸法、一切诸佛。此菩萨知众生种种想、
zhǒngzhǒng yù zhǒngzhǒng jiě zhǒngzhǒng yè bào zhǒngzhǒngshàn
种种欲、种种解、种种业报、种种善
gēn suí qí suǒ yìng wèixiàn qí shēn ér tiáo fú zhī guānzhū pú sà
根，随其所应，为现其身而调伏之；观诸菩萨
rú huàn yī qiè fǎ rú huà fó chū shì rú yǐng yī qiè shì jiān rú mèng
如幻、一切法如化、佛出世如影、一切世间如梦，
dé yì shēn wénshēn wú jìn zàng zhèngniàn zì zài jué dìngliǎo zhī
得义身、文身无尽藏；正念自在，决定了知
yī qiè zhū fǎ zhì huì zuì shèng rù yī qiè sānmèizhēn shí xiàng zhù
一切诸法；智慧最胜，入一切三昧真实相，住
yī xìng wú èr dì pú sà mó hē sà yǐ zhū zhòngshēng jiē zhuó yú èr
一性无二地。菩萨摩訶萨以诸众生皆著于二，
ān zhù dà bēi xiū xíng rú shì jì miè zhī fǎ dé fó shí lì rù yīn
安住大悲，修行如是寂灭之法，得佛十力，入因
tuó luó wǎng fǎ jiè chéng jiù rú lái wú ài jiě tuō rén zhōngxióngměng
陀罗网法界，成就如来无碍解脱人中雄猛
dà shī zǐ hǒu dé wú suǒ wèi néng zhuàn wú ài qīngjìng fǎ lún dé
大师子吼；得无所畏，能转无碍清净法轮；得
zhì huì jiě tuō liǎo zhī yī qiè shì jiān jìng jiè jué shēng sǐ huí liú rù
智慧解脱，了知一切世间境界；绝生死回流，入
zhì huì dà hǎi wèi yī qiè zhòngshēng hù chí sān shì zhū fó zhèng fǎ
智慧大海；为一切众生护持三世诸佛正法，
dào yī qiè fó fǎ hǎi shí xiàng yuán dǐ pú sà zhù cǐ zhēn shí xíng yǐ
到一切佛法海实相源底。菩萨住此真实行已，
yī qiè shì jiān tiān rén mó fàn shā mén pó luó mén qián tà
一切世间天、人、魔、梵、沙门、婆罗门、乾闥
pó ā xiū luó děng yǒu qīn jìn zhě jiē lìng kāi wù huān xǐ qīng
婆、阿修罗等，有亲近者，皆令开悟，欢喜清

jìng shì míng pú sà mó hē sà dì shí zhēn shí xíng
净。是名菩萨摩诃萨第十真实行。”

ěr shí fó shén lì gù shí fāng gè yǒu fó chà wēi chén shù shì
尔时，佛神力故，十方各有佛刹微尘数世

jiè liù zhǒngzhèndòng suǒ wèi dòng biàndòng děngbiàndòng
界六种震动，所谓：动、遍动、等遍动，

qǐ biàn qǐ děngbiàn qǐ yǒng biànyǒng děngbiànyǒng zhèn
起、遍起、等遍起，踊、遍踊、等遍踊，震、

biànzhèn děngbiànzhèn hǒu biànhǒu děngbiànhǒu jī biàn
遍震、等遍震，吼、遍吼、等遍吼，击、遍

jī děngbiàn jī yù tiān miào huā tiān xiāng tiān mò xiāng tiān
击、等遍击。雨天妙华、天香、天末香、天

mán tiān yī tiān bǎo tiān zhuāng yán jù zòu tiān yuè yīn fàng tiān
鬘、天衣、天宝、天庄严具，奏天乐音，放天

guāng míng yǎn chàng zhū tiān wēi miào yīn shēng rú cǐ shì jiè yè mó tiān
光明，演畅诸天微妙音声。如此世界夜摩天

gōng shuō shí xíng fǎ suǒ xiàn shén biàn shí fāng shì jiè xī yì rú shì
宫，说十行法所现神变；十方世界，悉亦如是。

fù yǐ fó shén lì gù shí fāng gè guò shí wàn fó chà wēi chén shù shì jiè
复以佛神力故，十方各过十万佛刹微尘数世界

wài yǒu shí wàn fó chà wēi chén shù pú sà jù lái zhì cǐ tǔ chōng
外，有十万佛刹微尘数菩萨俱，来诣此土，充

mǎn shí fāng yǔ gōng dé lín pú sà yán
满十方，语功德林菩萨言：

fó zǐ shàn zāi shàn zāi shàn néng yǎn shuō zhū pú sà
“佛子！善哉！善哉！善能演说诸菩萨

xíng wǒ děng yī qiè tóng míng gōng dé lín suǒ zhù shì jiè jiē míng
行。我等一切同名：功德林，所住世界皆名：

gōng dé chuáng bǐ tǔ rú lái tóng míng pǔ gōng dé wǒ děng fó suǒ
功德幢，彼土如来同名：普功德。我等佛所，

yì shuō cǐ fǎ zhòng huì juàn shǔ yán cí yì lǐ xī yì rú shì
亦说此法；众会眷属，言词义理，悉亦如是，

wú yǒu zēng jiǎn fó zǐ wǒ děng jiē chéng fó shén lì lái rù cǐ huì
无有增减。佛子！我等皆承佛神力，来入此会，

wèi rǔ zuò zhèng shí fāng shì jiè xī yì rú shì
为汝作证：十方世界，悉亦如是。”

ěr shí gōng dé lín pú sà chéng fó shén lì pǔ guān shí fāng
尔时，功德林菩萨承佛神力，普观十方

yī qiè zhòng huì jì yú fǎ jiè yù lìng fó zhǒng xìng bú duàn gù yù lìng
 一切众会暨于法界，欲令佛种性不断故，欲令
 pú sà zhǒng xìng qīng jìng gù yù lìng yuàn zhǒng xìng bú tuì zhuǎn gù yù
 菩萨种性清净故，欲令愿种性不退转故，欲
 lìng xíng zhǒng xìng cháng xiāng xù gù yù lìng sān shì zhǒng xìng xī píng děng
 令行种性常相续故，欲令三世种性悉平等
 gù yù shè sān shì yī qiè fó zhǒng xìng gù yù kāi yǎn suǒ zhǒng zhū shàn
 故，欲摄三世一切佛种性故，欲开演所种诸善
 gēn gù yù guān chá yī qiè zhū gēn gù yù jiě fán nǎo xí qì xīn xíng suǒ
 根故，欲观察一切诸根故，欲解烦恼习气心行所
 zuò gù yù zhào liǎo yī qiè fó pú tí gù ér shuō sòng yuē²³
 作故，欲照了一切佛菩提故，而说颂曰²³：

yī xīn jìng lǐ shí lì zūn	lí gòu qīng jìng wú ài jiàn
一心敬礼十力尊	离垢清净无碍见
jìng jiè shēn yuǎn wú lún pǐ	zhù rú xū kōng dào zhōng zhě ²⁴
境界深远无伦匹	住如虚空道中者 ²⁴
guò qù rén zhōng zhū zuì shèng	gōng dé wú liàng wú suǒ zhuó
过去人中诸最胜	功德无量无所著
yǒng měng dì yī wú děng lún	bǐ lí chén zhě xíng sī dào
勇猛第一无等伦	彼离尘者行斯道
xiàn zài shí fāng zhū guó tǔ	shàn néng kāi yǎn dì yī yì
现在十方诸国土	善能开演第一义
lí zhū guò è zuì qīng jìng	bǐ wú yī zhě xíng sī dào
离诸过恶最清净	彼无依者行斯道
wèi lái suǒ yǒu rén shī zǐ	zhōu biàn yóu xíng yú fǎ jiè
未来所有人师子	周遍游行于法界
yǐ fā zhū fó dà bēi xīn	bǐ ráo yì zhě xíng sī dào
已发诸佛大悲心	彼饶益者行斯道
sān shì suǒ yǒu wú bǐ zūn	zì rán chú miè yú chī àn
三世所有无比尊	自然除灭愚痴暗
yú yī qiè fǎ jiē píng děng	bǐ dà lì rén xíng cǐ dào
于一切法皆平等	彼大力人行此道
pǔ jiàn wú liàng wú biān jiè	yī qiè zhū yǒu jí zhū qù
普见无量无边界	一切诸有及诸趣

²³ 大正藏：言

²⁴ 大正藏：者；永乐北藏：有；龙藏：者

jiàn yǐ qí xīn bù fēn bié bǐ wú dòng zhě xíng sī dào
见已其心不分别 彼无动者行斯道

fǎ jiè suǒ yǒu jiē míng liǎo yú dì yī yì zuì qīng jìng
法界所有皆明了 于第一义最清净

yǒng pò chēn màn jí yú chī bǐ gōng dé zhě xíng sī dào
永破瞋慢及愚痴 彼功德者行斯道

yú zhū zhòng shēng shàn fēn bié xī rù fǎ jiè zhēn shí xìng
于诸众生善分别 悉入法界真实性

zì rán jué wù bù yóu tā bǐ děng kōng zhě xíng sī dào
自然觉悟不由他 彼等空者行斯道

jìn kōng suǒ yǒu zhū guó tǔ xī wǎng shuō fǎ guǎng kāi yù
尽空所有诸国土 悉往说法广开喻

suǒ shuō qīng jìng wú néng huài bǐ shèng móu ní xíng cǐ dào
所说清净无能坏 彼胜牟尼行此道

jù zú jiān gù bú tuì zhuǎn chéng jiù zūn zhòng zuì shèng fǎ
具足坚固不退转 成就尊重最胜法

yuàn lì wú jìn dào bǐ àn bǐ shàn xiū zhě suǒ xíng dào
愿力无尽到彼岸 彼善修者所行道

wú liàng wú biān yī qiè dì guǎng dà shèn shēn miào jìng jiè
无量无边一切地 广大甚深妙境界

xī néng zhī jiàn mǐ yǒu yí bǐ lùn shī zǐ suǒ xíng dào
悉能知见靡有遗 彼论师子所行道

yī qiè jù yì jiē míng liǎo suǒ yǒu yì lùn xī cuī fú
一切句义皆明了 所有异论悉摧伏

yú fǎ jué dìng wú suǒ yí bǐ dà móu ní xíng cǐ dào
于法决定无所疑 彼大牟尼行此道

yuǎn lí shì jiān zhū guò huàn pǔ yǔ zhòng shēng ān wēn lè
远离世间诸过患 普与众生安隐乐

néng wéi wú děng dà dǎo shī bǐ shèng dé zhě xíng sī dào
能为无等大导师 彼胜德者行斯道

héng yǐ wú wèi shī zhòng shēng pǔ lìng yī qiè jiē xīn qīng
恒以无畏施众生 普令一切皆欣庆

qí xīn qīng jìng lí rǎn zhuó bǐ wú děng zhě xíng sī dào
其心清净离染浊 彼无等者行斯道

yì yè qīng jìng jí tiáo shàn lí zhū xì lùn wú kǒu guò
意业清净极调善 离诸戏论无口过

wēi guāng yuán mǎn zhòng suǒ qīn bǐ zuì shèng zhě xíng sī dào
威光圆满众所钦 彼最胜者行斯道

rù zhēn shí yì dào bǐ àn	zhù gōng dé chù xīn yǒng jì
入 真 实 义 到 彼 岸	住 功 德 处 心 永 寂
zhū fó hù niàn héng bú wàng	bǐ miè yǒu zhě xíng sī dào
诸 佛 护 念 恒 不 忘	彼 灭 有 者 行 斯 道
yuǎn lí yú wǒ wú nǎo hài	héng yǐ dà yīn xuān zhèng fǎ
远 离 于 我 无 恼 害	恒 以 大 音 宣 正 法
shí fāng guó tǔ mǐ bù zhōu	bǐ jué pì zhě xíng sī dào
十 方 国 土 靡 不 周	彼 绝 譬 者 行 斯 道
tán bō luó mì yǐ chéng mǎn	bǎi fú xiàng hǎo suǒ zhuāng yán
檀 波 罗 蜜 已 成 满	百 福 相 好 所 庄 严
zhòng shēng jiàn zhě jiē xīn yuè	bǐ zuì shèng huì xíng sī dào
众 生 见 者 皆 欣 悦	彼 最 胜 慧 行 斯 道
zhì dì shèn shēn nán kě rù	néng yǐ miào huì shàn ān zhù
智 地 甚 深 难 可 入	能 以 妙 慧 善 安 住
qí xīn jiū jìng bú dòng yáo	bǐ jiān gù xíng xíng sī dào
其 心 究 竟 不 动 摇	彼 坚 固 行 行 斯 道
fǎ jiè suǒ yǒu xī néng rù	suí suǒ rù chù xián jiū jìng
法 界 所 有 悉 能 入	随 所 入 处 咸 究 竟
shén tōng zì zài mǐ bù gāi	bǐ fǎ guāng míng xíng cǐ dào
神 通 自 在 靡 不 该	彼 法 光 明 行 此 道
zhū wú děng děng dà móu ní	qín xiū sān mèi wú èr xiàng
诸 无 等 等 大 牟 尼	勤 修 三 昧 无 二 相
xīn cháng zài dìng yào jì jìng	bǐ pǔ jiàn zhě xíng sī dào
心 常 在 定 乐 寂 静	彼 普 见 者 行 斯 道
wēi xì guǎng dà zhū guó tǔ	gèng xiāng shè rù gè chà bié
微 细 广 大 诸 国 土	更 相 涉 入 各 差 别
rú qí jìng jiè xī liǎo zhī	bǐ zhì shān wáng xíng cǐ dào
如 其 境 界 悉 了 知	彼 智 山 王 行 此 道
yì cháng míng jié lí zhū gòu	yú sān jiè zhōng wú suǒ zhuó
意 常 明 洁 离 诸 垢	于 三 界 中 无 所 著
hù chí zhòng jiè dào bǐ àn	cǐ jìng xīn zhě xíng sī dào
护 持 众 戒 到 彼 岸	此 净 心 者 行 斯 道
zhì huì wú biān bù kě shuō	pǔ biàn fǎ jiè xū kōng jiè
智 慧 无 边 不 可 说	普 遍 法 界 虚 空 界
shàn néng xiū xué zhù qí zhōng	bǐ jīn gāng huì xíng sī dào
善 能 修 学 住 其 中	彼 金 刚 慧 行 斯 道
sān shì yī qiè fó jìng jiè	zhì huì shàn rù xī zhōu biàn
三 世 一 切 佛 境 界	智 慧 善 入 悉 周 遍

wèi cháng zàn qǐ pí yàn xīn bǐ zuì shèng zhě xíng sī dào
未 尝 暂 起 疲 厌 心 彼 最 胜 者 行 斯 道

shàn néng fēn bié shí lì fǎ liǎo zhī yī qiè zhì chù dào
善 能 分 别 十 力 法 了 知 一 切 至 处 道

shēn yè wú ài dé zì zài bǐ gōng dé shēn xíng cǐ dào
身 业 无 碍 得 自 在 彼 功 德 身 行 此 道

shí fāng wú liàng wú biān jiè suǒ yǒu yī qiè zhū zhòng shēng
十 方 无 量 无 边 界 所 有 一 切 诸 众 生

wǒ jiē jiù hù ér bù shě bǐ wú wèi zhě xíng sī dào
我 皆 救 护 而 不 舍 彼 无 畏 者 行 斯 道

yú zhū fó fǎ qín xiū xí xīn cháng jīng jìn bú xiè juàn
于 诸 佛 法 勤 修 习 心 常 精 进 不 懈 倦

jìng zhì yī qiè zhū shì jiān bǐ dà lóng wáng xíng cǐ dào
净 治 一 切 诸 世 间 彼 大 龙 王 行 此 道

liǎo zhī zhòng shēng gēn bù tóng yù jiě wú liàng gè chà bié
了 知 众 生 根 不 同 欲 解 无 量 各 差 别

zhǒng zhǒng zhū jiè jiē míng dá cǐ pǔ rù zhě xíng sī dào
种 种 诸 界 皆 明 达 此 普 入 者 行 斯 道

shí fāng shì jiè wú liàng chà xī wǎng shòu shēng wú yǒu shù
十 方 世 界 无 量 刹 悉 往 受 生 无 有 数

wèi céng yī niàn shēng pí yàn bǐ huān xǐ zhě xíng sī dào
未 曾 一 念 生 疲 厌 彼 欢 喜 者 行 斯 道

pǔ fàng wú liàng guāng míng wǎng zhào yào yī qiè zhū shì jiān
普 放 无 量 光 明 网 照 耀 一 切 诸 世 间

qí guāng suǒ zhào rù fǎ xìng cǐ shàn huì zhě xíng sī dào
其 光 所 照 入 法 性 此 善 慧 者 行 斯 道

zhèn dòng shí fāng zhū guó tǔ wú liàng yì shù nà yóu tā
震 动 十 方 诸 国 土 无 量 亿 数 那 由 他

bú lìng zhòng shēng yǒu jīng bù cǐ lì shì zhě suǒ xíng dào
不 令 众 生 有 惊 怖 此 利 世 者 所 行 道

shàn jiě yī qiè yǔ yán fǎ wèn nán chóu duì xī jiū jìng
善 解 一 切 语 言 法 问 难 酬 对 悉 究 竟

cōng zhé biàn huì mǐ bù zhī cǐ wú wèi zhě suǒ xíng dào
聪 哲 辩 慧 靡 不 知 此 无 畏 者 所 行 道

shàn jiě fù yǎng zhū guó tǔ fēn bié sī wéi dé jiū jìng
善 解 覆 仰 诸 国 土 分 别 思 惟 得 究 竟

xī shǐ zhù yú wú jìn dì cǐ shèng huì zhě suǒ xíng dào
悉 使 住 于 无 尽 地 此 胜 慧 者 所 行 道

gōng dé wú liàng nà yóu tā wèi qiú fó dào jiē xiū xí
功德无量那由他为求佛道皆修习

yú qí yī qiè dào bǐ àn cǐ wú jìn xíng suǒ xíng dào
于其一切到彼岸此无尽行所行道

chāo chū shì jiān dà lùn shī biàn cái dì yī shī zǐ hǒu
超出世间大论师辩才第一师子吼

pǔ shǐ qún shēng dào bǐ àn cǐ jìng xīn zhě suǒ xíng dào
普使群生到彼岸此净心者所行道

zhū fó guàn dǐng dì yī fǎ yǐ dé cǐ fǎ guàn qí dǐng
诸佛灌顶第一法已得此法灌其顶

xīn héng ān zhù zhèng fǎ mén bǐ guǎng dà xīn xíng cǐ dào
心恒安住正法门彼广大心行此道

yī qiè zhòngshēng wú liàng bié liǎo dá qí xīn xī zhōu biàn
一切众生无量别了达其心悉周遍

jué dìng hù chí fó fǎ zàng bǐ rú xū mí xíng cǐ dào
决定护持佛法藏彼如须弥行此道

néng yú yī yī yǔ yán zhōng pǔ wèi shì xiàn wú liàng yīn
能于一一语言中普为示现无量音

lìng bǐ zhòngshēng suí lèi jiě cǐ wú ài jiàn xíng sī dào
令彼众生随类解此无碍见行斯道

yī qiè wén zì yǔ yán fǎ zhì jiē shàn rù bù fēn bié
一切文字语言法智皆善入不分别

zhù yú zhēn shí jìng jiè zhōng cǐ jiàn xìng zhě suǒ xíng dào
住于真实境界中此见性者所行道

ān zhù shèn shēn dà fǎ hǎi shàn néng yìn dìng yī qiè fǎ
安住甚深大法海善能印定一切法

liǎo fǎ wú xiàng zhēn shí mén cǐ jiàn shí zhě suǒ xíng dào
了法无相真实门此见实者所行道

yī yī fó tǔ jiē wǎng yì jìn yú wú liàng wú biān jié
一一佛土皆往诣尽于无量无边劫

guān chá sī wéi mǐ zàn tíng cǐ fēi xiè zhě suǒ xíng dào
观察思惟靡暂停此匪懈者所行道

wú liàng wú shù zhū rú lái zhǒng zhǒng míng hào gè bù tóng
无量无数诸如来种种名号各不同

yú yī máo duān xī míng jiàn cǐ jìng fú zhě suǒ xíng dào
于一毛端悉明见此净福者所行道

yī máo duān chù jiàn zhū fó qí shù wú liàng bù kě shuō
一毛端处见诸佛其数无量不可说

yī qiè fǎ jiè xī yì rán bǐ zhū fó zǐ xíng sī dào
一切法界悉亦然 彼诸佛子行斯道
wú liàng wú biān wú shù jié yú yī niàn zhōng xī míng jiàn
无量无边无数劫 于一念中悉明见
zhī qí xiū cù wú dìng xiàng cǐ jiě tuō xíng suǒ xíng dào
知其修促无定相 此解脱行所行道
néng lìng jiàn zhě wú kōng guò jiē yú fó fǎ zhòng yīn yuán
能令见者无空过 皆于佛法种因缘
ér yú suǒ zuò xīn wú zhuó bǐ zhū zuì shèng suǒ xíng dào
而于所作心无著 彼诸最胜所行道
nà yóu tā jié cháng yù fó zhōng bù yī niàn shēng pí yàn
那由他劫常遇佛 终不一念生疲厌
qí xīn huān xǐ zhuǎngèngzēng cǐ bù kōng jiàn suǒ xíng dào
其心欢喜转更增 此不空见所行道
jìn yú wú liàng wú biān jié guān chá yī qiè zhòng shēng jiè
尽于无量无边劫 观察一切众生界
wèi céng jiàn yǒu yī zhòng shēng cǐ jiān gù shì suǒ xíng dào
未曾见有一众生 此坚固士所行道
xiū xí wú biān fú zhì zàng pǔ zuò qīng liáng gōng dé chí
修习无边福智藏 普作清凉功德池
lì yì yī qiè zhū qún shēng bǐ dì yī rén xíng cǐ dào
利益一切诸群生 彼第一人行此道
fǎ jiè suǒ yǒu zhū pǐn lèi pǔ biàn xū kōng wú shù liàng
法界所有诸品类 普遍虚空无数量
liǎo bǐ jiē yī yán shuō zhù cǐ shī zǐ hǒu suǒ xíng dào
了彼皆依言说住 此师子吼所行道
néng yú yī yī sān mèi zhōng pǔ rù wú shù zhū sān mèi
能于一一三昧中 普入无数诸三昧
xī zhì fǎ mén yōu ào chù cǐ lùn yuè zhě xíng sī dào
悉至法门幽奥处 此论月者行斯道
rěn lì qín xiū dào bǐ àn néng rěn zuì shèng jì miè fǎ
忍力勤修到彼岸 能忍最胜寂灭法
qí xīn píng děng bú dòng yáo cǐ wú biān zhì suǒ xíng dào
其心平等不动摇 此无边智所行道
yú yī shì jiè yī zuò chù qí shēn bú dòng héng jì rán
于一世界一坐处 其身不动恒寂然
ér yú yī qiè pǔ xiàn shēn bǐ wú biān shēn xíng cǐ dào
而于一切普现身 彼无边身行此道

wú liàng wú biān zhū guó tǔ xī lìng gòng rù yī chén zhōng
无量无边诸国土 悉令共入一尘中

pǔ dé bāo róng wú zhàng ài bǐ wú biān sī xíng cǐ dào
普得包容无障碍 彼无边思行此道

liǎo dá shì chù jí fēi chù yú zhū lì chù pǔ néng rù
了达是处及非处 于诸力处普能入

chéng jiù rú lái zuì shàng lì bǐ dì yī lì suǒ xíng dào
成就如来最上力 彼第一力所行道

guò qù wèi lái xiàn zài shì wú liàng wú biān zhū yè bào
过去未来现在世 无量无边诸业报

héng yǐ zhì huì xī liǎo zhī cǐ dá jiě zhě suǒ xíng dào
恒以智慧悉了知 此达解者所行道

liǎo dá shì jiān shí fēi shí rú yīng tiáo fú zhū zhòng shēng
了达世间时非时 如应调伏诸众生

xī shùn qí yí ér bù shī cǐ shàn liǎo zhě suǒ xíng dào
悉顺其宜而不失 此善了者所行道

shàn shǒu shēn yǔ jí yì yè héng lìng yī fǎ ér xiū xíng
善守身语及意业 恒令依法而修行

lí zhū qǔ zhuó xiáng zhòng mó cǐ zhì xīn zhě suǒ xíng dào
离诸取著降众魔 此智心者所行道

yú zhū fǎ zhōng dé shàn qiǎo néng rù zhēn rú píng děng chù
于诸法中得善巧 能入真如平等处

biàn cái xuān shuō wú yǒu qióng cǐ fó xíng zhě suǒ xíng dào
辩才宣说无有穷 此佛行者所行道

tuó luó ní mén yǐ yuán mǎn shàn néng ān zhù wú ài zàng
陀罗尼门已圆满 善能安住无碍藏

yú zhū fǎ jiè xī tōng dá cǐ shēn rù zhě suǒ xíng dào
于诸法界悉通达 此深入者所行道

sān shì suǒ yǒu yī qiè fó xī yǔ děng xīn tóng zhì huì
三世所有一切佛 悉与等心同智慧

yī xìng yī xiàng wú yǒu shū cǐ wú ài zhǒng suǒ xíng dào
一性一相无有殊 此无碍种所行道

yǐ jué²⁵ yī qiè yú chī mó shēn rù guǎng dà zhì huì hǎi
已抉²⁵一切愚痴膜 深入广大智慧海

pǔ shī zhòng shēng qīng jìng yǎn cǐ yǒu mù zhě suǒ xíng dào
普施众生清净眼 此有目者所行道

yǐ jù yī qiè zhū dǎo shī	píng děng shén tōng wú èr xíng
已具一切诸导师	平等神通无二行
huò yú rú lái zì zài lì	cǐ shàn xiū zhě suǒ xíng dào
获于如来自在力	此善修者所行道
biàn yóu yī qiè zhū shì jiān	pǔ yǔ wú biān miào fǎ yǔ
遍游一切诸世间	普雨无边妙法雨
xī lìng yú yì dé jué liǎo	cǐ fǎ yún zhě suǒ xíng dào
悉令于义得决了	此法云者所行道
néng yú fó zhì jí jiě tuō	shēn shēng jìng xìn yǒng bú tuì
能于佛智及解脱	深生净信永不退
yǐ xìn ér shēng zhì huì gēn	cǐ shàn xué zhě suǒ xíng dào
以信而生智慧根	此善学者所行道
néng yú yī niàn xī liǎo zhī	yī qiè zhòng shēng wú yǒu yú
能于一念悉了知	一切众生无有余
liǎo bǐ zhòng shēng xīn zì xìng	dá wú xìng zhě suǒ xíng dào
了彼众生心自性	达无性者所行道
fǎ jiè yī qiè zhū guó tǔ	xī néng huà wǎng wú yǒu shù
法界一切诸国土	悉能化往无有数
qí shēn zuì miào jué děng lún	cǐ wú bǐ xíng suǒ xíng dào
其身最妙绝等伦	此无比行所行道
fó chà wú biān wú yǒu shù	wú liàng zhū fó zài qí zhōng
佛刹无边无有数	无量诸佛在其中
pú sà yú bǐ xī xiàn qián	qīn jìn gòng yǎng shēng zūn zhòng
菩萨于彼悉现前	亲近供养生尊重
pú sà néng yǐ dú yī shēn	rù yú sān mèi ér jì dìng
菩萨能以独一身	入于三昧而寂定
lìng jiàn qí shēn wú yǒu shù	yī yī jiē cóng sān mèi qǐ
令见其身无有数	一一皆从三昧起
pú sà suǒ zhù zuì shēn miào	suǒ xíng suǒ zuò chāo xì lùn
菩萨所住最深妙	所行所作超戏论
qí xīn qīng jìng cháng yuè lè	néng lìng zhòng shēng xī huān xǐ
其心清净常悦乐	能令众生悉欢喜
zhū gēn fāng biàn gè chà bié	néng yǐ zhì huì xī míng jiàn
诸根方便各差别	能以智慧悉明见
ér liǎo zhū gēn wú suǒ yī	tiáo nán tiáo zhě suǒ xíng dào
而了诸根无所依	调难调者所行道
néng yǐ fāng biàn qiǎo fēn bié	yú yī qiè fǎ dé zì zài
能以方便巧分别	于一切法得自在

shí fāng shì jiè gè bù tóng
十方世界各不同

zhū gēn wēi miào xíng yì rán
诸根微妙行亦然

shéi qí wén zhě bù xīn qīng
谁其闻者不欣庆

zhì yǎn qīng jìng wú yǔ děng
智眼清净无与等

rú shì zhì huì qiǎo fēn bié
如是智慧巧分别

suǒ yǒu wú jìn guǎng dà fú
所有无尽广大福

lìng zhū zhòng shēng xī qīng jìng
令诸众生悉清净

pǔ quàn xiū chéng zhù dào fǎ
普劝修成助道法

dù tuō zhòng shēng wú yǒu shù
度脱众生无有数

yī qiè jī yuán xī guān chá
一切机缘悉观察

pǔ shì zhòng shēng ān wěn chù
普示众生安隐处

chéng jiù zuì shàng dì yī zhì
成就最上第一智

yú zhū sì zhòng wú suǒ wèi
于诸四众无所畏

yī qiè shì jiè jí zhū fǎ
一切世界及诸法

yì rù yī qiè zhòng huì zhōng
亦入一切众会中

shí fāng yī qiè guó tǔ zhōng
十方一切国土中

wéi fǎ shī zhǔ zuì wú shàng
为法施主最无上

yī shēn jié jiā ér zhèng zuò
一身结跏而正坐

ér lìng qí shēn bú pò ài
而令其身不迫隘

xī zài qí zhōng zuò fó shì
悉在其中作佛事

néng wèi zhòng shēng guǎng shuō fǎ
能为众生广说法

cǐ děng xū kōng suǒ xíng dào
此等虚空所行道

yú yī qiè fǎ xī míng jiàn
于一切法悉明见

cǐ wú děng zhě suǒ xíng dào
此无等者所行道

yī qiè xiū xíng shǐ jiū jìng
一切修行使究竟

cǐ wú bǐ zhě suǒ xíng dào
此无比者所行道

xī lìng dé zhù fāng biàn dì
悉令得住方便地

wèi céng zàn qǐ zhòng shēng xiǎng
未曾暂起众生想

xiān hù bǐ yì lìng wú zhēng
先护彼意令无诤

cǐ fāng biàn zhě suǒ xíng dào
此方便者所行道

jù zú wú liàng wú biān zhì
具足无量无边智

cǐ fāng biàn zhì suǒ xíng dào
此方便智所行道

xī néng biàn rù dé zì zài
悉能遍入得自在

dù tuō qún shēng wú yǒu shù
度脱群生无有数

jī dà fǎ gǔ wù qún shēng
击大法鼓悟群生

cǐ bú miè zhě suǒ xíng dào
此不灭者所行道

chōng mǎn shí fāng wú liàng chà
充满十方无量刹

cǐ fǎ shēn zhě suǒ xíng dào
此法身者所行道

néng yú yī yì yī wén zhōng	yǎn shuō wú liàng wú biān fǎ
能于一义一文中	演说无量无边法
ér yú ²⁶ biān jì bù kě dé	cǐ wú biān zhì suǒ xíng dào
而于 ²⁶ 边际不可得	此无边智所行道
yú fó jiě tuō shàn xiū xué	dé fó zhì huì wú zhàng ài
于佛解脱善修学	得佛智慧无障碍
chéng jiù wú wèi wéi shì xióng	cǐ fāng biàn zhě suǒ xíng dào
成就无畏为世雄	此方便者所行道
liǎo zhī shí fāng shì jiè hǎi	yì zhī yī qiè fó chà hǎi
了知十方世界海	亦知一切佛刹海
zhì hǎi fǎ hǎi xī liǎo zhī	zhòng shēng jiàn zhě xián xīn qīng
智海法海悉了知	众生见者咸欣庆
huò xiàn rù tāi jí chū shēng	huò xiàn dào chǎng chéng zhèng jué
或现入胎及初生	或现道场成正觉
rú shì jiē lìng shì jiān jiàn	cǐ wú biān zhě suǒ xíng dào
如是皆令世间见	此无边者所行道
wú liàng yì shù guó tǔ zhōng	shì xiàn qí shēn rù niè pán
无量亿数国土中	示现其身入涅槃
shí bù shě yuàn guī jì miè	cǐ xióng lùn zhě suǒ xíng dào
实不舍愿归寂灭	此雄论者所行道
jiān gù wēi mì yī miào shēn	yǔ fó píng děng wú chā bié
坚固微密一妙身	与佛平等无差别
suí zhū zhòng shēng gè yì jiàn	yī shí shēn zhě suǒ xíng dào
随诸众生各异见	一实身者所行道
fǎ jiè píng děng wú chā bié	jù zú wú liàng wú biān yì
法界平等无差别	具足无量无边义
yào guān yī xiàng xīn bù yí	sān shì zhì zhě suǒ xíng dào
乐观一相心不移	三世智者所行道
yú zhū zhòng shēng jí fó fǎ	jiàn lì jiā chí xī jiū jìng
于诸众生及佛法	建立加持悉究竟
suǒ yǒu chí lì tóng yú fó	zuì shàng chí zhě xíng sī dào
所有持力同于佛	最上持者行斯道
shén zú wú ài yóu rú fó	tiān yǎn wú ài zuì qīng jìng
神足无碍犹如佛	天眼无碍最清净
ěr gēn wú ài shàn tīng wén	cǐ wú ài yì suǒ xíng dào
耳根无碍善听闻	此无碍意所行道

suǒ yǒu shén tōng jiē jù zú suí qí zhì huì xī chéng jiù
所有神通皆具足 随其智慧悉成就

shàn zhī yī qiè mǐ suǒ chóu cǐ xián zhì zhě suǒ xíng dào
善知一切靡所俦 此贤智者所行道

qí xīn zhèng dìng bù yáo dòng qí zhì guǎng dà wú biān jì
其心正定不摇动 其智广大无边际

suǒ yǒu jìng jiè jiē míng dá yī qiè jiàn zhě suǒ xíng dào
所有境界皆明达 一切见者所行道

yǐ dào yī qiè gōng dé àn néng suí cì dì dù zhòng shēng
已到一切功德岸 能随次第度众生

qí xīn bì jìng wú yàn zú cǐ cháng qín zhě suǒ xíng dào
其心毕竟无厌足 此常勤者所行道

sān shì suǒ yǒu zhū fó fǎ yú cǐ yī qiè xiǎn zhī jiàn
三世所有诸佛法 于此一切咸知见

cóng yú rú lái zhǒng xìng shēng bǐ zhū fó zǐ xíng sī dào
从于如来种性生 彼诸佛子行斯道

suí shùn yán cí yǐ chéng jiù guāi wéi tán lùn shàn cuī fú
随顺言词已成就 乖违谈论善摧伏

cháng néng qù xiàng fó pú tí wú biān huì zhě suǒ xíng dào
常能趣向佛菩提 无边慧者所行道

yī guāng zhào chù wú yá xiàn shí fāng guó tǔ xī chōng biàn
一光照触无涯限 十方国土悉充遍

pǔ shǐ shì jiān dé dà míng cǐ pò àn zhě suǒ xíng dào
普使世间得大明 此破闇者所行道

suí qí yìng jiàn yīng gòng yǎng wèi xiàn rú lái qīng jìng shēn
随其应见应供养 为现如来清净身

jiào huà zhòng shēng bǎi qiān yì zhuāng yán fó chà yì rú shì
教化众生百千亿 庄严佛刹亦如是

wèi lìng zhòng shēng chū shì jiān yī qiè miào xíng jiē xiū xí
为令众生出世间 一切妙行皆修习

cǐ xíng guǎng dà wú biān jì yún hé ér yǒu néng zhī zhě
此行广大无边际 云何而有能知者

jiǎ shǐ fēn shēn bù kě shuō ér yǔ fǎ jiè xū kōng děng
假使分身不可说 而与法界虚空等

xī gòng chēng yáng bǐ gōng dé bǎi qiān wàn jié wú néng jìn
悉共称扬彼功德 百千万劫无能尽

pú sà gōng dé wú yǒu biān yī qiè xiū xíng jiē jù zú
菩萨功德无有边 一切修行皆具足

jiǎ shǐ wú liàng wú biān fó yú wú liàng jié shuō bú jìn
假使无量无边佛 于无量劫说不尽
hé kuàng shì jiān tiān jí rén yī qiè shēng wén jí yuán jué
何况世间天及人 一切声闻及缘觉
néng yú wú liàng wú biān jié zàn tàn chēng yáng dé jiū jìng
能于无量无边劫 赞叹称扬得究竟

大方广佛华严经卷第二十

bǔ quēzhēnyán
补阙真言

(三遍)

ná mó sān mǎn duō mò tuó nán ā bō là dì hē duō zhé zhé nà
南无三满哆.没驮喃.阿钵啰帝.喝多折.折捺
mí ǎn jī mí jī mí dá tǎ gě tǎ nán mò wǎ shān dìng bō là dì
弥.唵.鸡弥鸡弥.怛塔葛塔喃.末瓦山.叮钵啰帝.
wū dá mó dá mó dá tǎ gě tǎ nán mò wǎ hòng pō suō hē
乌怛摩怛摩.怛塔葛塔喃.末瓦哄.娑莎诃.

jǔ zàn
举赞

bō téng xíng hǎi yún bù cí mén yè mó tiān shàng zhòng yún zhēn
波腾行海.云布慈门.夜摩天上众云臻.
wéi rào fǎ wáng zūn huá yǔ bīn fēn yí huì yǎn rán cún
围绕法王尊.华雨缤纷.一会俨朕存.

jǔ zì mǔ zàn
举字母赞

(一遍)

huā yán zì mǔ zhòng yì qīn xuān shàn cái tóng zǐ dé zhēn chuán
华严字母.众艺亲宣.善财童子得真传.
mì mì yì yōu xuán gōng dé wú biān chàng sòng lì rén tiān
秘密义幽玄.功德无边.唱诵利人天.

huāyán zì mǔ

华严字母

(一遍)

娑 ①桑僧懋甦騷 腮西新珊心三涑娑

麼 ②茫瞢蒙模毛 埋彌民瞞 ③娑咄娑 麼 唱 娑

伽 ④強殄窮渠喬 ⑤指奇勤虔琴鉗求伽 娑

時普願法界眾生入般若波羅蜜門

四十二字妙陀羅字字包含義理多 娑 麼 梵韻滿娑

娑功德大法界沐恩波

四生九有同登華藏玄門八難三塗共入毗盧性海

南無華嚴海會佛菩薩 三稱

16. ^{shao}娑 桑 僧 懋 甦 騷 腮 西 新 珊 心

shanshou shao chàng shao zì shí pǔ yuàn fǎ jiè zhòng shēng rù bō 三涑娑 唱娑字时. 普愿法界众生. 入般

rě bō luó mì mén 若波罗蜜门.

17. ^{mao} 麼 mang meng mong mu mao mai mi min man min man 茫 瞢 蒙 模 毛 埋 彌 民 瞞 旻 姘

moumao chàng^{mao} zì shí pǔ yuàn fǎ jiè zhòngshēng rù bō rě 喝麼 唱麼字时。 普愿法界众 生。 入般若

bō luó mì mén 波罗蜜门。

18. ^{qao} 伽 qangqengqong qu qao qai qi qin qan qin qanqouqao 強 殄 窮 渠 喬 揩 奇 勤 虔 琴 鉗 求 伽

chàng^{qao} zì shí pǔ yuàn fǎ jiè zhòngshēng rù bō rě bō luó mì 唱伽字时。 普愿法界众 生。 入般若波罗蜜

mén 门。

sì shí èr zì miào tuó luó zì zì bāo hán yì lǐ duō shao 四十二字妙陀罗。 字字包含义理多。 娑。

^{mao} 麼 . ^{qao} 伽 . fàn yùn mǎn suō pó gōng dé dà fǎ jiè mù ēn bō 梵韵满娑婆。 功德大。 法界沐恩波。

sì shēng jiǔ yǒu tóng dēng huā zàng xuán mén bā nǎn sān tú 四生九有。 同登华藏玄门。 八难三途。

gòng rù pí lú xìng hǎi 共入毗卢性海。

ná mó huā yán hǎi huì fó pú sà 南无华严海会佛菩萨 (合掌三称)

huí xiàng jì 回向偈

(一遍)

yuàn yǐ cǐ gōng dé pǔ jí yú yī qiè 愿以此功德 普及于一切

wǒ děng yǔ zhòngshēng jiē gòng chéng fó dào 我等与众 生 皆共成佛道

南无护法韦驮尊天菩萨

此咒置经书中可灭误跨之罪